

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ DEL PROJECTE ESTRATÈGIC PER A LA POSADA EN VALOR DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA DE MANRESA I ANÀLISI DE LES OPORTUNITATS DERIVADES DEL GEOPARC DE LA CATALUNYA CENTRAL

ÍNDEX

DADES GENERALS: IDENTIFICACIÓ I AGENTS DEL PROJECTE	5
INTRODUCCIÓ	7
BLOC 1. ELS EQUIPAMENTS	11
A.MUSEU DE LA TÈCNICA DE MANRESA	13
B.CENTRE DE L'AIGUA DE CAN FONT	21
C.CASA DE LA CULLA	31
D.CONJUNT SÈQUIA-PARC DE L'AGULLA	37
E.PISCINES MUNICIPALS	47
F.ALTRES INSTAL·LACIONS	51
BLOC 2: ALTRES ELEMENTS ESTRATÈGICS	53
G.EL REGADIU I L'HORTA	55
H.ALIANCES I PARTENARIAT	61
I.PATROCINI	69
J.COMUNICACIÓ I PROMOCIÓ	73
K.VINCLES AMB EL GEOPARC DE LA CATALUNYA CENTRAL	85
L.VINCLES AMB EL PROJECTE MANRESA 2022	93
M.LLISTA COMPLETA D'ACCIONS PROPOSADES	95
N.DIAGRAMA D'EIXOS TRANSVERSALS	101
O.DIAGRAMA DE CONSTEL·LACIONS	103
P.FINANÇAMENT I ESTIMACIÓ COST/IMPACTE	104

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

ANNEX 1: CASOS DE BONES PRÀCTIQUES.....	107
ANNEX 2: AJUTS, SUBVENCIONS I PREMIS.....	117
AGRAÏMENTS.....	125
BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA CONSULTADA	127

DADES GENERALS: IDENTIFICACIÓ I AGENTS DEL PROJECTE

Títol	Revisió/actualització del projecte estratègic per a la posada en valor de les potencialitats turístiques del Parc de la Sèquia de Manresa i anàlisi de les oportunitats derivades del Geoparc de la Catalunya Central
Encàrrec	Diagnosi i projecte estratègic
Destinatari	Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia
Àrea a què fa referència	Territori on presta serveis la Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia.
Autors del projecte	Josep Alert i Puig i Josep Huguet i Biosca (CatEmocions, SL).

INTRODUCCIÓ

Aquest document dona resposta a l'encàrrec efectuat per la Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia, consistent a revisar i actualitzar l'anterior *Projecte estratègic per a la posada en valor de les potencialitats turístiques del Parc de la Sèquia de Manresa*, presentat l'any 2012 per l'empresa CatEmocions, SL, a partir també d'una comanda prèvia formulada per la mateixa Fundació.

D'acord amb aquestes premisses, el treball que ara es presenta respon al propòsit de replantejar les línies estratègiques i les propostes d'intervencions formulades aleshores. Per fer-ho, s'han tingut en compte els factors següents:

- a) Les **realitzacions portades a terme per la Fundació** en el seu conjunt durant els darrers set anys (2011-2018), algunes de les quals responen a les propostes contingudes a l'anterior projecte estratègic.
- b) Els **canvis esdevinguts en l'estructura organitzativa de la Fundació** (principalment, l'assumpció de la gestió de la Casa de la Culla i de les Piscines Municipals de Manresa).
- c) L'**evolució de l'oferta turística a Manresa i al Bages** en general, en què destaquen sobretot dues novetats essencials, que representen oportunitats estratègiques per al sector: el **Projecte Manresa 2022** (relacionat amb la commemoració del cinc-cents aniversari de l'estada a la ciutat de sant Ignasi de Loiola) i el reconeixement per part de la UNESCO, l'any 2011, del **Geoparc de la Catalunya Central**, que inclou la comarca del Bages i el municipi de Collbató, al Baix Llobregat.

A diferència de l'anterior document, el present pla –en resposta a les necessitats expressades per la Fundació– ha estat concebut com un instrument amb major pes executiu, sense que es tracti, però, d'un pla executiu *stricto sensu*. S'han obviat, a efectes pràctics, els continguts relatius a anàlisi i diagnòsi, ja que es continuen considerant vàlids els que consten al projecte inicial.

D'acord amb aquesta perspectiva pràctica, el present document s'estructura en diferents apartats, cadascun dels quals correspon als diversos equipaments que configuren l'oferta global de la Fundació o que –directament o indirecta– hi tenen relació:

- El Museu de la Tècnica de Manresa.
- El Centre de l'Aigua de Can Font.
- La Casa de la Culla.
- El conjunt Sèquia-Parc de l'Agulla.
- Les Piscines Municipals de Manresa
- Altres equipaments (la xarxa de sanejament, les plantes de tractament, etc.).

Atesa la seva importància intrínseca, també s'han dedicat apartats als ítems següents:

- El regadiu i l'horta manresana com a conjunt que cal tenir en compte.
- Les aliances i el patenariat.
- Les perspectives de patrocini.
- La comunicació i la promoció.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Completen el conjunt sengles apartats dedicats als lligams entre el Parc de la Sèquia, d'una banda, i el Geoparc i el projecte Manresa 2022, de l'altra.

Algunes de les propostes de cada apartat apareixen marcades en color verd (essencials, de major rellevància) i vermell (prioritàries, de menor rellevància). Cada apartat es tanca amb un **diagrama conceptual** amb els corresponents **fluxos de relacions**, que permeten visualitzar de manera lògica el conjunt d'**intervencions** que per a cada cas es presenten.

Finalment, les propostes més rellevants –atenent a la seva importància– es recullen per mitjà d'una llista que suggereix un **ordre de prioritats**, amb la perspectiva que serveixi d'instrument executiu per a la Fundació.

El document inclou també **annexos de caràcter pràctic**, amb tres tipus d'informacions que poden resultar útils per als gestors de la Fundació:

- Un recull de **bones practiques**, que poden servir d'elements de referència.
- Una llista d'**ajuts, subvencions i premis**, que poden contribuir a desplegar algunes de les accions proposades.
- Una **bibliografia** i una **webgrafia** amb la documentació consultada per a l'elaboració del present treball.

Pel que fa a la **metodologia emprada**, les propostes recollides en aquest document han estat el resultat de tres processos:

- a) **Entrevistes amb els responsables de la Fundació i dels diferents equipaments** que en depenen o hi estan relacionats, que han

permès recollir percepcions i prioritats respecte als reptes de futur de la institució.

- b) Tasques de **recerca documental i benchmarking** per part dels redactors del present treball, a la recerca de casos de bones pràctiques que poguessin resultar d'interès a l'hora d'emetre propostes.
- c) Sessions internes d'**anàlisi i d'elaboració de propostes** a partir del material recollit.

Abans d'ésser desenvolupades, **les diferents propostes contingudes a cada apartat han estat presentades als responsables de la Fundació**, els quals, d'aquesta manera, han tingut accés als diagrames conceptuals que han servit de base per al treball.

Aquest informe ha tingut en compte les recomanacions contingudes en els documents de referència sobre plans de gestió de destinacions turístiques pel que fa a paràmetres de sostenibilitat. En aquest sentit, s'ha pres com a eina d'anàlisi el model VICE¹, que defineix tota destinació turística com el fruit de la interacció entre:

1	Els visitants
2	La indústria que presta serveis
3	La comunitat que acull els visitants
4	L'entorn en què conflueixen i impacten els tres elements esmentats

¹ A Practical Guide to Tourism Destination Management, UNWTO, 2007.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

D'acord amb el que s'acaba indicar, s'ha procurat que tota proposta recollida a l'informe repercuteixi sobre cadascun dels esmentats paràmetres tal com s'exposa a la matriu següent:

Aculli, impliqui i doni satisfacció als	Visitants
Doni rendibilitat i perspectives de futur a la	Indústria
Impliqui i beneficiï la	Comunitat
Protegeixi i doni valor a l'	Entorn

Manresa, gener de 2019

BLOC 1. ELS EQUIPAMENTS

A. MUSEU DE LA TÈCNICA DE MANRESA

a) MILLORA DE LES INFRAESTRUCTURES

1. Renovar els suports i dispositius museogràfics

ACCIÓ PRIORITÀRIA

Incorporar nous suports i dispositius que contribueixin a reforçar una museografia multimèdia i multisensorial, destinada a facilitar una **experiència de caràcter immersiu**, per mitjà de recursos com els següents:

- A. **Dispositius acústics d'ambientació** que permetin recrear elements com els sons de l'aigua, testimonis humans enregistrats, el soroll d'un obrador preindustrial, el brogit d'un teler artesanal, contextos ambientals com les veus d'una fàbrica, el so d'un despatx, d'un magatzem o d'una sirena, la reproducció d'una conversa entre personatges ficticis en determinades situacions, etc.
- B. **Dispositius audiovisuals** que complementin el relat museístic a través de la visualització de continguts com els següents:
 - **Recreacions animades d'espais i paisatges urbans actualment desapareguts, o de situacions històriques concretes:** l'antiga xarxa

de ramals i reguerons de la Sèquia que discorria pel nucli urbà de Manresa, elements de captació com safareigs i cisternes, lloses de registre, basses per amaran el cànem, els avatars de la construcció del canal, els sabotatges per part de bandolers, la cerimònia de la visura, l'evolució històrica de la xarxa de clavegueram...

- **Recreacions que facilitin la comprensió del funcionament de diferents elements d'enginyeria hidràulica i tèxtil:** rescloses, bagants, ullals, mines, aqüeductes, mòduls hidromètrics, *cantimpleres*, telers de Jacquard, ordidors, vàlvules de distribució, etc.
- **Visualitzacions immersives d'espais i situacions que habitualment estan fora de l'abast de l'usuari:** tasques de manteniment del canal per part dels sequiaires (*donar el fang a l'aigua, herbeig...*), l'interior dels col·lectors dels antics torrents de Sant Ignasi i de Predicadors -i les corresponents tasques de manteniment de la xarxa de clavegueram-, l'interior de la mina de la Rampinya...

- C. **Mòduls interactius** que, d'una manera lúdica i responsiva, plantegin situacions que obliguin a actuar el visitant, tot posant a prova els seus coneixements i la seva capacitat de reacció.

2. Instal·lar llums *led*, millorar la climatització i adquirir un equip audiovisual

ACCIÓ ESSENCIAL

Instal·lar llums *led*, millorar la climatització dels espais i adquirir un equip audiovisual format per pantalla, projector, altaveus, taula de so i micròfons.

3. Habilitar la sala *office* com a espai polivalent

ACCIÓ PRIORITÀRIA

Incorporar la sala *office* a l'oferta de serveis del Museu com a espai polivalent i habilitar-la a l'efecte.

4. Suprimir barreres arquitectòniques

De manera progressiva, i d'acord amb un calendari de previsions, eliminar aquells obstacles que impedeixin l'accessibilitat a les instal·lacions del Museu per part de persones amb mobilitat reduïda.

5. Reutilitzar l'aula de la planta superior

Incorporar l'aula de la planta superior als espais d'ús habitual del Museu, per tal d'optimitzar-la.

b) MILLORA DELS SERVEIS

6. Revisar els continguts de l'àrea dedicada a la Sèquia

ACCIÓ ESSENCIAL

- D'acord amb el model de **museografia CTS** (ciència, tecnologia, societat), refer els continguts de l'apartat relatiu a la Sèquia amb el propòsit de conferir al relat global una **major dimensió social**, que li atorgui més dinamisme, reequilibrant la dimensió exclusivament tecnicocientífica i arribant a un espectre més transversal de públics.
- Caldria, a l'efecte, **enregistrar la memòria de la pagesia del regadiu de Manresa com a paisatge singular**, carregat de connotacions agrícoles, econòmiques, socials, patrimonials i culturals, per mitjà d'un **programa de tallers de memòria** (vegeu proposta núm. 11).
- En línia amb aquest objectiu, se suggereix d'incorporar-hi els **nodes temàtics** següents, al voltant dels quals hauria de pivotar el discurs museístic:

- a) Els avatars històrics vinculats a la construcció del canal.
- b) Els conflictes d'interessos relacionats amb l'ús i la gestió de l'aigua.
- c) Anècdotes, curiositats, facècies, personatges i tradicions que contribueixin a donar amenitat al relat.
- d) Els diferents usos i oficis relacionats amb l'aigua.
- e) L'horta manresana com a fenomen històric i element d'identitat col·lectiva.
- f) L'impacte sobre la pagesia d'esdeveniments històrics com l'Avalot de les Favas, la Guerra de Successió, la Guerra del Francès.
- g) El salt del regadiu a la industrialització.

7. Liderar la gestió de l'oferta de turisme industrial del Bages

ACCIÓ ESSENCIAL

- Aprofitant la plataforma de la Xarxa de Turisme Industrial de Catalunya (XATIC) i el bagatge de la Setmana de Turisme Industrial, promoure des del Museu de la Tècnica **un catàleg estable d'empreses i comerços visitables del Bages**, revisable permanentment i accessible a través d'un microweb.
- Al mateix temps, explorar la possibilitat d'elaborar **paquets turístics que incloguin també la visita a equipaments del Parc de la Sèquia**.
- Es recomana, a l'efecte, buscar un encaix amb el **Pla Industrial del Bages** -liderat de manera conjunta per l'Ajuntament de Manresa i el Consell Comarcal- i **teixir aliances amb diferents agrupacions empresarials i patronals**, com la Cambra de Comerç de Manresa, la Patronal Metal·lúrgica del Bages, PIMEC Catalunya Central, l'Associació d'Empresaris de Bufalvent, l'Associació d'Empresaris i Propietaris del Polígon Els Dolors, l'Associació d'Empresaris dels Trullols, l'Associació d'Empresaris Pont Nou, l'Associació d'Empresaris del Polígon de Salelles (AEPSAL), l'Associació Empresarial de Súria (AES), l'Associació d'Empresaris del Polígon d'Artés (AEPA), l'Associació de Parcs Empresarials de Santpedor (APES), l'Associació de Parcs d'Activitat Empresarial de Sant Fruitós de Bages

(APAES) i Gremi de la Indústria de la Fusta de les Comarques de Manresa i Berga.

- **Prioritzar els contactes amb empreses líders** en els respectius àmbits d'activitat, com seria el cas, entre d'altres, d'ICL, Denso Barcelona, Joieria Tous, Gestamp Metalbages SA, Matadero Frigorífico Avinyó SA, Mafrica SA, Ausa Center SL, Maxion Wheels España SL, Gates PT Spain SA, Agropecuària Catalana SCL, Alimentos Congelados Friman SA, Skis Rossignol de España SL, Avinent, Conserves Ferrer, etc.

8. Diversificar els relats de visita

D'acord amb el document d'estratègia de comunicació elaborat per l'empresa Edosessa, oferir visites de *segona capa*. Incorporar **diferents opcions de visita -amb els corresponents relats diferenciats-**, segons quatre paràmetres possibles:

- a) La franja d'edat dels usuaris: infantil, juvenil, adults, gent gran, grups heterogenis, grups escolars...
- b) El perfil sociològic dels usuaris: públic captiu, curiosos, experts...
- c) L'èmfasi argumental que es desitgi prioritzar:

- relat tècnic (ginys i màquines),
- relat històric,
- relat anecdòtic i curios,
- relat *enigmàtic*,
- relat humorístic,
- relat social, etc.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- d) *Microrelats*, associats a peces concretes, que hom considera rellevants per la seva singularitat i capacitat de transmetre històries (les fites de la Sèquia, la *trompa* o *cantimplora*, les botes de llautó del sequiaire, les mesures de gra, l'alambí d'aiguarent, la turbina Francis de la fàbrica de les Puntes, la taula i cadires de la Junta d'Aigües Potables, l'antiga vàlvula de distribució d'aigua a la ciutat, la font Brotman, les plomes d'aigua...).

9. Revisar els continguts de l'àrea dedicada a la cinteria

En línia amb el mateix criteri indicat a l'epígraf sobre l'apartat de la Sèquia, refer els continguts de l'apartat relatiu a la indústria de la cinteria, per conferir al relat global una major dimensió social, que li atorgui més dinamisme, reequilibrant la dimensió exclusivament tecnicocientífica, i arribant a un espectre més transversal de públics potencials. D'acord amb aquest objectiu, se suggereix d'incorporar-hi els nodes temàtics següents:

- a) Una visió general del context de la industrialització a Manresa i a la Catalunya Central.
- b) Les condicions de vida de la mà d'obra de la indústria de la cinteria (treball infantil, disciplina laboral...).
- c) El context social i polític de la industrialització.
- d) L'estil de vida de la burgesia.
- e) Testimonis d'època (fragments d'entrevistes enregistrades).
- f) Anècdotes i curiositats.

10. Confegir un pla de recerca per avançar en l'inventari i la documentació del fons museístic

ACCIÓ PRIORITÀRIA

- En col·laboració amb el **Centre d'Estudis del Bages**, constituir un **equip estable d'investigadors** que, sota la coordinació de la conservadora del Museu, avanci en les tasques de recerca destinades a documentar-ne els fons, a partir d'un pla de treball prèviament elaborat.
- Aquest pla hauria de permetre, a mitjà i llarg termini, un major grau de coneixement dels objectes dipositats al Museu i determinar-ne el seu valor i potencialitat. Es proposa, a tal fi, **concurrir a ajuts per a projectes de recerca** (vegeu *annex sobre premis i convocatòries*) i assolir algun tipus de conveni de col·laboració amb la Facultat de Biblioteconomia i Documentació. Es proposa concurrir a les subvencions per a l'inventari i documentació dels béns culturals que integren els museus catalans, convocades pel Departament de Cultura de la Generalitat. També es recomana explorar amb la mateixa finalitat les possibilitats de recórrer al treball voluntari, tant a través del Centre d'Estudis del Bages com a través del Centre de Recursos Pedagògics.

11. Organitzar un programa de tallers de memòria industrial i pagesa, per mitjà d'una borsa de voluntariat

ACCIÓ PRIORITÀRIA

- En el marc del projecte de revisió dels continguts de les àrees del Museu dedicades a la Sèquia i a la indústria de la cinteria per mitjà de la inclusió de testimonis, realitzar diferents **tallers de memòria oral relativa a la pagesia i al món industrial**, per mitjà de les corresponents entrevistes enregistrades, a partir de guions prèviament establerts que permetin rescatar de l'oblit aquells aspectes que reforcin la **dimensió social i humana del Museu** (*vid supra*).
- Aprofitar les sinergies derivades de la realització d'aquests tallers per constituir una **borsa de voluntariat** formada per persones que, a través de la seva col·laboració, puguin contribuir en les tasques que es portin a terme al Museu (suport a les visites guiades, gestió de determinats contactes per a la localització de fons potencials, etc.).
- Incorporar el **banc de memòria** resultant a l'Arxiu de la Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia, tot fent-lo consultable (*vegeu apartat Centre de l'Aigua de Can Font*).
- En el marc de l'esmentat projecte, promoure la **realització d'un documental que permeti reivindicar els valors de la Sèquia i del regadiu manresans**.

- Es recomana prendre com a model, a l'efecte, el **projecte Artxivi de l'Horta**, promogut per la Fundació Assut (*vegeu apartat bones pràctiques*).

12. Endegar una programació d'espectacles i projeccions de contingut tecnicocientífic

- Amb la col·laboració del Centre de Recursos Pedagògics del Bages i de diferents centres educatius, programar amb periodicitat bianual o trianual un **cicle de projeccions o d'espectacles teatrals relacionats amb temàtiques de caràcter tecnicocientífic que -des d'una perspectiva divulgativa i didàctica- puguin resultar d'interès per a estudiants d'ESO i batxillerat**.
- L'espectre de possibilitats pot incloure documentals sobre **episodis d'història de la ciència o vides de científics, astronomia, biologia, geologia, projeccions de ciència-ficció, genètica, energies alternatives, medi ambient, tecnologies digitals, meteorologia, química...**

13. Rendibilitzar del fons de reserva del Museu per mitjà d'exposicions temporals i altres accions

- Paral·lelament a les tasques d'inventari i documentació del fons museístic –i com a derivada d'aquestes mateixes tasques–, **elaborar un pla per posar en valor el fons de reserva per mitjà d'un programa d'exposicions temporals i altres activitats a través de les quals se'l doni a conèixer al gran públic**.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- Plantejar la possibilitat de **fer accessible una part del fons de reserva per mitjà d'exposicions virtuals**, editades a través d'un web creat a l'efecte.
- De la mateixa manera que en els tallers de memòria proposats, aquesta línia de treball podria nodrir-se de **dinàmiques participatives** a través del voluntariat.
- Se suggereix iniciar el projecte amb la recuperació de la memòria de la **històrica xocolateria Torras**, el fons de la qual és dipositat al Museu de la Tècnica.

c) D'ALTRES

14. Estrènyer els vincles amb el cicle formatiu de grau mitjà sobre fabricació i ennobliment de productes tèxtils de l'institut Guillem Catà

A partir de l'experiència ja iniciada, i en el marc de l'aula taller existent, intensificar els lligams amb l'institut Guillem Catà per mitjà d'iniciatives com les següents:

- a) Amb la col·laboració de l'associació de professionals sèniors Gest!, organitzar **tallers intergeneracionals** entre estudiants del cicle i antics treballadors de la indústria tèxtil.
- b) Tractar d'**implicar els estudiants del cicle en algunes de les activitats del Museu**: visites guiades, sessions didàctiques de posada en funcionament de la maquinària tèxtil, tasques de manteniment i reparació, etc.
- c) En el marc del cicle, **crear una beca per a la recuperació de la memòria del passat tèxtil de Manresa**.

15. Elaborar un pla de recerca d'ajuts i subvencions per als diferents projectes que han estat exposats

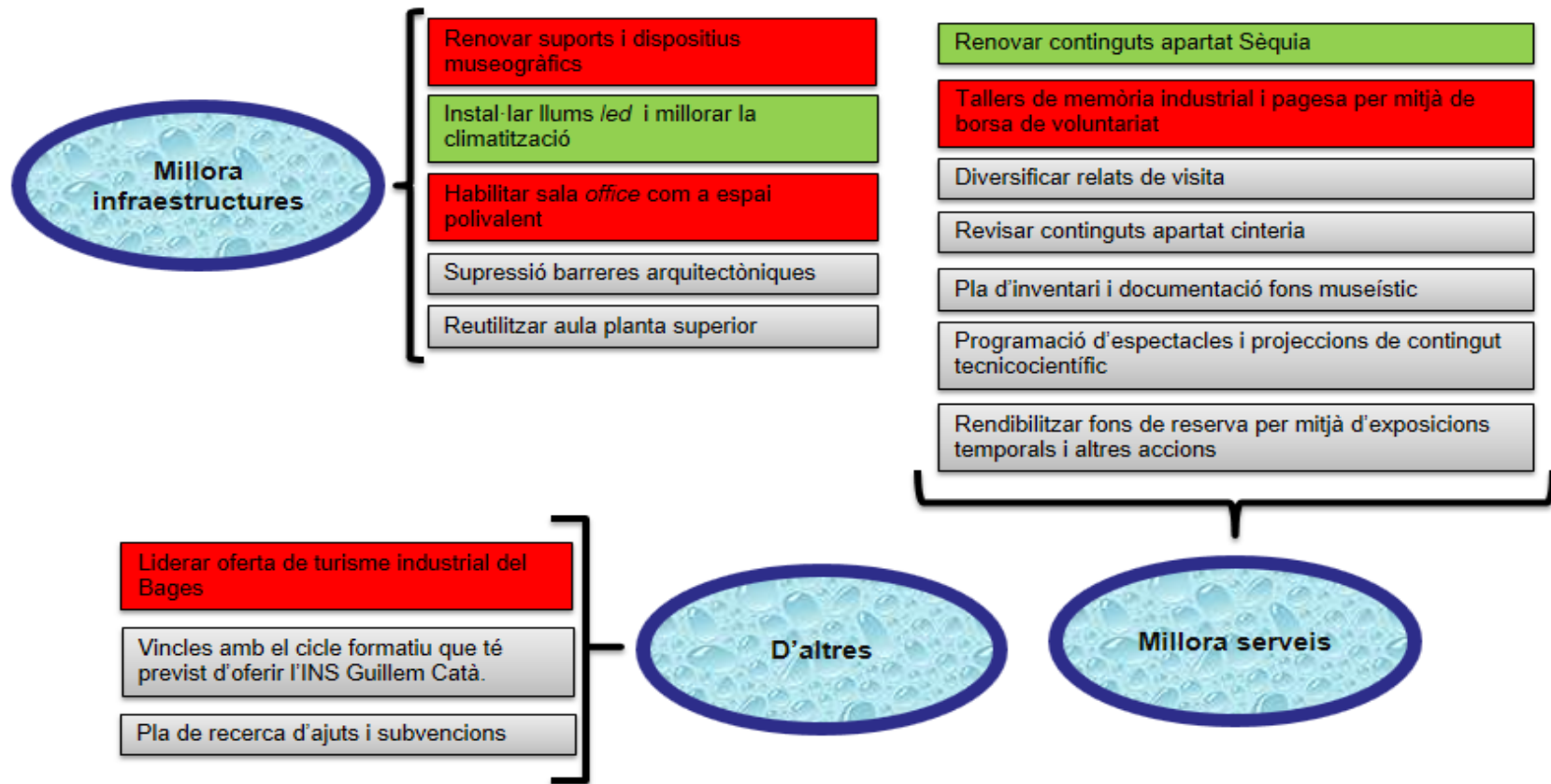
Rastrear les diferents convocatòries d'ajuts i subvencions per a la implementació de programes estratègics i projectes específics de museus: **subvencions per al funcionament i activitats dels museus de Catalunya, subvencions per a la conservació i la restauració de béns culturals mobles i d'elements històrics i artístics del patrimoni immoble, subvencions per a l'inventari i documentació dels béns culturals que integren els museus catalans, etc.** (vegeu apartat ajuts i subvencions).

16. Efectuar la inscripció al Registre de Museus de Catalunya

D'acord amb els estàndards bàsics requerits, plantejar a mitjà i llarg termini inscriure el Museu al Registre de Museus de Catalunya, amb el propòsit d'optimitzar els avantatges que en derivarien en matèria de subvencions, pertinença a xarxes temàtiques i territorials i assessorament i suport tècnic.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Les propostes prioritàries apareixen en vermell; les essencials, en verd

MUSEU DE LA TÈCNICA: RESUM PROPOSTES

B. CENTRE DE L'AIGUA DE CAN FONT

a) MILLORA DE LES INFRAESTRUCTURES

17. Millorar els accessos a Can Font

Remodelar els accessos al complex de Can Font -incloent-hi les persones amb mobilitat reduïda- per mitjà d'un avantprojecte *ad hoc* que actualitzi el projecte elaborat l'any 2006 per l'estudi Santamaria Arquitectes.

18. Promoure un major aprofitament d'elements materials que configuren el recinte de Can Font. Instal·lar un muntatge de sistemes tradicionals d'aprofitament de l'aigua

ACCIÓ PRIORITÀRIA

- Rendibilitzar el patrimoni material que forma part del Centre de l'Aigua de Can Font, posant-lo al servei de les activitats que s'hi porten -o s'hi podrien- portar a terme.
- Adequar el recinte de la cisterna com a espai expositiu, per mitjà d'un muntatge manipulatiu que reproduïxi, amb finalitats didàctiques, tecnologies vinculades als sistemes tradicionals d'aprofitament de l'aigua (mecanismes d'elevació i regulació a les xarxes de subministrament, etc.).

19. Remodelar els dos muntatges expositius existents

ACCIÓ PRIORITÀRIA

- Remodelar les dues exposicions, amb el propòsit no tan sols de fer-les més interactives, sinó també de millorar-ne l'accessibilitat per part de persones amb necessitats especials. Incorporar, a l'efecte, textos en castellà, anglès i braille, i dispositius de caràcter multimèdia i responsiu.
- De manera permanent, instal·lar un muntatge expositiu que abordi, des de diferents perspectives, l'anomenada gestió intel·ligent de l'aigua. Per bé que estable, l'exposició hauria de renovar els seus continguts de manera periòdica, per tal d'incorporar les novetats que sorgeixin dins aquest àmbit.
- Entre d'altres, **el muntatge tractaria qüestions com el canvi climàtic, el creixement urbà, els riscos globals ambientals, les solucions tecnològiques per emmagatzemar l'aigua de pluja, les estratègies per reduir-ne el consum, els models de gestió circular, els conceptes de *smart city* i *indústria 4.0*, el paper de les TIC com a facilitadores de la gestió del cicle integral de l'aigua, etc.**

b) MILLORA DELS SERVEIS

20. Incorporar personal eventual extern

ACCIÓ ESSENCIAL

Garantir la cobertura de serveis que pugui derivar de l'ampliació de la franja horària del Centre de l'Aigua de Can Font per mitjà de la creació d'una **borsa de treball** que subministri personal eventual extern, que resultaria d'un procés selectiu previ.

21. Ampliar la franja horària de l'oferta adreçada a públic familiar i persones adultes

ACCIÓ ESSENCIAL

- Assegurar la disponibilitat d'una franja horària al marge de les activitats organitzades amb el Camp d'Aprenentatge, a fi de destinar-la a les finalitats que consideri oportunes la Fundació. Aquesta franja hauria d'incloure els buits que restin entre setmana, els caps de setmana i el període no lectiu entre mitjan maig i mitjan setembre. L'esmentat canvi hauria de permetre una major operativitat -que adapti el funcionament de Can Font als requeriments d'altres àmbits de demanda no escolar-, diversificar-ne l'espectre d'usuaris i trobar un major encaix amb la resta d'elements que formen part del Parc de la Sèquia i de l'oferta visitable de Manresa (carrer del Balç, Potabilitzadora, etc.).
- Se suggereix, a l'efecte, **obrir l'equipament els dissabtes i diumenges, tot mantenint algunes de les activitats** que, pels seus continguts, es consideri que poden trobar encaix durant els caps de setmana. A efectes d'assegurar-ne la viabilitat, es recomana **estudiar la possibilitat d'oferir paquets amb activitats d'altres equipaments de la Fundació, o bé externs (Centre d'Interpretació del Carrer del Balç, basílica de la Seu, etc.)**.

22. Crear productes compartits amb el Museu de la Tècnica i amb el Parc de l'Agulla

ACCIÓ ESSENCIAL

Promoure una **major integració entre els tres equipaments que conformen el Parc de la Sèquia, compartint diferents trams d'activitats que tinguin en comú**. Es pretén, d'aquesta manera, assolir un major impacte entre els usuaris, que redundi en un major coneixement de l'oferta del Parc i, per tant, en majors possibilitats de repetició de cara al futur, a través de la prescripció d'experiències.

23. Assolir una major interconnexió amb l'oferta del Camp d'Aprenentatge del Bages

Rendibilitzar al màxim les estades escolars i planificar un major encaix amb el Camp d'Aprenentatge aprofitant el fet que actualment les instal·lacions de la Casa de la Culla són gestionades per la Fundació.

24. Definir una agenda d'activitats familiars

Dins l'oferta de la Casa de l'Aigua de Can Font, incloure una **tipologia d'activitats concebudes específicament per a un públic de caràcter familiar**. Se suggereixen, a títol d'exemple, activitats com les següents:

- a) tardes en família als laboratoris de la Fundació, amb experiments diversos;
- b) nits temàtiques;
- c) sessions de "ciència divertida";
- d) sessions de "gastronomia científica";
- e) tallers de física i química experimental.

25. Conveniar un programa d'activitats estiuenques

- Crear un programa d'activitats estiuenques infantils i juvenils (basat en el **model de colònies d'estiu, estades d'immersió lingüística...**), amb una demanda estacional assegurada, o bé derivar cap al Parc de la Sèquia ofertes similars ja consolidades, a través d'acords de col·laboració amb entitats i empreses com el Club de Tennis Manresa, la Xarxa Nacional d'Albergs Socials de Catalunya (Xanascot), etc.
- Explorar la possibilitat de **signar acords de partenariat amb el CAE i l'empresa Tot Turisme**, en aquesta mateixa línia de treball, a través de propostes que podrien consistir en **colònies de ciència per a infants i joves**.
- Plantejar la possibilitat d'incorporar sessions en anglès, amb la finalitat de combinar l'aprenentatge de coneixements, el vessant lúdic i la **immersió lingüística**.

26. Diversificar el ventall temàtic de les activitats cap a àmbits susceptibles d'atraure diferents franges d'interessos i de públics potencials

Es recomana, a l'efecte, explorar la possibilitat d'**incorporar activitats relacionades amb l'ornitologia, la geologia, el cycle de l'aigua, l'edafologia, la biologia, la física, la química, els instruments, pesos i mesures, les tècniques d'excavació arqueològica, les tècniques de construcció medievals, la biodiversitat...**

27. Participar en el programa Magnet de la Fundació Jaume Bofill, per mitjà d'un projecte d'innovació educativa relacionat amb l'aigua

- D'acord amb els Serveis Territorials d'Ensenyament de la Catalunya Central i la Diputació de Barcelona, i en el marc del programa Magnet impulsat de la Fundació Jaume Bofill, endegar amb un centre educatiu del Bages un projecte d'innovació educativa amb l'aigua com a eix central, destinat a combatre la segregació escolar.
- El **programa Magnet** (*vegeu apartat aliances i partenariat*) consisteix en una **aliança entre un centre docent i una institució d'excel·lència en un camp específic del coneixement, com podria ser el cas de la Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia**.

28. Explorar el nínxol d'oportunitats que podria representar el col·lectiu de gent gran que es troba en condicions físiques per realitzar activitats

- Amb la perspectiva d'eixamplar el potencial ventall d'usuaris, explorar la possibilitat d'atraure persones grans com a participants en les activitats que es porten a terme al Centre de l'Aigua.
- Amb aquest propòsit, es podria **establir contactes amb l'Associació d'Aules de Formació Permanent per a la Gent Gran de Catalunya (AFOPA), l'Aula d'Extensió Universitària per a la Gent Gran de Manresa, la Coordinadora de Jubilats i Pensionistes de Manresa, l'Associació de Professionals Sèniors al servei del Territori (GEST)**.

c) POL CIENTÍFIC I TECNOLÒGIC

29. Crear un club de ciència per a infants i joves

ACCIÓ PRIORITÀRIA

- Crear un club de ciència entre l'àrea didàctica del Museu i el Centre de l'Aigua, com a **escenari no formal en què infants i joves potenciïn les capacitats creatives**. Constituir un grup de joves que, orientats per un adult, desenvoluparien **activitats relacionades amb l'educació i la divulgació tecnicocientífica**. Partint dels seus interessos i motivacions, els membres del club seleccionarien un tema i desenvoluparien un projecte de recerca que es podria fer públic per mitjà d'una exposició temporal. Es promouria, així, una **eina educativa no formal destinada a afavorir el desenvolupament integral, potenciant-ne la creativitat i la capacitat d'innovació**.
- Vincular la iniciativa al Centre de Recursos Pedagògics, al LAB 0_6 de la FUB i als Serveis Territorials d'Ensenyament.

- Buscar lligams amb el premi *La ciència i els infants*, que convoquen el LAB 0_6 de la FUB i el Rotary Club. En una fase ulterior, vincular el projecte a plataformes com l'Associació Catalana de Comunicació Científica -a través del premi Joan Oró de divulgació científica-, els programes *Càpsules de ciència* i *Quèquicom* de Televisió de Catalunya, el Science Club Internacional (SCI) o el Festival Internacional de Ciència d'Edimburg.

30. Endegar un programa *maker* d'innovació oberta

Impulsar un **programa participatiu d'innovació oberta a l'entorn de la sostenibilitat i la millora del consum d'aigua**, prenent com a referent la *Sant Feliu Maker League* (Sant Feliu de Llobregat). En el marc del Centre de l'Aigua de Can Font, **promoure un laboratori de creació relacionat amb l'aigua, d'acord amb la filosofia del moviment *maker*, amb el propòsit d'empoderar la ciutadania per mitjà de la curiositat, la descoberta, la innovació i el coneixement obert i col·laboratiu.**²

² La filosofia *maker* parteix de la constatació que les innovacions tecnològiques ja no són creades únicament i exclusivament per grans fabricants i companyies multinacionals. Cada individu compta avui amb les eines i les possibilitats per crear els seus propis productes. La comunitat *maker* empodera les persones a través de la innovació i el coneixement obert, de manera que els seus membres tinguin la possibilitat de recrear productes, i fer realitat les seves idees sense incórrer en grans inversions. Tots són innovadors i tots comparteixen què, com i

per què creen. L'èmfasi del moviment és aprendre a través de l'experiència. I encara que té com a estandard el concepte del DIY (*do it yourself*: fes-ho tu mateix) promou el treball en equip, l'obtenció i producció de coneixement en comunitat i l'anul·lació de l'individualisme en pro del DIWO (*Do It With Others*: fes-ho amb altres). El *maker movement* busca catapultar la investigació per a noves aplicacions de tecnologia en computació, disseny, robòtica, entre altres disciplines, i vol aconseguir que la interacció entre les persones passi més enllà

31. Impulsar una plataforma dedicada a promoure ciència ciutadana, amb el propòsit de construir un laboratori obert de cultura, coneixement, creativitat i innovació a través de la col·laboració entre àmbits com les arts, la ciència i la tecnologia

ACCIÓ PRIORITÀRIA

- Els projectes haurien de tenir com a premissa la recerca científica conduïda, totalment o parcialment, per científics amateurs o no professionals i respondre a la perspectiva de generar coneixements amb la participació activa de la ciutadania en almenys una de les etapes següents del procés de recerca:

- **crowdsourcing**: recollida i/o processament de dades per part dels ciutadans;
- **intel·ligència distribuïda**: interpretació de les dades obtingudes per part dels ciutadans;
- **ciència participada**: participació dels ciutadans en la definició de problemes, reptes i objectius;
- **ciència col·laborativa**: disseny, per part dels ciutadans, conjuntament amb els científics, de la recerca que cal dur a terme.

- Els projectes que es podrien emprendre haurien de tenir un **impacte directe sobre l'entorn immediat** del ciutadà/ana i motivar accions específiques en aquest mateix entorn: la ciutat de Manresa i, si s'escau, els municipis per on discorre la Sèquia.

del pla virtual; per això es duen a terme trobades i jornades d'innovació en espais compartits com oficines de *coworking* i *hackspaces*.

- Per bé que sota l'impuls de la Fundació, el projecte que hom proposa hauria de ser el fruit de la **col·laboració de diferents agents, públics i privats**, entre ells els següents:

- Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología (FDECYT, Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades), Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR), Ajuntament de Manresa, Consell Comarcal del Bages, Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa (EPSEM-UPC), Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC), Universitat Oberta de Catalunya (UOC), Universitat Internacional de Catalunya (UIC), Fundació Althaia Xarxa Assistencial Universitària de Manresa, Campus Universitari de Manresa, Fundació Alcía, Geoparc de la Catalunya Central, Associació Minería per al Desenvolupament, Agrupació Astronòmica de Manresa, Eurecat-CTM, Escola Agrària de Manresa.

- Es recomana també cercar la col·laboració de la **Comunitat RIS3CAT Aigua**, aprofitant com a avinentesa els vincles que manté amb Eurecat-CTM, i empreses amb presència al Bages de l'àmbit científic i tecnològic, com ICL, Avinent, Denso Barcelona, etc.
- Explorar la possibilitat d'acollir-se al **programa BiblioLab** de la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona, destinat a *"accions que tenen com a finalitat l'accés al coneixement a través de l'experimentació i metodologies innovadores i creatives en un entorn col·laboratiu obert a la ciutadania"*.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- D'acord amb els objectius de la Fundació, la **plataforma de ciència ciutadana que es proposa podria desenvolupar projectes de recerca en àmbits relacionats amb l'aigua i la seva gestió**, a més d'altres referits al coneixement del medi natural, la qualitat de vida, etc.
- Com a exemple de bones pràctiques, s'aconsella prendre com a model la tasca desplegada des de l'**Oficina de Ciència Ciutadana de Barcelona**, en què destaca el projecte RiuNet (*vegeu apartat bones pràctiques*).

32. Dinamitzar l'arxiu i centre de documentació de la Fundació fent que deixi de ser únicament un arxiu-contenedor per esdevenir també un arxiu comunicador, educador i socialitzador

- Elaborar un projecte de dinamització que hauria de respondre a la finalitat bàsica de **sumar a les funcions ordinàries de l'arxiu -conservació i preservació**, d'una banda, i **administrativa**, de l'altra- una tercera funció que, des d'una perspectiva comunitària, l'hauria de projectar a través de la seva singularitat, i que en permetria la posada en valor en el marc de la Fundació: una **funció d'intermediació cultural, social i educativa**.
- L'estratègia de dinamització hauria de posar èmfasi en aquesta dimensió si el que es pretén és arribar a **tres tipologies d'usuaris**, més enllà de les necessitats administratives generades per l'empresa: **investigadors acadèmics, estudiants i docents i persones sense formació acadèmica**.

- El projecte hauria de preveure els requeriments de l'arxiu i centre de documentació en un termini de deu-quinze anys i incloure els aspectes relatius a **espais d'emmagatzematge, mobiliari d'emmagatzematge, adquisició de maquinari i programari, disponibilitat d'àrees i materials de consulta per a investigadors, incorporació de nous formats i suports documentals**.
- Hauria d'incorporar també **previsions** relatives a aspectes com els següents:

- l'anàlisi de la **funció de l'arxiu-centre de documentació dins l'organigrama global de la Fundació i l'empresa**;
- l'elaboració d'un **catàleg de serveis**, que determinés les prestacions que hauria de poder oferir, tant a nivell intern de fundació/empresa, com a nivell d'usuaris externs;
- l'anàlisi de les tipologies d'usuaris a les quals hom pretén prestar servei;
- les **necessitats de personal i la seva formació** en l'àmbit de l'arxivística i les ciències documentals;
- la confecció d'un **sistema d'indicadors i instruments d'avaluació**, per tal de valorar periòdicament els resultats obtinguts;
- el **disseny comú d'activitats amb els altres equipaments de la Fundació**, principalment la Casa de l'Aigua de Can Font i el Museu de la Tècnica; aquesta estratègia comuna s'hauria de concretar en **exposicions documentals, activitats didàctiques, itineraris de descoberta, presència en xarxes socials i en mitjans de comunicació, etc.**, en les quals l'arxiu-centre de documentació acomplís la funció que li correspon;

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- la signatura d'un **acord de col·laboració amb l'Arxiu Comarcal del Bages (ACBG)**, a través del qual es poguessin emprendre projectes en comú, compartir recursos i experiències i intercanviar informacions d'interès comú;
 - la signatura d'**acords de col·laboració amb institucions acadèmiques**, per poder prendre part en **projectes de recerca** des del treball en xarxa;
 - un **pla de conservació i restauració** de documents.
- La dinamització de l'arxiu hauria de tenir com a pedra angular un **pla de valoració dels fons documentals**, el qual s'hauria de concebre amb la perspectiva que l'equipament –com s'ha indicat– passi de ser únicament un arxiu-contenedor, per esdevenir també, i sobretot, un arxiu comunicador, educador i socialitzador.
 - Assolir aquesta fita requereix com a objectiu la **visualització de l'arxiu** en el marc de l'estructura de la Fundació; a tal efecte, es proposa:

- abordar la **digitalització** dels fons documentals, sigui a través de l'externalització de les tasques corresponents, sigui a través d'un projecte de proveïment participatiu (*crowdsourcing*) que podria generar impacte ciutadà;
- implementar un **sistema de gestió integral dels fons documentals**, amb la consegüent millora dels instruments de descripció i informació, i en detriment de la dispersió;
- de manera progressiva, posar en marxa un **arxiu virtual interactiu en xarxa**, que inclouria la possibilitat de tenir accés, per via telemàtica, a instruments descriptius, documents digitalitzats, un

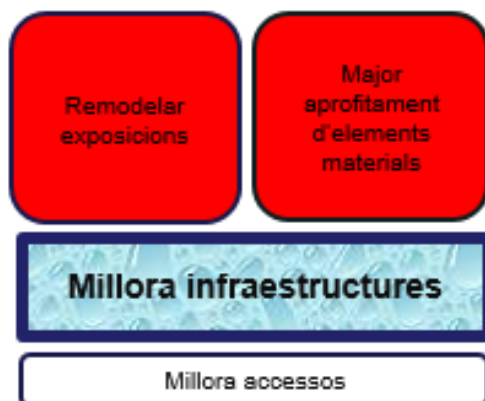
- blog i diferents exposicions virtuals de caràcter monogràfic;
- la producció de **productes comercialitzables**, com facsímils, documents cartogràfics, fotografies antigues, postals, punts de llibre, etc., que formarien part de la línia global de marxandatge de la Fundació;
- de manera coordinada amb el Museu de la Tècnica i amb el Centre de l'Aigua de Can Font, el disseny d'un **programa de commemoracions**, concebut a partir dels fons disponibles;
- d'acord amb la identitat que en aquests moments projecta Aigües de Manresa, crear un **centre de documentació d'àmbit català especialitzat en la gestió pública de l'aigua**, el qual, en la mesura del possible, hauria d'estar interconnectat amb altres centres documentals del país corresponents al mateix àmbit temàtic, en el marc de la xarxa Centres amb Documentació Ambiental (DocAmbCat), impulsada per la Generalitat;

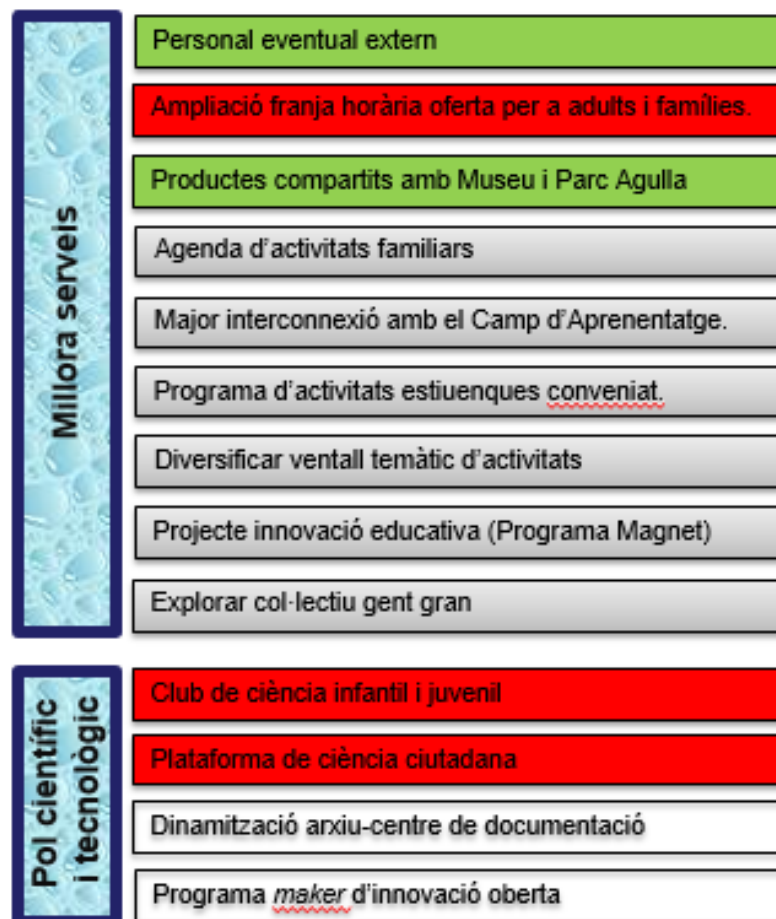
REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- constituir un **fons documental de memòria col·lectiva que incorpori formats d'àudio i vídeo**, com a resultat del projecte col·laboratiu de creació d'un *arxiu de memòria viva*, esmentat en altres apartats de la present revisió del pla estratègic;
 - crear una **marca pròpia**, com podria ser *la memòria de l'aigua*, per contribuir a projectar l'arxiu-centre de documentació com un ens dinàmic i amb vocació ciutadana i comunitària;
 - donar d'alta de l'arxiu de la Fundació en el **Cercador d'Arxius de Catalunya** de la Generalitat, per tal de promoure'n el coneixement.
-
- A efectes de finançament, les propostes que es presenten podrien trobar el seu encaix amb les **subvencions per a l'elaboració i la millora d'instruments de descripció i la digitalització de fons del patrimoni documental de Catalunya custodiats en arxius**, convocades pel Departament de Cultura de la Generalitat (*vegeu apartat convocatòries i ajuts*).

CENTRE DE L'AIGUA DE CAN FONT: RESUM PROPOSTES

Les propostes prioritàries apareixen en vermell; les essencials, en verd

C. CASA DE LA CULLA

a) MILLORA DE LES INFRAESTRUCTURES

33. Adequar els espais de la Casa a l'oferta didàctica del Camp d'Aprenentatge

ACCIÓ ESSENCIAL (PREVISIÓ: 2019)

Adaptar els diferents espais del complex de la Culla als requeriments materials i tècnics de les activitats que hi porta a terme el Camp d'Aprenentatge del Bages.

34. Instal·lar una estructura coberta exterior per acollir càterings i esdeveniments

ACCIÓ PRIORITÀRIA (PREVISIÓ: 2021)

Habilitar a l'exterior, de manera permanent, una carpa o envelat que permeti donar cobertura als càterings que es porten a terme a la Casa. Aquesta estructura també podria proporcionar cabuda a algunes activitats, de manera que contribuiria a **pal·liar els problemes derivats de la manca d'espais a causa de l'excés de demanda**.

35. Dignificar i agençar l'entorn de la Creu de la Culla

Refer l'espai urbà a l'entorn del monument de la Creu de la Culla, amb el propòsit de posar-lo en valor com a element patrimonial.

Dotar-lo d'una major centralitat tot ampliant-ne l'àrea circumdant i potenciant-ne el relat patrimonial i cultural amb la incorporació d'elements interpretatius sobre la llegenda dels pans de la Culla -en la qual es basa el poema de Verdaguier-, la relació de Mossèn Cinto amb la capital del Bages i la funció de la creu, al peu del camí ral de Barcelona a Manresa.

36. Habilitar un *jardí saludable*, amb la col·laboració de la Fundació Althaia.

PREVISIÓ: 2020

- D'acord amb les intencions manifestades per part dels responsables de la Casa de la Culla, **convertir una part de l'àrea que inclou l'equipament en *jardí saludable*, tot aprofitant la proximitat de les instal·lacions de la xarxa socionanitària de la Fundació Althaia**. Caldria, a l'efecte, **assegurar la transitabilitat entre la Casa i les instal·lacions hospitalàries** i garantir que -tant pel que fa als horaris d'activitats com als usos de les instal·lacions i a les necessitats- aquest fet no comportés cap mena d'alteració en les dinàmiques habituals.
- Amb l'assessorament dels professionals mèdics de la Fundació Althaia, **vincular el jardí a la pràctica d'activitats**

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

com passejades, gimnàstica dolça i sessions de massatge, i també a l'exercici de teràpies grupals en àmbits com el creixement posttraumàtic, la gestió del dol, la deshabitució de dependències, etc.

37. Rendibilitzar l'estació meteorològica

Explorar les possibilitats d'obtenir un major profit didàctic de l'actual estació meteorològica, per mitjà d'un bloc d'activitats específiques. Renegociar, a l'efecte, les condicions de col·laboració amb l'Agència Estatal de Meteorologia (AEMET) i cercar possibles vies de cooperació amb el Servei Meteorològic de Catalunya (METEOCAT).

b) MILLORA DELS SERVEIS

38. Garantir una oferta adaptada de les activitats del Camp d'Aprenentatge del Bages per al públic adult i familiar els caps de setmana

ACCIÓ ESSENCIAL (PREVISIÓ: 2019)

- En sintonia amb el que ha estat proposat per a altres equipaments, **eixamplar l'espectre d'usuaris potencials per mitjà de la incorporació d'activitats destinades a públics adults i familiars durant els caps de setmana**. Es recomana, en aquest sentit, mantenir algunes de les activitats que formen part de l'actual oferta, adaptar-ne d'altres, o bé incloure propostes *ad hoc*, concebudes específicament per als caps de setmana.
- Les activitats que hom proposa podrien girar al voltant de **dos eixos temàtics: a) la ciutat i el cicle de l'aigua (conjuntament amb Can Font); b) la gestió dels residus i el reciclatge**.

39. Oferir un bloc de tallers relacionats amb l'agricultura i el món de la vinya, conjuntament amb la DO Pla de Bages

ACCIÓ ESSENCIAL (PREVISIÓ: 2019)

- Aprofitar l'avinentsa de compartir espais amb la seu de la DO Pla de Bages per incorporar a l'oferta d'activitats de la Casa de la Culla un **bloc temàtic relacionat amb el món de la vinya i el vi**. Aquest bloc podria formar part de les activitats exclusives dels caps de setmana (*vid supra*), per mitjà de les quals es podria ampliar el ventall d'usuaris de la Casa a través d'un *target* de públic adult.
- Les activitats podrien consistir en **sessions enogastròniques com degustacions, maridatges, xerrades divulgatives sobre aspectes relacionats amb la cultura del vi, etc.**

40. Endegar un programa d'horts socials comunitaris per a col·lectius d'atenció prioritària.

ACCIÓ PRIORITÀRIA (PREVISIÓ: 2019)

- Partint del bagatge acumulat amb motiu de la gestió d'horts comunitaris -i prenent com a referència experiències similars (Barcelona, Barberà del Vallès, Premià de Mar, Sant Adrià de Besòs, Sabadell, Montblanc, Sant Boi de Llobregat, Cervera...), impulsar un programa d'horts socials inclusius i comunitaris, d'acord amb la identificació prèvia de col·lectius d'atenció prioritària.
- **El projecte hauria de tenir la implicació de l'àrea de Serveis Socials de l'Ajuntament, Càritas Arxiprestal de Manresa, la Fundació Althaia, el Centre Obert Casal-Ot, Ampans, l'Escola Agrària, el Projecte Mosaic i el Pla de Dinamització Veïnal de la Balconada.**

- D'acord amb les premisses de l'horticultura social, el programa que es proposa hauria d'establir un ordre de prioritats a partir de les funcions següents: **inserció laboral i social, funcions terapèutiques, ocupacions, productives-assistencials, pedagògiques i de lleure.**

c) D'ALTRES

41. Plantejar l'obtenció d'ingressos a partir del lloguer d'espais de la Casa

ACCIÓ PRIORITÀRIA (PREVISIÓ: 2019)

Explorar la possibilitat de llogar espais de la Casa, amb el propòsit d'obtenir ingressos addicionals que contribueixin a cobrir una part de les despeses que generen les instal·lacions i d'obrir-les al teixit associatiu i empresarial de Manresa. Paral·lelament, assegurar que els usos derivats del lloguer d'espais no interfereixin en les activitats que actualment es porten a terme a la Casa.

42. Involucrar l'Ajuntament en l'assumpció d'una part de les despeses generades per la Casa i definir responsabilitats de gestió

ACCIÓ PRIORITÀRIA (PREVISIÓ: 2019)

Atesa la titularitat municipal de la Casa, aconseguir un major grau d'implicació de l'Ajuntament en la cobertura de les despeses derivades de l'equipament. Aquesta necessitat es justifica per la titu-

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

laritat de l'immoble i per l'ús intensiu que hom fa de les seves instal·lacions, com a conseqüència de l'alt nivell de demanda que registra, especialment durant el curs acadèmic. L'esmentada implicació s'hauria d'efectuar de manera paral·lela a la definició de responsabilitats de gestió entre els diferents agents que intervenen en la Casa.

43. Obtenir la llicència municipal d'activitats que correspongui

PREVISIÓ: 2020

Sol·licitar a l'Ajuntament la llicència d'activitats corresponent, en consonància amb els usos que de manera habitual es porten a terme a la Casa.

44. Millorar l'accessibilitat al conjunt de la Culla

PREVISIÓ: 2021

Fer més accessible la Casa de la Culla i el seu entorn més immediat i millorar la mobilitat al seu voltant, per tal d'adaptar-la als usos i al nivell de freqüentació que registra.

45. Convocar un fòrum anual sobre l'aigua, que abordi diferents aspectes de la seva gestió i estalvi

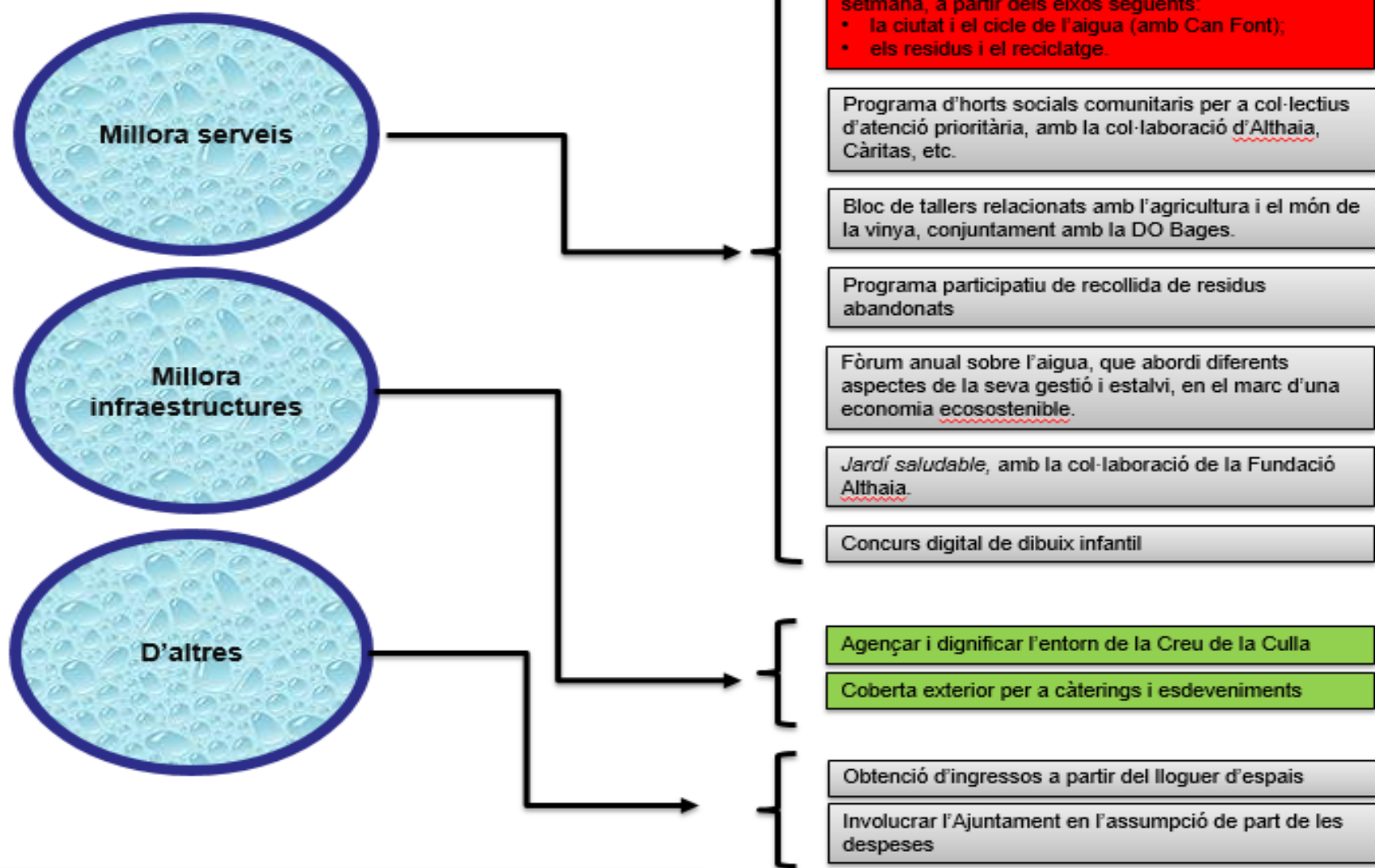
Amb la col·laboració de diversos estaments, organitzar anyalment un fòrum sobre l'aigua, que abordi diferents aspectes sobre la seva gestió i estalvi en el marc d'una economia ecosostenible. L'esdeveniment, que cada any hauria de tenir un eix temàtic concret, hauria de consolidar-se com un **punt de trobada i de debat**

en què confluïssin administracions públiques, agents privats i representants del món acadèmic i agrícola, entre d'altres, amb el comú denominador de compartir un marc de reflexió. El fòrum hauria de contribuir a projectar la capital del Bages com a referent de la gestió pública de l'aigua des de l'àmbit local, a través del paper exercit històricament per Aigües de Manresa.

46. Organitzar un concurs digital de dibuix infantil relacionat amb el Parc de la Sèquia.

A través dels centres escolars del Bages, i amb el propòsit de sensibilitzar sobre els valors ambientals que hi estan associats, organitzar un concurs digital de dibuix infantil de temàtica vinculada als espais que formen part del Parc de la Sèquia.

CASA DE LA CULLA: RESUM PROPOSTES

Les propostes prioritàries apareixen en vermell; les essencials, en verd

D.CONJUNT SÈQUIA-PARC DE L'AGULLA

a) MILLORA DE LES INFRAESTRUCTURES DE LA SÈQUIA I EL PARC

47. Introduir elements de millora qualitativa de la visita al Parc

ACCIÓ ESSENCIAL

- **Instal·lar mobiliari de gimnàstica de manteniment a l'esplanada del pàrquing del Parc de l'Agulla.** Convertir aquesta àrea en un punt d'exercici físic per a gent gran, per mitjà de la instal·lació de mobiliari ad hoc. Estudiar la possibilitat d'adquirir l'esmentat mobiliari per mitjà de les línies d'ajuts que concedeix la Diputació de Barcelona en concepte de subministrament i material esportiu.
- **Minimitzar l'impacte de la contaminació visual.** En la mesura del possible, reduir els efectes de la contaminació visual en determinats trams del recorregut de la Sèquia, concretament **als polígons industrials de les Malloles, Santa Anna I i II i abocaments incontrolats al runam de la Botjosa**, amb la col·laboració dels municipis i empreses de les zones concernides.
- **Instal·lar bancs i fonts al llarg del recorregut del canal.** Identificar alguns punts del curs de la Sèquia per instal·lar-

hi bancs i fonts, per tal d'habilitar-los com a petites àrees de lleure i descans, concebudes especialment per a famílies i gent gran. Estudiar la possibilitat que l'esmentat mobiliari tingui un disseny propi, que el singularitzi com a element constitutiu del Parc de la Sèquia.

48. Adequar turísticament els camins de Viladordis a Santa Clara i de Sant Pau a la Font dels Llops, inclòs l'aqüeducte de la Balconada

ACCIÓ ESSENCIAL

- D'acord amb l'estudi *Els ramals manresans de la Sèquia. Projecte executiu de valoració ciutadana i turística*, es proposa l'adequació i posada en valor dels esmentats espais, amb el propòsit de dignificar-los per al seu aprofitament turístic, en el marc del projecte Manresa 2022.
- S'indiquen, a l'efecte, tres tipus d'accions:
 - Agençament de l'entorn.
 - Instal·lació de senyalística direccional.
 - Instal·lació de senyalística informativa.

49. Implementar millores en l'accessibilitat al canal

ACCIÓ PRIORITÀRIA

- **Habilitar trams ciclables i practicables a cavall a l'àrea compresa entre el Parc de l'Agulla i Sallent.** Cobrir, d'aquesta manera, un segment de demanda associat als usos del camí de la Sèquia i garantir, al mateix temps, la seguretat que requereixen, tenint en compte el nivell de freqüentació que s'hi registra i els riscos que aquest fet comporta.
- **Habilitar el tram Mas de Sant Iscle-Parc de l'Agulla per a persones amb mobilitat reduïda.** Amb el propòsit d'apostar, en la mesura del possible, per un producte turístic que faciliti l'accessibilitat física, adaptar el trajecte indicat al trànsit d'usuaris amb mobilitat reduïda. Buscar, a l'efecte, l'assessorament de col·lectius i entitats com Creu Roja Manresa, la Fraternitat Cristiana de Persones amb Discapacitat, ONCE i la Federació d'Associacions de Veïns de Manresa, entre d'altres. Explorar la possibilitat de cercar finançament a través de les línies d'ajut que ofereix la Diputació de Barcelona, o bé cercar el mecenatge d'algun particular.

50. Recuperar la Casa del Sequiaire de Santpedor i Can València (Sallent)

Atesa la seva situació estratègica com a etapa intermèdia entre el CAT de Sallent i Sant Iscle, recuperar la Casa del Sequiaire de Santpedor. A tal efecte, convertir-ne l'entorn en una àrea de serveis

que inclogui restauració i elements de caràcter interpretatiu. Recuperar també l'edifici de Can València (Sallent) com a equipament museístic i interpretatiu, amb continguts relacionats amb la mineria i la industrialització.

51. Minimitzar els *punts negres* al llarg del canal

- Amb els corresponents Ajuntaments i amb la Direcció General de Carreteres, gestionar la desaparició de *punts negres* al llarg del recorregut de la Sèquia.
- **Adequar la pista llarga del tram soterrat previ a la Ramplinya,** bé sigui enverdint-lo, bé sigui recuperant el traçat antic de la Sèquia, que conté elements patrimonials interessants com la mina.
- Minimitzar el risc que representen per a la seguretat dels vianants els sectors de la fàbrica de Cal Vinyes, Vilafruns, el polígon Santa Anna I i via fèrria i Balsareny.
- Habilitar passos de vianants en alguns trams del camí de la Sèquia que travessen carreteres.
- Millorar la senyalística de seguretat i introduir-ne de nova.

52. Incorporar equipaments per a l'observació de la natura

- **Instal·lar hotels i nius d'insectes en diferents trams d'itineraris del Parc de la Sèquia,** com a refugi per als períodes d'hivernació i per afavorir la nidificació, des d'una perspectiva de **defensa de la biodiversitat**, i amb el propòsit d'atraure segments de demanda en l'àmbit del turisme naturalista i científic.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- **Habilitar punts d'observació de flora i fauna.** Identificar a l'efecte algunes localitzacions al llarg del canal. **Instal·lar les corresponents estructures de guaita, acompanyades**

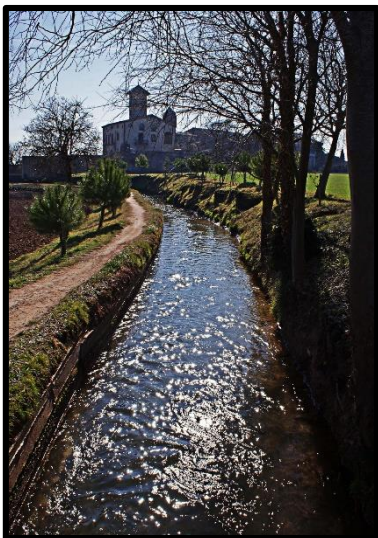
de suports interpretatius. Estudiar la possibilitat d'adquirir l'esmentat mobiliari per mitjà de les línies d'ajuts que concedeix la Diputació de Barcelona, com també a l'edició de fulletons i guies complementaris.

b) SENYALÍSTICA I RELAT

53. Instal·lar senyalística d'avertiment de perill al llarg del canal per a la pràctica del cicloturisme i les passejades a cavall.

ACCIÓ ESSENCIAL

Amb el propòsit d'evitar, en la mesura del possible, els riscos inherents a la pràctica del cicloturisme i les passejades a cavall al llarg del camí de la Sèquia, tant pel que fa a les persones que hi participen, com pel que fa als vianants que el freqüenten, es recomana la instal·lació de senyalística d'avertiment de perill. Els advertiments d'aquesta senyalística seran vàlids al llarg de tot el camí, llevat d'aquells trams que, com s'ha indicat anteriorment, han estat degudament adaptats per a ser transitats amb bicicleta i a cavall.

54. Definir uns eixos temàtics a partir dels quals generar diferents línies de relat turístic, per incorporar-les tant a la senyalística física del Parc de la Sèquia, com a la plataforma virtual existent.

Desenvolupar continguts relacionats amb els **nuclis temàtics** següents, que haurien d'articular els fils conductors que acompanyarien la descoberta de l'entorn:

- **naturalisme, paisatge i geologia:** paisatges humanitzats en el marc de les rutes de l'aigua;

- la **construcció de la Sèquia i la seva època**, en el marc d'una ruta a l'entorn de Pere III, que inclouria Balsareny, Sallent, Sant Benet de Bages, Santpedor, el carrer del Balç i la basílica de la Seu de Manresa;

- la **industrialització** -concebuda com a perllongació del Parc Fluvial del Llobregat, des de Can Rabeia (Balsareny), fins al Museu de la Tècnica (apartat de la cinteria) i la ruta modernista de Manresa;

- **altres informacions complementàries (històriques, llegendàries, literàries...)** referents als municipis per on discorre la Sèquia;

- la **pagesia de regadiu, l'horta i el producte local de proximitat**, atesa la seva autenticitat, que vincula passat i present, i el seu potencial turístic.

55. Millorar la senyalística direccional

- **Visibilitzar l'edifici d'InfoSèquia per mitjà de senyalística direccional instal·lada als accessos al Parc de l'Agulla, com també en diferents punts de les carreteres C-25 (Eix Transversal), C-55 (tram de la Ronda Exterior de Manresa de l'Eix del Cardener), C-16 (tram de l'Eix del Llobregat, al**

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

terme de Sant Fruitós de Bages) i BV-4501 (entre Santpedor i Manresa).

- **Millorar la senyalística direccional dels principals punts d'accés a la Sèquia:** Resclosa dels Manresans (Balsareny), CAT de Sallent, entorn dels Aiguamolls de la Bòbila (Santpedor), des dels respectius nuclis urbans. Instal·lar també senyalística direccional des dels nuclis urbans de Manresa, Sant Fruitós de Bages, Navarcles i Sant Joan de Vilatorrada.

56. Habilitar *llocs de memòria* al llarg del recorregut del canal, amb el propòsit de complementar la descoberta del territori amb elements de relat històric i cultural.

- Identificar i interpretar *llocs de memòria* propers al canal o al seu entorn, vinculats a episodis històric-llegendaris i a personatges o elements representatius:

- **Guillem Catà:** aspectes relacionats amb la construcció de la Sèquia;
- **la figura del sequiaire:** funcions, dimensió popular...;
- **la Misteriosa Llum:** les vicissituds en la construcció de la Sèquia el conflicte amb el bisbe de Vic, etc.

- **el Mas Rocaus:** el fenomen del maquis, Valentí Masana, els germans Guitó;
- **el Serrat de les Bruixes:** evocació del fenomen de la bruixeria partir de les restes de tombes medievals;
- **Jaume Alboquers (l'Escolanet de Polinyà):** el fenomen del bandolerisme a la Catalunya del barroc (les lluites entre nyerros i cadells, Perot Rocaguinarda...);
- **elements vinculats a la pagesia i al regadiu:** aspectes tècnics, tradicions, anècdotes, curiositats...

57. Dins l'oferta d'activitats de la Fundació, introduir un eix temàtic relacionat amb la geologia.

Tal com ha estat indicat en altres equipaments, incloure dins l'oferta del Parc de la Sèquia continguts relacionats amb la geologia, amb el propòsit de **reforçar l'aposta estratègica que representa el Geoparc de la Catalunya Central.**

b) MILLORA DELS SERVEIS I D'ALTRES

58. Dimensionar InfoSèquia, amb l'objectiu de reconvertir-lo en un equipament de referència a la Catalunya Central en l'àmbit del turisme actiu i de natura

ACCIÓ ESSENCIAL

- Assolir, a través d'InfoSèquia, una **gestió centralitzada i integrada tant dels diferents serveis de la Fundació que tenen com a marc el Parc de l'Agulla (lleure, turisme,**

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

pràctiques esportives), com dels guiatges que es porten a terme al Parc de la Sèquia en el seu conjunt. Caldria, a l'efecte, flexibilitzar i ampliar els horaris, a fi de permetre una major dedicació a les visites guiades i a altres activitats de valor afegit, i ampliar l'oferta de guiatge físic *in situ* des del Parc de l'Agulla. D'acord amb aquest propòsit, s'hauria de garantir un **encaix funcional amb el personal del restaurant El Berenador**, que permetés fer la funció de punt d'informació en aquelles franges horàries que no puguin ser cobertes per InfoSèquia.

- Atesa la seva ubicació estratègica, es proposa també **convertir InfoSèquia en l'equipament que centralitzi l'oferta d'operadors privats de turisme actiu** en l'àmbit del Parc de la Sèquia i el seu entorn (vols amb globus, passejades amb bicicletes i a cavall, lloguer de caiacs, paracaigudisme, etc.). Aquesta aposta -que projectaria l'equipament com un referent a la Catalunya Central- implicaria l'**habilitació d'InfoSèquia com a àrea de cotreball (coworking)**, que permetria als agents privats disposar d'una plataforma per publicitar i vendre els seus productes.

59. Elaborar un pla de protecció i preservació del patrimoni natural i històric de la Sèquia i els seus ramals

ACCIÓ ESSENCIAL

- A partir dels estudis de valoració del patrimoni de la Sèquia efectuats per l'historiador Jordi Piñero i per altres experts, proposar un **pla que reculli un seguit de mesures destinades a protegir el canal i el seu entorn, per mitjà**

d'un inventari en què es classifiquin i categoritzin els diferents elements.

- Un cop efectuada la proposta, aquesta hauria de ser avaluada i, si s'escau, aprovada per una **comissió de seguiment** que podria estar formada pel mateix autor de la proposta, representants de la Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia, representants del Centre d'Estudis del Bages, un representant del Geoparc de la Catalunya Central, representants d'alguna entitat de caire naturalista i algun responsable del pla estratègic del Parc de la Sèquia. Aquesta comissió, a més d'avaluar el pla de protecció, hauria de validar aquelles propostes d'intervenció que representin un impacte sobre la Sèquia i el seu entorn patrimonial.

60. Ampliar i consolidar el conjunt de l'oferta lúdico-esportiva del Parc

ACCIÓ PRIORITÀRIA

Consolidar i integrar una oferta lúdico-esportiva vinculada al Parc de la Sèquia i el seu entorn, a partir dels blocs següents, a través dels quals s'hauria de realitzar un **estudi de viabilitat destinat a assegurar l'obtenció d'ingressos econòmics:**

- cicloturisme;
- observació de la natura i senderisme;
- esports aquàtics (canoes, caiacs...);
- ultralleugers i globus;
- lloguer d'estels;
- turisme eqüestre;
- ral·lis fotogràfics i de pintura;

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- rutes ornitològiques (la Corbatera, Resclosa dels Manresans, Aiguamolls de la Bòbila);
- esports de salut a l'aire lliure (jòguing, rúning, gimnàstica de manteniment, tai-txi, spinning, ioga...), amb la col·laboració d'entitats, col·lectius, Centres d'Atenció Primària, etc.;
- **lloguer de bicicletes per a persones amb discapacitat física i amb problemes de mobilitat, degudament adaptades.** Cercar, a l'efecte, un patrocinador privat, en l'àmbit privat (Ortopèdia Maza) o associatiu (Rotary Club, Jove Cambra...).

61. Consolidar una agenda d'activitats familiars i estiuencques infantils i juvenils

- D'acord amb les pautes indicades respecte a altres equipaments, definir un bloc d'activitats adreçades a un públic familiar, constituït per **nits temàtiques, observacions astronòmiques, senderisme, manualitats i artesanía, tallers de natura, visites a granges, jardins, etc.**
- Crear un programa d'activitats estiuencques infantils i juvenils (*vegeu apartat Centre de l'Aigua de Can Font*).

62. Organitzar recorreguts terapèutics, destinats a segments de públics atrets pel turisme de salut i alternatiu

- En la línia de promoure una oferta turística relacionada amb els conceptes de benestar, *wellness*, salut i silenci, se suggereix la creació d'**itineraris autoguiats de caràcter terapèutic al Parc de la Sèquia, que incloguin**

propostes de pràctiques saludables i de mimetisme amb l'entorn, com meditació, atenció plena, ioga, respiració conscient, introspecció, reflexió... Una part d'aquests itineraris es podrien dissenyar amb la col·laboració del personal mèdic de la Fundació Althaia.

- També amb la participació de la Fundació Althaia, explorar la possibilitat d'endegar **recorreguts terapèutics al Parc de la Sèquia, en el marc de programes clínics pilot –gestionats conjuntament amb centres hospitalaris i organismes de recerca- sobre els beneficis que podrien comportar en determinades patologies** (malalties cardiorespiratòries, fibromiàlgia, afeccions cancerígenes, estrès, angoixa, infants amb TDAH, etc.).
- Relacionat amb el punt anterior, oferir *banys de bosc* consistents en recorreguts a peu de dues hores (*slow walk*), en el decurs dels quals es practicarien exercicis sensorials guiats (respiració, observació, silenci, aerobiologia...).

63. Ampliar el programa "Apadrinem la Sèquia", focalitzant-lo en trams del canal

Promoure l'apadrinament de diferents trams de la Sèquia per part de centres escolars del Bages, amb els corresponents compromisos mínims (neteja, tasques de manteniment, etc.). Aquests apadrinaments es podrien complementar per mitjà d'activitats lúdico-festives destinades a fomentar-hi la participació.

64. A través de la Biblioteca del Casino, assolir un acord amb la Xarxa de Biblioteques Municipals de la Diputació de Barcelona per promoure la lectura als espais del Parc de la Sèquia i el seu entorn

- Sota l'empareda del **programa BiblioLab**, explorar la possibilitat d'instal·lar punts d'alliberament i intercanvi de llibres (*bibliobús*) en diferents espais del conjunt del Parc de la Sèquia i assegurar la presència regular d'un **bibliobús** al Parc de l'Agulla.
- Estudiar la possibilitat d'**incorporar Manresa al programa De l'hort a la biblioteca**, destinat a promoure la pràctica de l'horticultura entre persones de diferents edats.

c) MOBILITAT

65. Aprofitar el tram de *via blava-camí del Llobregat* entre Balsareny i Sallent i habilitar camins rurals paral·lels a la Sèquia com a *via blava* Llobregat-Cardener, amb l'objectiu de disposar d'una *anella blava* a l'eix Llobregat-Cardener-Sèquia-Llobregat

- La Sèquia, llevat d'alguns trams concrets, no pot ser considerada *via blava*, accessible a bicicletes i cavalls, per bé que ha estat reconeguda com a camí annex a la *via blava* del Llobregat.
- Això no obstant, els Ajuntaments concernits, aprofitant camins rurals ja existents, haurien de dissenyar una *via blava* –per tant, accessible a bicicletes i cavalls– amb un

traçat proper al canal, que uneixi la *via blava* del Llobregat amb la *via blava* del Cardener.

- Aquesta intervenció permetria disposar d'una *anella blava* que recorreria pels termes de Sallent, Sant Fruitós de Bages, Santpedor i Manresa.

66. Millorar la connexió física del Parc de l'Agulla amb els ramals de Viladordis i del Poal, com també els accessos a Pineda de Bages

- Realitzar a l'efecte diferents intervencions físiques que **permetin transitar amb seguretat i evitar marrades exagerades cap a la zona del Poal**. Aquestes realitzacions haurien d'anar acompanyades

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

d'intervencions estètiques, com la **incorporació de la corresponent senyalística o l'habilitació d'un camí ruralitzat que travessés les carreteres**, seguint el model de la intervenció que s'ha practicat entre la passera del Guix i la fàbrica Tous.

- Facilitar la mobilitat de vehicles a l'entorn del Parc de l'Agulla, per facilitar-hi l'accessibilitat.

67. Optimitzar les oportunitats derivades de l'habilitació de les corresponents parades de bus urbà i dels Ferrocarrils de la Generalitat al Parc de l'Agulla

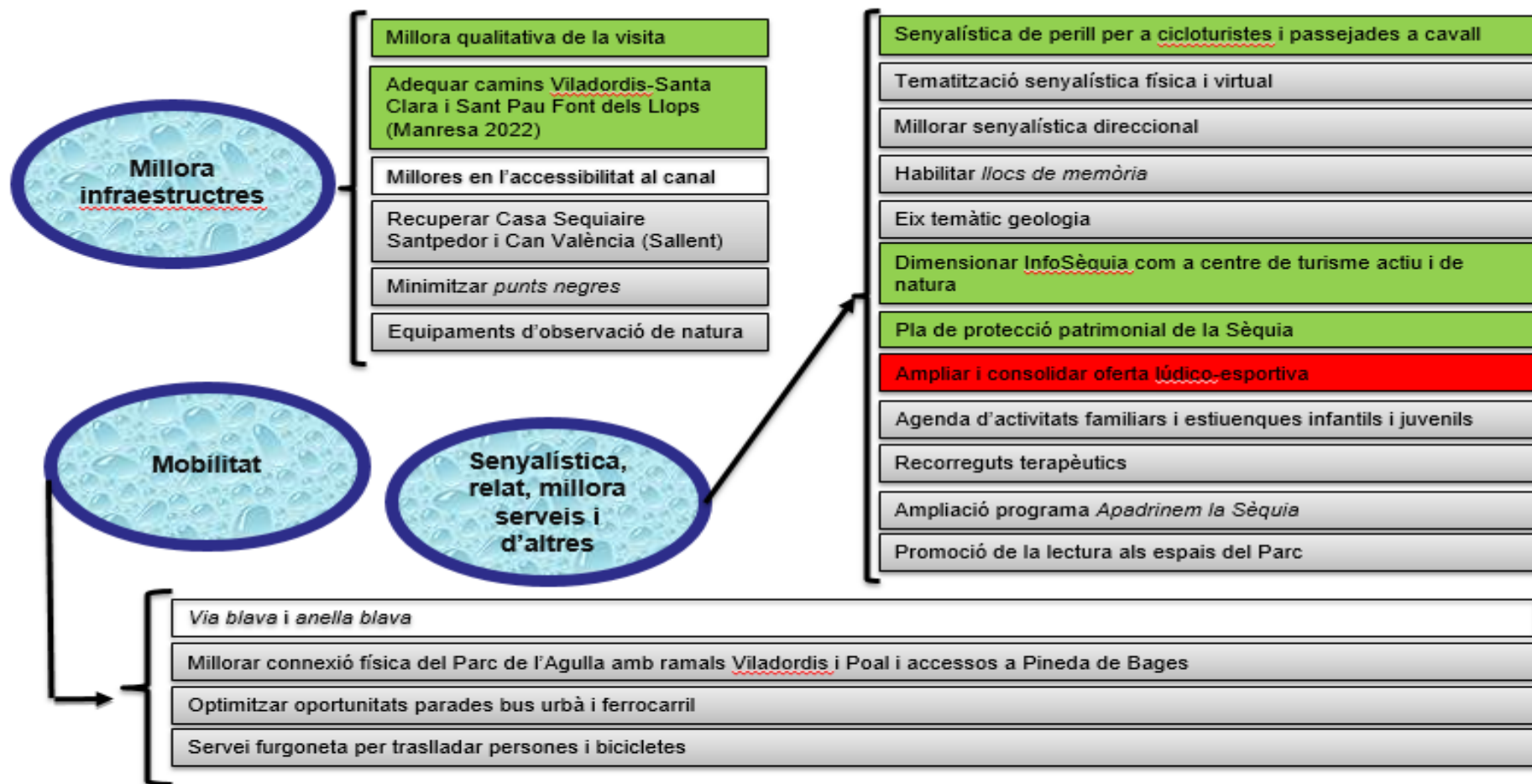
- Tenir present la previsió d'habilitar -per part de l'Ajuntament de Manresa i de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya- una parada de bus urbà i de ferrocarril, respectivament, al Parc de l'Agulla, com a **oportunitat estratègica**, de la qual es pot derivar un ús més intensiu del conjunt. A efectes pràctics, l'esmentada previsió s'hauria de concretar en una revisió a l'alça de les perspectives de captació de públics procedents de l'àrea metropolitana de Barcelona i per mitjà d'una major maniobrabilitat horària a l'hora de programar activitats.

- En el mateix sentit, aprofitar la previsió de reprendre el servei de FGC de la línia Súria-Sallent per tractar de sumar alguns elements de l'oferta del Parc de la Sèquia al programa **Turistren**. Es recomana, per tant, **aprofitar la proximitat de l'estació de Manresa Alta al Museu de la Tècnica i al Centre de l'Aigua de Can Font, com també la futura parada al Parc de l'Agulla, per participar en el programa d'escapades lúdiques dels Ferrocarrils de la Generalitat**.

68. Oferir un servei de furgoneta per traslladar persones i bicicletes en el marc de la *via blava*

- Implementar un servei de furgoneta per traslladar bicicletes i persones des del Parc de l'Agulla fins a Sallent o Balsareny perquè els usuaris puguin tornar. El servei que es proposa podria funcionar més enllà del Cardener i el Llobregat, quan la *via blava* entri en funcionament. Es tractaria, per tant, de potenciar el Parc de l'Agulla com a punt de partida i arribada dels trams alts de la *via blava*.
- Explorar, a l'efecte, la possibilitat d'assolir un acord de concessió amb empreses de l'àmbit del turisme actiu, com MBici.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Les propostes prioritàries apareixen en vermell; les essencials, en verd

CONJUNT SÈQUIA/PARC DE L'AGULLA: RESUM PROPOSTES

E. PISCINES MUNICIPALS

a) GESTIÓ I INFRAESTRUCTURES

69. Millorar la base de dades d'usuaris i integrar-la amb la base de dades de la Fundació

ACCIÓ ESSENCIAL

Optimitzar l'actual base de dades dels abonats a les Piscines Municipals, per tal de disposar d'una eina eficaç de gestió, que permeti combinar paràmetres a l'hora de gestionar serveis i promocions. **Integrar els usuaris de les piscines a les bases de dades de la Fundació, per tal de fer-los participants i coneixedors dels serveis i activitats que aquesta ofereix a través dels seus equipaments.**

70. Assolir reciprocitat d'informació entre les piscines i el conjunt de serveis del Parc de la Sèquia

ACCIÓ ESSENCIAL

Assegurar que el coneixement de l'oferta de serveis del Parc de la Sèquia en el seu conjunt arribi als usuaris de les Piscines Municipals, per mitjà de la **instal·lació in situ de plafons informatius mòbils (roll-ups), dispensadors i material imprès, que informin també sobre diferents aspectes sobre la Sèquia, la seva història i la xarxa de ramals que en depenen. En sentit invers, garantir la presència de publicitat de les piscines en els diferents equipaments del Parc de la Sèquia.**

71. Integrar els usuaris de les piscines als abonaments dels equipaments que depenen de la Fundació

- Incorporar la massa d'usuaris abonats a les Piscines Municipals als avantatges, promocions i activitats que puguin derivar dels equipaments que gestiona la Fundació, amb el propòsit de promoure'n el coneixement i captar públics potencials a través de la prescripció que aquests puguin exercir. En sentit invers, oferir avantatges i promocions en l'accés a les Piscines Municipals als usuaris dels equipaments del Parc de la Sèquia.
- Atesa la titularitat municipal de les piscines, estudiar la possibilitat que la integració d'abonaments que hom proposa pugui incloure algun altre equipament municipal, com podria ser el cas del Centre d'Interpretació del Carrer del Balç.
- En línia amb el que s'acaba d'indicar, promoure un abonament que inclogui les principals instal·lacions vinculades a l'aigua amb visites guiades a InfoSèquia, el Centre de l'Aigua de Can Font, el Museu de la Tècnica, el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç i el dret a fer ús de les Piscines Municipals.

72. Adaptar l'obertura de les piscines als usos horaris d'usuaris no habituals

Estudiar la possibilitat d'ampliar i flexibilitzar els horaris d'obertura de les piscines, per tal d'arribar a franges d'usuaris potencials no habituals, com podria ser el cas dels pelegrins allotjats al Centre d'Espiritualitat de la Cova de Sant Ignasi.

73. Fomentar el turisme actiu a través dels *camins de l'aigua*

Promoure els itineraris comarcals i urbans de la Sèquia a través de la divulgació de les dues guies publicades per Cossetània Edicions i de les rutes penjades a la xarxa.

74. Dispensar una atenció específica al turisme ignasià, transferit a través de la Cova

Tenint en compte les perspectives de creixement del turisme religiós amb motiu del cinc-cents aniversari de l'arribada d'Ignasi de Loiola a la capital del Bages -en el marc del projecte Manresa 2022-, **negociar un acord amb els responsables de la Cova de Sant Ignasi per tractar d'oferir avantatges especials als pelegrins allotjats al Centre d'Espiritualitat**, per tal que puguin fer ús dels serveis de les Piscines Municipals. *Vegeu apartat comunicació i promoció.*

b) ACTIVITATS, SERVEIS I DIFUSIÓ

75. Organitzar activitats puntuals conjuntes entre les piscines i el conjunt d'espais que integren el Parc de la Sèquia

ACCIÓ ESSENCIAL

- Fer de les Piscines Municipals l'escenari d'una part de les activitats que la Fundació porti a terme amb motiu **del Dia Mundial de l'Aigua**, amb el propòsit d'assolir un major impacte social i una major capacitat de sensibilització, aprofitant el nivell de freqüentació que s'hi registra.
- Programar una sortida per a abonats amb motiu del **Dijous Llarder**.

76. Oferir *packs* turístics multisport que integrin les piscines i altres espais

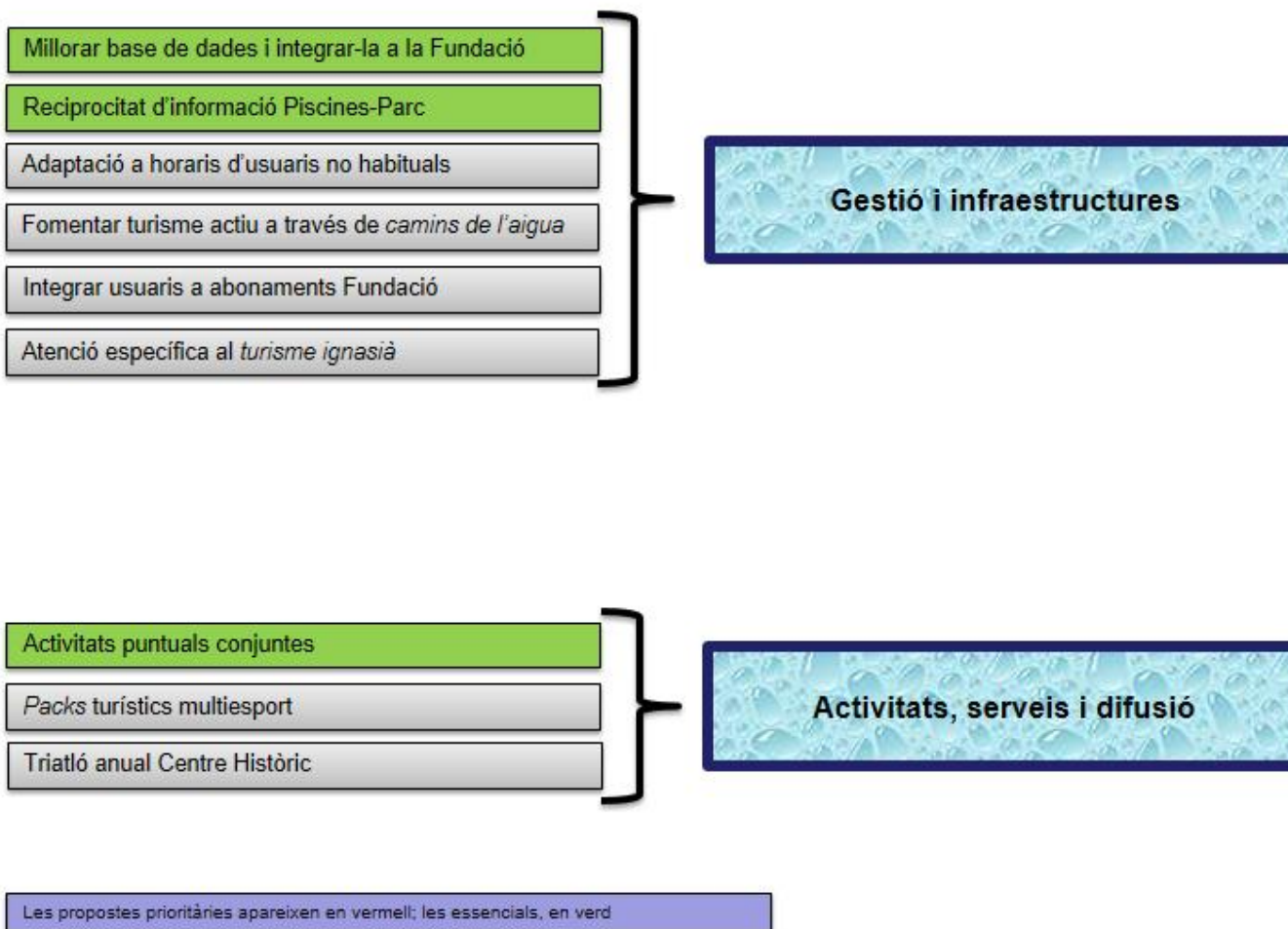
Oferir als usuaris de les Piscines Municipals la possibilitat d'accedir a *packs* turístics multisport, amb guies de senderisme adscrits a l'Anella Verda de Manresa o al Parc de la Sèquia, en una combinació que inclouria un programa de passejades i l'ús de les instal·lacions de les piscines (*slow duatló*).

77. Organitzar un triatló anual pel Centre Històric , amb impacte ciutadà, i altres esdeveniments esportius

- En col·laboració amb el Club Atlètic Manresa, l'Esport Ciclista Manresà, el Club Natació Minorisa, el Club Triatló Manresa i la Federació Catalana de Triatló, organitzar com a esdeveniment un **Triatló de la Sèquia** que, per la seva dimensió popular i el seu impacte ciutadà, reverteixi en la dinamització del teixit comercial del Centre Històric.
- Estudiar la possibilitat d'arribar a un acord amb la Federació Catalana de Pentatló Modern, organitzadora del Trofeu Ciutat de Manresa de Tetratló i Triatló Modern, per tal de buscar vincles.
- D'acord amb la mateixa filosofia, **oferir puntualment activitats de natació al llac de l'Agulla, rutes ciclistes per camins propers a antics canals d'aigua, curses atlètiques per antics carrers de la xarxa urbana de la Sèquia, etc.**

PISCINES MUNICIPALS: RESUM PROPOSTES

F. ALTRES INSTAL·LACIONS

78. Incorporar els municipis on Aigües de Manresa presta servei als òrgans de participació i consulta de la Fundació

ACCIÓ ESSENCIAL

Promoure l'esmentada implicació dels Ajuntaments a través de la presència dels respectius representants municipals en els òrgans o plataformes per mitjà dels quals, a nivell d'empresa o de Fundació, es canalitzen els processos de consulta i participació.

79. Incorporar a l'oferta d'activitats del Parc de la Sèquia tallers o visites periòdiques a altres equipaments vinculats

Incloure, dins la programació d'activitats del Parc de la Sèquia, la visita a instal·lacions i infraestructures com les següents:

- Laboratori d'Aigües de Manresa.

- Plantes potabilitzadores de Sant Fruitós de Bages, Santpedor, Navarcles, Sant Salvador de Guardiola, Navàs, el Pont de Vilomara i Castellnou de Bages.
- Xarxa de clavegueram (*vegeu apartat promoció i comunicació*).
- Planta transformadora de fangs.
- Depuradora de Sant Fruitós de Bages.
- Arxiu-centre de documentació.

80. Habilitar l'accés a la Depuradora a peu des de Manresa, o bé des de la parada de bus urbà més propera (Sant Pau, els Comtals)

Amb el propòsit de promoure'n una major integració respecte a la ciutat, facilitar l'accessibilitat a les instal·lacions de la depuradora, bé sigui a peu des del nucli urbà de Manresa, bé sigui a través de la parada de bus urbà que es troba més propera a les instal·lacions de la planta, en aquest cas Sant Pau o els Comtals.

ALTRES INSTAL·LACIONS: RESUM PROPOSTES

Incorporar a l'oferta del Parc de la Sèquia tallers o visites periòdiques a altres equipaments:

Laboratori d'Aigües de Manresa.

Plantes potabilitzadores de Sant Fruitós de Bages, Santpedor, Navarcles, Sant Salvador de Guardiola, Navàs, el Pont de Vilomara i Castellnou de Bages.

Xarxa de clavegueram.

Planta transformadora de fangs.

Estació de tractament

Depuradora de Sant Fruitós de Bages.

Incorporar els municipis als quals Aigües de Manresa presta servei als òrgans de participació i consulta de la Fundació.

Poder accedir a la Depuradora a peu des de Manresa, o des de la parada de bus urbà més propera (Sant Pau, Comtals).

Les propostes prioritàries apareixen en vermell; les essencials, en verd

BLOC 2: ALTRES ELEMENTS ESTRATÈGICS

G. EL REGADIU I L'HORTA

a) RECERCA I DIVULGACIÓ

81. Crear un banc de memòria sobre la pagesia i el regadiu

ACCIÓ PRIORITÀRIA

- D'acord amb el que ha estat indicat en apartats anteriors, endegar un **programa de recuperació de la memòria històrica relacionada amb la pagesia, el regadiu i l'horta** vinculats a la Sèquia, per mitjà de la creació d'un banc d'entrevistes orals enregistrades en vídeo. A partir de guions prèviament elaborats, les esmentades entrevistes haurien d'abordar qüestions com les següents:
 - aspectes de la vida quotidiana;
 - costums i tradicions;
 - la transformació del paisatge;
 - l'evolució dels conreus i de les tècniques agronòmiques;
 - aspectes relacionats amb els usos de l'aigua;
 - personatges, anècdotes, curiositats, records personals, vivències...
- La informació recollida a través de les entrevistes caldria que fos incorporada al relat que **hauria de servir de base per a la reestructuració de l'apartat del Museu de la Tècnica dedicada a la Sèquia** (vegeu apartat corresponent).

- Els documents audiovisuals resultants de les entrevistes realitzades -juntament amb les corresponents transcripcions- haurien de passar a formar part del **fons de l'Arxiu de la Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia**, i quedar a disposició dels investigadors per a ulteriors treballs de recerca (vegeu apartat corresponent).
- La realització del projecte que hom proposa es podria fer efectiva a través d'un **conveni amb el Centre d'Estudis del Bages i/o altres instàncies acadèmiques com la Càtedra de l'Aigua de Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC)**.

82. Promoure estudis sobre conreus i biodiversitat.

- Amb la finalitat de contribuir a preservar el patrimoni natural i ambiental del Parc de la Sèquia, estimular des de la Fundació estudis sobre conreus i biodiversitat. Les accions que s'empenguin en aquest àmbit s'haurien de portar a terme **en el marc de l'Anella Verda de Manresa i amb la implicació de l'Escola Agrària**.
- Els estudis que hom proposa podrien de girar al voltant d'**eixos** com els següents:
 - la recuperació de les espècies amenaçades;

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- la restauració dels ambients naturals degradats;
- la gestió d'espais protegits humanitzats;
- l'avaluació del grau d'amenaça i l'estat de conservació dels hàbitats;
- la promoció de la custòdia del territori;
- l'elaboració d'una cartografia d'espècies d'interès;
- la implementació de programes de seguiment d'espècies;
- la promoció del desenvolupament sostenible;
- l'ordenació de l'ús públic;
- la promoció de noves oportunitats en àmbits com l'agricultura ecològica i el turisme i la conservació de la natura;
- accions concretes com el manteniment de marges amb herba, l'habilitació i cura de bosquets-illa, la instal·lació de caixes-niu per a ocells i ratpenats, la construcció de basses

d'amfibis, o l'adaptació de les ja existents perquè les espècies puguin transitar-hi amb facilitat, etc.

- Caldria, a l'efecte, bastir **ponts de col·laboració amb el Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat, a través de la Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural i amb el recurs a instruments com el Banc de Dades de la Biodiversitat i l'Inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya.**
- En l'àmbit associatiu, es recomana establir **lligams amb l'Obrador del Tercer Sector Ambiental de Catalunya, el Grup Autònom de Manresa de la Institució Catalana d'Història Natural, el col·lectiu Meandre, el Col·lectiu Ecologista L'Alzina, la Unió de Pagesos de Bages, el col·lectiu de pagesos del regadiu de Manresa, l'Associació L'Era i d'altres.**

b) ACTIVITATS

83. Crear un paquet de turisme experiencial basat en el model de *Benvinguts a pagès*

ACCIÓ ESSENCIAL

- Potenciar la línia de treball ja iniciada, destinada a promoure el turisme experiencial en l'àmbit de l'enogastronomia. Es recomana, en aquest sentit, promoure de manera estable, especialment durant les temporades de primavera i tardor, un paquet turístic que -prenent com a pauta el model de *Benvinguts a pagès*- combini, de manera flexible:
 - Visites in situ a explotacions agrícoles, establiments agroalimentaris i de restauració;
 - estades en allotjaments rurals;
 - diferents activitats de caire complementari.
- El programa, atesa la seva finalitat experiencial, hauria d'oferir, en un dels seus trams, l'oportunitat de participar en feines de pagès i/o tasques d'elaboració de productes agroalimentaris, i incloure l'al·licient de poder-se emportar una part dels resultats de la labor realitzada.

- La iniciativa que es proposa potenciar s'hauria de canalitzar a través d'acords de col·laboració amb diferents establiments i hauria de comptar **amb el suport de l'Ajuntament, del Consell Comarcal, la plataforma El Rebost del Bages, el Gremi d'Hoteleria i Turisme del Bages, l'Associació Fogons Gastronòmics del Bages i el col·lectiu dels pagesos de regadiu**, entre d'altres.

84. Canviar el format del catàleg de productors de l'horta manresana

ACCIÓ ESSENCIAL

Continuar editant el catàleg de productors de regadiu, per promoure el coneixement de l'horta de Manresa i el consum dels productes de proximitat. Si s'escau, **per tal de mantenir al dia l'actualització de continguts, optar per prioritzar-ne el format digital, tot convertint el catàleg en un microweb, la qual cosa permetria, a més, incorporar-hi altres informacions com receptes, itineraris, etc.**

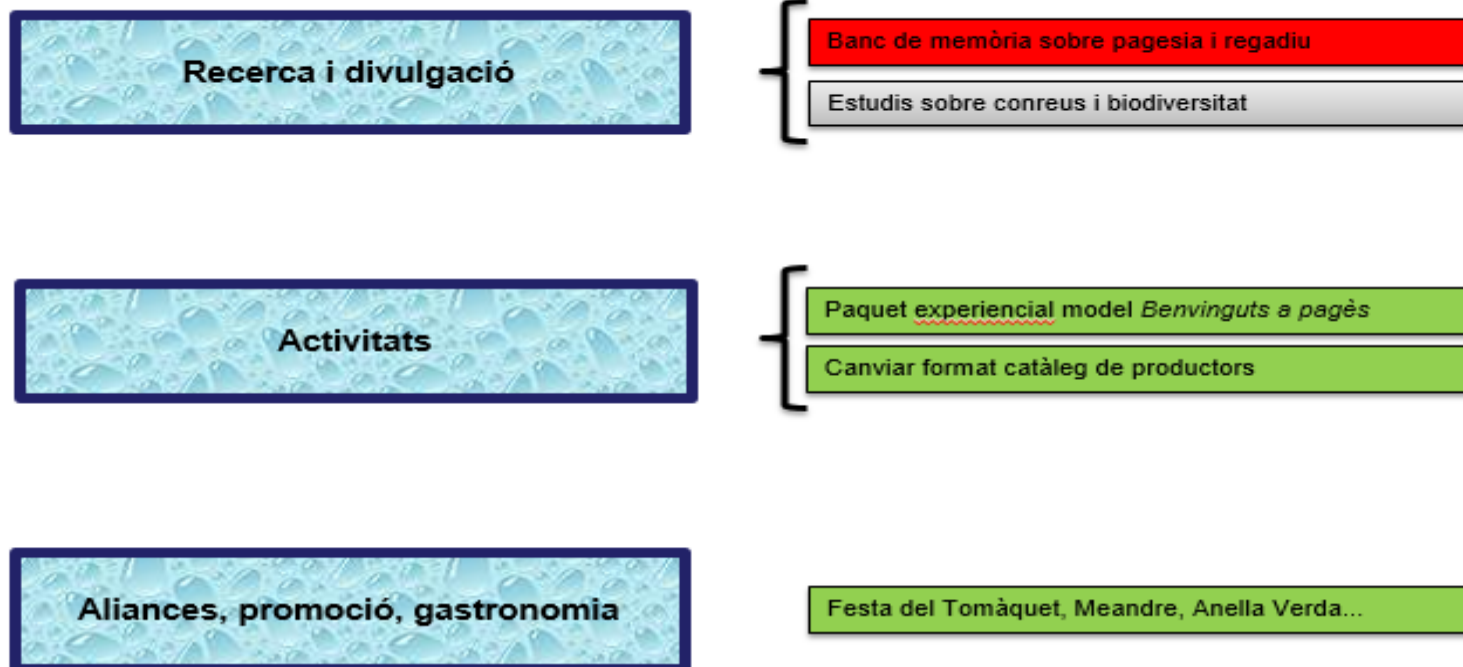
c) ALIANCES, PROMOCIÓ I GASTRONOMIA

85. Potenciar la participació en la Festa del Tomàquet del Bages.

ACCIÓ ESSENCIAL

Atesos els resultats satisfactoris registrats fins al moment, mantenir la col·laboració de la Fundació amb la Festa del Tomàquet del Bages, com a plataforma a través de la qual mostrar el seu compromís amb els valors de l'agricultura, el regadiu i la promoció dels productes de proximitat. Cercar, a partir d'aquesta mateixa plataforma, contactes que permetin generar sinergies amb les altres propostes d'aquest apartat (col·lectiu Meandre, Anella Verda...).

Les propostes prioritàries apareixen en vermell; les essencials, en verd

EL REGADIU I L'HORTA: RESUM PROPOSTES

H.ALIANCES I PARTENARIAT

86. A partir de la recerca de sinergies i interessos comuns, i d'acord amb les propostes exposades, endegar un programa d'aliances i partenariat explorant les entitats, institucions i plataformes que s'exposen:

ACCIÓ ESSENCIAL

1. NIVELL LOCAL I COMARCAL

Àmbit científic/ universitari

- Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa (EPSEM-UPC).
- Centre Tecnològic de Catalunya (Eurecat)-Centre Tecnològic de Manresa (CTM).
- Càtedra de l'Aigua (Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya).
- LAB 0_6 (Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya).

Àmbit acadèmic i educatiu

- Centre de Recursos Pedagògics del Bages.
- Centre d'Estudis del Bages (CEB).
- Camp d'Aprenentatge del Bages.

Àmbit associatiu

- Cineclub Manresa.
- Foto Art Manresa.

- Rotary Club Manresa.
- Agrupació de Defensa Forestal del Pla de Bages.
- Agrupació Astronòmica de Manresa.
- Agrupació Mineralògica del Bages.
- Amics de l'Art Romànic del Bages.

Àmbit cultural

- Museu Comarcal de Manresa.
- Arxiu Comarcal del Bages (ACBG).
- Fundació Mediterrània (Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional de Manresa).
- CAE, Formació i Serveis Socioculturals.

Àmbit econòmic i empresarial

- Unió de Pagesos del Bages.
- Cambra de Comerç de Manresa.
- Federació Empresarial de la Catalunya Central.
- PIMEC Catalunya Central.
- Associació per al Desenvolupament Rural de la Catalunya Central.
- Fundació Fira de Manresa.
- Unió de Botiguers i Comerciants de Manresa (UBIC).

Àmbit esportiu

- Club Tennis Manresa.
- Aeroclub del Bages.
- Esport Ciclista Manresa.
- Centre Excursionista de la Comarca del Bages.
- Club Triatló Manresa.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- Saltamos (Sant Fruitós de Bages).

Àmbit gent gran

- Associació Amics de la Gent Gran de Manresa.
- Associació Gent Gran de Manresa.
- Associació de Professionals Sèniors al Servei del Territori (GEST).
- Aula d'Extensió Universitària de la Gent Gran de Manresa.
- Coordinadora de Jubilats i Pensionistes de Manresa.

Àmbit professional

- Col·legi d'Arquitectes de Catalunya-Delegació Bages-Berguedà (COAC).
- Col·legi d'Enginyers Graduats i d'Enginyers Tècnics Industrials de Catalunya-Delegació Manresa-Catalunya central.
- Associació d'Artesans del Bages.

Àmbit turístic i gastronòmic

- Consell Regulador de la Denominació d'Origen Pla de Bages.
- Gremi d'Hoteleria i Turisme del Bages.
- Geoparc de la Catalunya Central.
- Bages Impuls!
- Fogons Gastronòmics del Bages.
- Festa del Tomàquet del Bages.
- El Rebot del Bages.
- Món St Benet/ Fundació Alcía.
- MengemBages/ Frescoop.
- Web turístic Bages terra de vins.

Altres àmbits

- Consorci Bages per a la Gestió de Residus (Parc Ambiental).
- Cova de Sant Ignasi de Manresa-Companyia de Jesús.
- Fundació Althaia-Xarxa Assistencial Universitària de Manresa.

2. NIVELL CATALÀ I ESPANYOL

Àmbit associatiu

- Associació Catalana d'Amics de l'Aigua.
- Associació Paisatges Vius: espais en custòdia.
- Associació Hàbitats/ Projecte Rius.
- Obrador del Tercer Sector Ambiental de Catalunya.
- Xarxa de Voluntariat Ambiental.
- Fundació Jaume Bofill (projecte Educació Demà i programa Magnet).
- Fundació Carulla.
- Societat Catalana de Ciència-ficció i fantasia.
- Grup Mineralògic Català.
- Aules d'Extensió Universitària de la Gent Gran (AFOPA).
- Associació Catalana d'Observadors Meteorològics (ACOM).
- Associació Paisatges Vius: projecte 1.000 punts d'aigua.
- Societat Catalana d'Herpetologia: programa d'avistaments d'amfibis i rèptils.
- Fundació Fòrum Ambiental.
- Fundació Jaume Bofill: Projecte Educació Demà.
- Asociación Española para la Enseñanza de las Ciencias de la Tierra (AEPECT).

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Àmbit econòmic i empresarial

- FEPIME Catalunya (Federació d'Empresaris de la Petita i Mitjana Empresa de Catalunya).
- Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació: programa "Cafè amb la Recerca" (punt de trobada entre entitats de recerca, empreses i inversors).
- Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació: línia de treball de captació d'ajuts de la Unió Europea:
- Associació Respon.cat (competitivitat sostenible de les empreses, responsabilitat social, etc.).
- Fundació Catalunya Cultura: programa de recerca de patrocini i mecenatge.
- Fundació Cercle d'Economia.
- Generalitat de Catalunya: Servei de Desenvolupament Empresarial.
- Generalitat de Catalunya: Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya.
- Catalunya Circular (observatori d'economia circular de la Generalitat).
- ACCIÓ (Agència per la Competitivitat de l'Empresa, Generalitat de Catalunya).
- Club EMAS (Associació d'Organitzacions Registrades EMAS [Eco-management and Audit Scheme] a Catalunya).
- Fundación Economía Circular.
- *Vegeu apartat sobre patrocini.*

Àmbit científic, tecnològic i universitari

- Grup de Recerca en Aigua, Territori i Sostenibilitat (Universitat Autònoma de Barcelona).

- Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals (Universitat Autònoma de Barcelona).
- Grup de Recerca d'Enginyeria i Microbiologia del Medi Ambient (Departament d'Enginyeria Hidràulica, Marítima i Ambiental de la UPC [GEMMA]).
- Màster en tecnologia i gestió de l'aigua (Universitat Politècnica de Catalunya).
- Càtedra UNESCO de Sostenibilitat (Universitat Politècnica de Catalunya).
- Observatori de la Comunicació Científica (Universitat Pompeu Fabra).
- Càtedra Aquae sobre economia de l'Aigua (Fundación Aquae).
- Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA).
- Associació Catalana de Comunicació Científica.
- Centre Tecnològic Forestal de Catalunya.
- Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació: programa "Surt de Recerca per Catalunya".
- Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació: programa "Parlament científic jove".
- Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació: programa "Espaiciència".
- Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació: programa "Recerca en acció" (categoria: turisme científic).
- Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació: programa "Setmana de la Ciència".
- Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació: captació d'ajuts de la Unió Europea per a projectes de divulgació científica.
- Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals): Projecte Natusfera (ciència ciutadana).
- Institut Català d'Ornitologia: Projecte Ornitho.cat (ciència ciutadana).

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- Museu de Ciències Naturals de Granollers: Programa de Seguiment de Papallones Diürnes (ciència ciutadana).
- Museu de Ciències Naturals de Granollers: SEMICE (programa de monitoratge de micromamífers; ciència ciutadana).
- Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i Centre de Recerca Ecològica i d'Aplicacions Forestals (CREAF): projecte Fenodato (observacions fenològiques d'espècies; ciència ciutadana).
- Fundació Agroterritori (Unió de Pagesos i Universitat de Girona).
- Observatori del Paisatge de Catalunya.
- Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC).
- Fundación CONAMA.
- Pèndulum. Associació per a la Difusió del Coneixement Científic.
- Fundació Privada Ciència en Societat.
- Institució de Centres de Recerca de Catalunya (CERCA).
- Universitat de Barcelona: Facultat de Biblioteconomia i Documentació.
- Universidad de Granada: seminari sobre arqueologies de l'aigua i sistemes de conducció d'aigua.

Àmbit turístic i gastronòmic

- Diputació de Barcelona: Oficina Tècnica de Turisme.
- Diputació de Barcelona: Oficina de Promoció Turística.
- Diputació de Barcelona: Xarxa Productes de la Terra.
- Generalitat de Catalunya: Departament d'Empresa i Coneixement: Direcció General de Turisme.
- Generalitat de Catalunya: Agència Catalana de Turisme.
- Fòrum Gastronòmic.
- Amatller Origen.
- Asociación de Operadores de Turismo Industrial (AOTI).

- Fundació Institut Català de la Cuina i de la Cultura Gastronòmica.
- Artesans Alimentaris de Catalunya.
- Slow Food Catalunya KM0.
- Web turístic Sortir amb nens.
- Web turístic Fem turisme.
- Web turístic Surt de casa.
- Web turístic Industrial travel.
- Web turístic Catalunya.com.
- Web turístic Propostes.com.
- Web turístic Gastroteca.cat.
- Club Turisme Gastronòmic (Agència Catalana de Turisme).

Àmbit professional

- Agrupació d'Arquitectes per a la Defensa i la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic (AADIPA-COAC).
- Il·lustre Col·legi Oficial de Geòlegs -Delegació de Catalunya (COLGEOCAT).
- Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya.
- Associació Catalana d'Enginyeria sense Fronteres.

Òrgans i associacions relacionats amb l'aigua

- Associació Catalana de Municipis i Entitats per a la Gestió Pública de l'Aigua.
- Associació Catalana d'Amics de l'Aigua.
- Institut Català de Recerca de l'Aigua (ICRA).
- Agència Catalana de l'Aigua (ACA).
- Associació d'Abastaments d'Aigua.
- Agrupació de Serveis d'Aigua de Catalunya (ASAC).
- Fundación Aquae (Aigües de Barcelona).
- Centro Tecnológico del Agua (CETAQUA).

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- Escuela del Agua (Grup Suez).
- Asociación Española de Abastecimientos de Agua y Saneamiento (AEAS).
- Asociación Española de Reutilización Sostenible del Agua (ASERSA).
- Asociación para la Defensa de la Calidad de las Aguas (ADECAGUA).

Altres àmbits

- Diputació de Barcelona: Oficina Tècnica d'Avaluació i Gestió Ambiental.
- Generalitat de Catalunya: Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural.
- Club La Vanguardia.
- Club Super 3.
- TR3C Club de Cultura.
- Carnet Jove.
- Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana.
- Institut Europeu de la Mediterrània.
- Xarxa El Perfil de la Ciutat.
- Xarxa de Custòdia del Territori.
- Fundació Natura.
- Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat (Diputació de Barcelona).
- Fundació del Món Rural (Generalitat de Catalunya).
- Foment de les Arts Decoratives (FAD).

3. NIVELL INTERNACIONAL

Organismes i plataformes

- Campus Euromediterrani del Turisme i l'Aigua.

- Rutes culturals del Consell d'Europa.
- Association of Water Technologies (AWT [aplega empreses especialitzades en tractaments d'aigües]).
- International Water Resources Association (IWRA).
- European Water Association (EWA).
- Association Eau Vive Internationale.
- Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE): Iniciativa sobre la Governança de l'Aigua.
- Consell Mundial de l'Aigua (World Water Council).
- Water Environment Association.
- Xarxa TECSPAR (Tecnologies Sostenibles per a la Potabilització i Depuració d'Aigües Residuals).
- Festival Internacional de Ciència d'Edimburg.

Programes i projectes

- Programa Collaborate for the landscape-European Network for Rural Development (Comissió Europea).
- Waterways Explorer: itineraris digitals per descobrir el patrimoni a l'entorn de rius i recs (projecte interuniversitari).

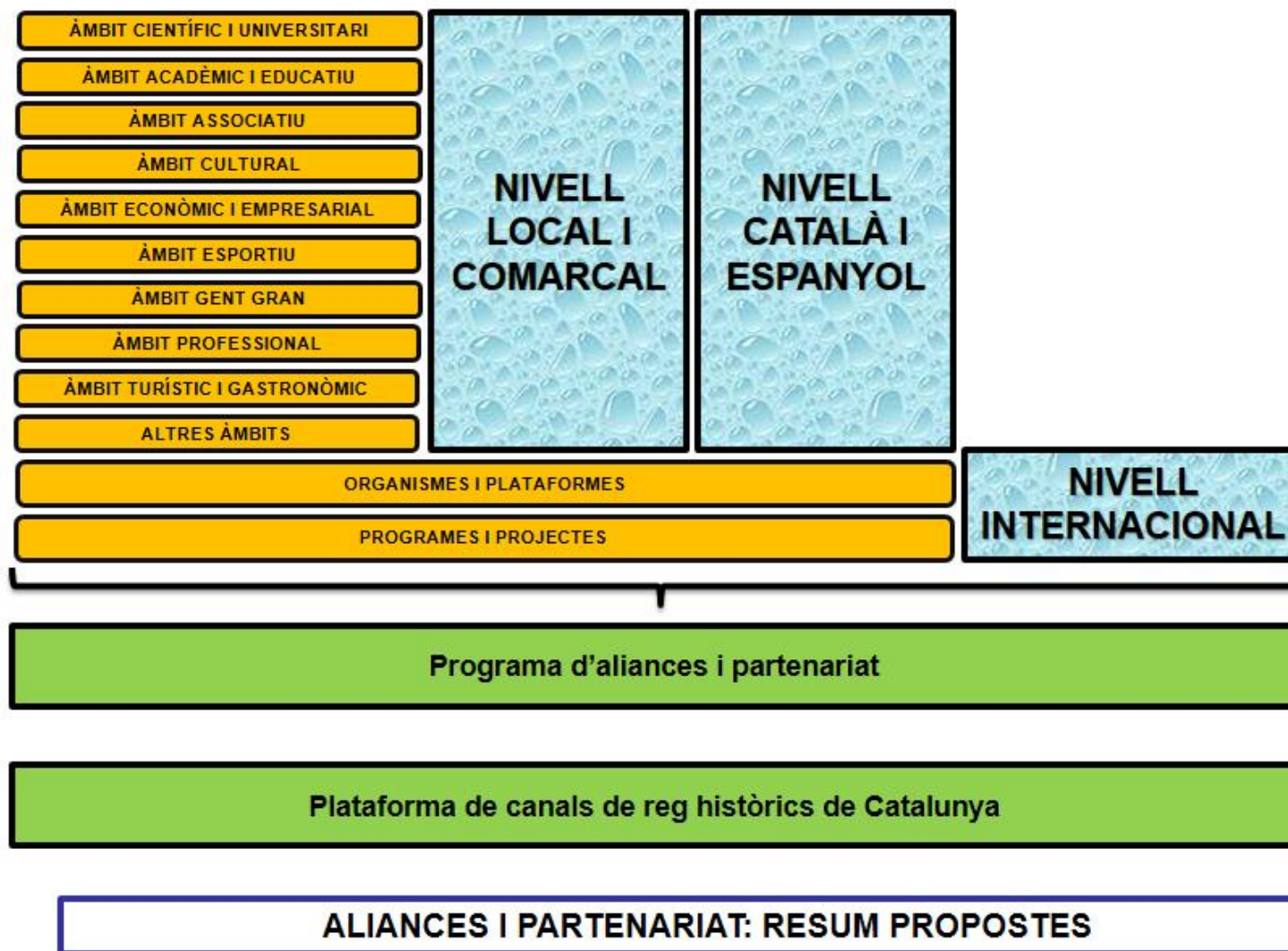
87. Impulsar des de la Fundació una plataforma que aplegui els canals de reg històrics de Catalunya, per tal de preservar-los com a elements patrimonials, defensar-ne la funcionalitat i promoure'n l'aprofitament turístic

- La plataforma que es proposa hauria d'actuar com a *lobby* i impulsar un programa d'activitats destinat a **reivindicar el valor i el potencial dels diferents canals de reg històrics que es conserven a Catalunya**. Entre els seus eixos d'actuació, haurien de figurar-hi el **manteniment i preservació del patrimoni hidràulic, la promoció del coneixement històric, tècnic i científic a l'entorn dels canals, la captació d'ajuts públics i privats per a la seva preservació i manteniment i la dinamització dels entorns territorials i paisatgístics corresponents per mitjà d'un model de turisme de qualitat, sostenible i responsable**.
- Caldria garantir la presència de l'esmentada plataforma en diferents fòrums i organismes a través dels quals pugui fer arribar els seus projectes i defensar els seus interessos.
- L'esmentada plataforma hauria de tenir també com a finalitat la **creació d'una marca pròpia** per mitjà de la qual contribueixi a aportar valor en el marc d'un projecte destinat a la creació de producte turístic. D'acord amb aquest propòsit, hauria de disposar d'una web pròpia.
- A més de la Sèquia de Manresa, podrien integrar l'esmentada plataforma els organismes rectors dels següents canals:

- Rec Comtal.
- Canal de la Infanta.
- Canals d'Urgell.
- Rec d'Igualada.
- Canal de l'Esquerra de l'Ebre.
- Canal de la Dreta de l'Ebre.
- Canal de l'Almoina.
- Canal de Pinyana.
- Canal Amposta-Sant Carles de la Ràpita.
- Canal d'Aragó i Catalunya.
- Canal Industrial de Berga.
- Canal de Manlleu.
- Rec Major (Tarragona).
- Séquia de Torres (Lleida-Torres de Segre).
- Canal de Seròs.
- Canal Alt d'Urgell (Tàrrrega).

- A efectes de bones pràctiques (*vegeu apartat corresponent*), es recomana prendre parcialment com a model l'Asociación de Comunidades de Regantes Históricas y Tradicionales de Andalucía.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

I. PATROCINI

88. Elaborar un pla de patrocini empresarial que prevegi diverses modalitats de col·laboració per part d'agents privats, amb les corresponents contrapartides quant a imatge, promoció, comunicació i incentius fiscals

ACCIÓ ESSENCIAL

- L'esmentat pla hauria de ser flexible, de manera que inclogués un ampli ventall de **possibilitats**, que s'haurien de concretar en un dossier a l'efecte, en el qual s'haurien de tenir en compte aspectes com els següents:

- ✓ **modalitats de tipus d'ajut:** aportació econòmica, aportació en espècie, aportació en personal, aportació en tecnologia, etc.;
- ✓ **patrocini vinculat a projectes** de la Fundació (producció de senyalística, aplicacions virtuals, paquets d'activitats...);
- ✓ **patrocini vinculat a esdeveniments i activitats concrets** (Transèquia, projeccions, exposicions...);
- ✓ **patrocini vinculat a equipaments** dependents del Parc de la Sèquia (Museu de la Tècnica, InfoSèquia...);
- ✓ **patrocini vinculat a espais i elements** del Parc de la Sèquia (camins, trams de camins, paratges d'interès natural, elements patrimonials...);
- ✓ **patrocini vinculat a àmbits temàtics** (natura, tecnologia, patrimoni...);
- ✓ **patrocini vinculat a l'aportació de determinats imports**, d'acord amb una gradació establerta a l'efecte.

- Les diferents fórmules que es proposin s'haurien d'articular a través de **categories** diverses -mecenes,

protector, col·laborador, benefactor, etc.-, **depenent del grau de compromís** inherent a cada cas.

- Caldria explorar també les possibilitats d'endegar periòdicament projectes en l'àmbit del **finançament col·lectiu o micromecenatge** (*crowdfunding*), per mitjà de campanyes gestionades a través d'Internet, destinades no tan sols a assolir recursos per a finalitats molt concretes i puntuals, sinó també a construir entorns col·laboratius i de confiança que poden tenir derivades en àmbits com l'impacte mediàtic i social i la captació de voluntaris. Aquestes campanyes es podrien emprendre amb la cooperació d'entitats vinculades al territori amb les quals es puguin compartir interessos.
- El pla de patrocini hauria de tenir com a destinataris, d'una banda, **empreses del Bages** que, pel seu arrelament a l'entorn, pel seu impacte social o territorial i per la seva filosofia corporativa, podrien trobar el seu encaix amb l'oferta d'activitats del Parc de la Sèquia. D'altra banda, el pla també hauria d'anar adreçat a **empreses que, per la seva projecció i el seu àmbit d'interès, podrien teixir sinergies amb el Parc atesa la seva responsabilitat social corporativa**, malgrat que no hi hagi una vinculació territorial directa.
- Correspondrien al **primer grup** empreses com les que tot seguit s'enumeren:

- Gestamp Metalbages.
- Escorxador Frigorífic d'Avinyó.
- Denso Barcelona, SA.
- AUSA.
- Alimentos Congelados Friman.
- Supermercados Llobet, SA.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- Forn de Cabrianes.
- Grup Soler.
- Mapro Technologies.
- Tadipol.
- Polisilk.
- Cafès del Bages.
- MACOBA.
- Conserves Ferrer, SA.
- Avinent Implant System, SL.
- Grup Aquacenter.
- ICL Iberia.
- Control Group.
- Grup Santasusana.
- Ramon Magem, SA.
- Abacus Cooperativa.

- Serien exemples del **segon grup**:

- Càtedra UNESCO de Tècnica i Cultura (UPC).
- Càtedra Endesa Red-UPC d'Innovació Energètica.
- Fundació Abertis (Acció mediambiental), Endesa.
- Caixa d'Enginyers.
- Fomento de Construcciones y Contratas (FCC).
- Fundación ONCE.
- Telefónica/ Movistar.
- Fundación Repsol.
- Gas Natural Fenosa.
- Fundació Bancària "la Caixa".
- Grup FGC.

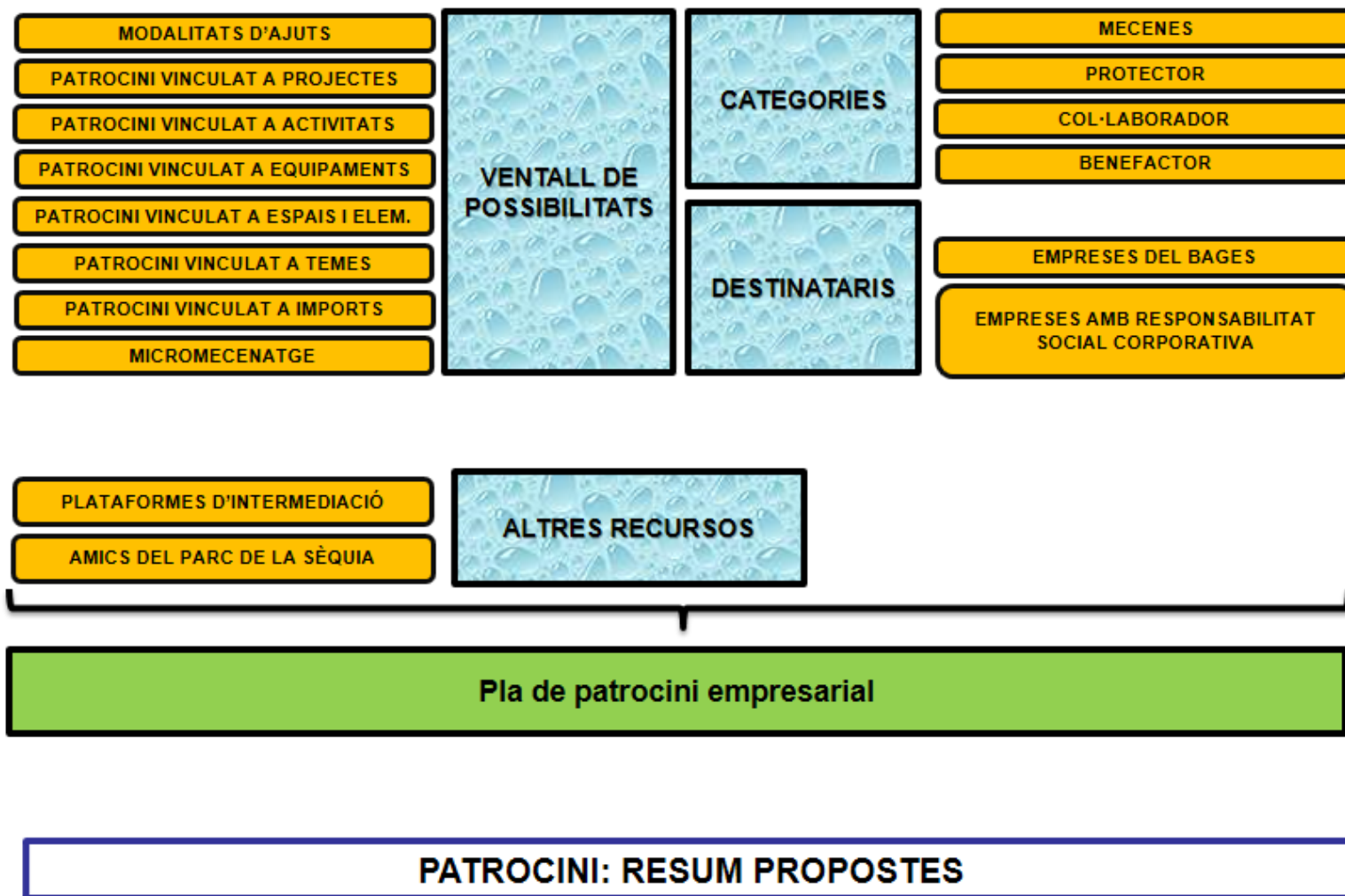
- RACC.
- DKV Seguros.
- Fundació Banc Sabadell.
- Fundación Vodafone España.
- Fundació Ametller Origen.
- Catalana Occident.
- Fundació Damm.
- Acciona.
- Grup Uriach.
- Ros Roca.
- Urbaser.

- Per teixir relacions de patrocini pot resultar útil establir contactes amb **plataformes d'intermediació**:

- Fundació Catalunya Cultura.
- Fundació Cercle d'Economia.
- Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA).
- Servei de Desenvolupament Empresarial (Generalitat de Catalunya).
- Asociación Española para el Desarrollo del Mecenazgo (AEDME).

- Un cop consolidada la línia de patrocini, es podria formalitzar un col·lectiu de donants, mecenes i patrocinadors, que sota la denominació d'**Amics del Parc de la Sèquia**, podrien ser objecte de reconeixements i altres gestos destinats a realimentar i reforçar la dinàmica col·laborativa que es pretén promoure.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

J. COMUNICACIÓ I PROMOCIÓ

a) RELAT

89. A efectes de promoció, vincular els elements de l'oferta turística del Parc de la Sèquia amb marques potents com Montserrat, el Geoparc de la Catalunya Central, les vies blaves i el Parc Fluvial del Llobregat.

ACCIÓ ESSENCIAL

- En l'estratègia de comunicació que s'adopti i en el material promocional que s'elabori, caldria **integrar visualment, icònicament i conceptualment el llac de l'Agulla i el canal de la Sèquia amb Montserrat i el Geoparc de la Catalunya Central, respectivament, amb el propòsit de vincular ambdós elements a dues marques turístiques amb capacitat d'atracció i, per tant, amb majors possibilitats d'impactar en la potencial demanda turística exterior.**
- En la mateixa línia, **vincular l'oferta de la Fundació amb el projecte vies blaves i amb el Parc Fluvial del Llobregat,** atesa la seva capacitat d'atraure públic potencial procedent de l'àrea metropolitana de Barcelona.
- D'acord amb el que s'ha indicat (*vegeu apartat corresponent*), aprofitar el tram de *via blava-camí del*

Llobregat entre Balsareny i Sallent i habilitar camins rurals paral·lels al canal com a *via blava* Llobregat-Cardener, amb l'objectiu de disposar d'una *anella blava* a l'eix Llobregat-Cardener-Sèquia-Llobregat.

90. A través d'una web creada a l'efecte, canalitzar la informació resultant del projecte de banc de memòria, per mitjà de l'edició de documents multimèdia i la implementació d'un museu virtual que inclogui peces del fons i documents digitalitzats procedents de l'arxiu de la Fundació.

ACCIÓ PRIORITÀRIA

Vegeu apartat Centre de l'Aigua de Can Font.

91. Promoure una línia de productes de marxandatge amb la participació de l'Escola d'Art i de diferents creadors locals

A partir d'unes bases prèviament establertes, convocar un concurs adreçat a artistes i creadors locals, amb el propòsit **de recollir diferents propostes de *souvenirs* del Parc de la Sèquia**. La selecció es portarà a terme per part d'un jurat amb representants de la Fundació, l'Escola d'Art i creadors de renom, d'acord amb unes premisses que haurien de valorar la qualitat i la singularitat i originalitat dels treballs seleccionats. A tal efecte, es delimitaran per mitjà de les bases els criteris estètics adients, com també els elements icònics que es considera que caldria prioritzar.

92. Prenent com a base les guies publicades per Cossetània Edicions, programar rutes temàtiques sobre el rastre de l'aigua a Manresa

- Ampliar l'oferta d'activitats del Parc de la Sèquia amb la incorporació d'un paquet de rutes urbanes que ressegueixin, des de diferents perspectives, el rastre de l'aigua a la ciutat de Manresa, a través de la identificació i interpretació d'elements com fonts, ramals, mines, cisternes, bagants, lloses, etc.
- Es proposa, a l'efecte, prendre com a referència les guies coeditades amb Cossetània -amb la col·laboració de CatEmocions, SL-, que inclouen diferents propostes d'itineraris per la capital del Bages.

93. Vincular el Parc de la Sèquia a la promoció de productes de proximitat

Complementant diferents accions suggerides en altres apartats, **vincular la promoció de productes de proximitat -especialment en l'àmbit de la restauració i la gastronomia- a l'ús d'un logotip els relacioni amb el Parc de la Sèquia**, que d'aquesta manera esdevindria un element identificador que actuaria de *label de qualitat* i contribuiria a promoure el turisme gastronòmic i enològic en el seu territori d'influència. Es tractaria, per tant, de crear una imatge promocional diferenciada, que contribuís a generar identitat.

b) MATERIALS

94. Garantir la presència de les guies d'itineraris de la Sèquia i altres materials similars en diferents punts de venda

ACCIÓ ESSENCIAL

Assegurar-ne la distribució en instal·lacions vinculades al Parc de la Sèquia, en equipaments dependents de les Administracions Públiques (oficines de turisme, punts d'atenció municipals) i en establiments d'hostaleria i restauració situats al Parc de la Sèquia i al seu entorn.

95. Editar un llibre sobre la flora i la fauna al Parc de la Sèquia, amb el propòsit de promoure'n el patrimoni natural

Actualitzar en format de guia -o si més no reeditar- el llibre *Coneguem la Sèquia*, de Teresa Franquesa i Josefina Recasens, publicat els anys 1983 i 1984, guardonat per la Caixa d'Estalvis de Manresa amb un accèssit del Premi Oms i de Prat (1982).

c) VISUALITZACIÓ

96. Habilitar els murs exteriors de l'edifici d'InfoSèquia com a suport informatiu i promocional

ACCIÓ ESSENCIAL

Intervenir sobre l'immoble del centre de visitants per tal de transformar-ne la percepció i convertir-lo en un element d'atracció. Es proposa, amb aquesta finalitat, **transformar en suport informatiu els murs exteriors d'InfoSèquia, per tal que inciti els visitants a accedir a l'interior de l'edifici. De manera breu i esquemàtica, i d'acord amb estratègies de màrqueting, les parets haurien de contenir informació sobre les activitats que es poden portar a terme en el conjunt del Parc de la Sèquia.**

97. Visualitzar, per mitjà de senyalística física i virtual, la xarxa de ramals urbans que discorren per Manresa

ACCIÓ PRIORITÀRIA

Incorporar a l'espai urbà de Manresa una senyalística discreta -física i també virtual- que permeti **identificar en diferents punts l'estructura de ramals, recs i reguerons que formen part de la xarxa oculta de canalitzacions derivades de la Sèquia.** Es pretén, d'aquesta manera, posar en valor una part del patrimoni *invisible* relacionat amb l'aigua, que encara ara continua funcionant i que va condicionar històricament l'evolució de la ciutat sobre el territori. La senyalística que es proposa hauria de consistir en suports de petit format, identificables per mitjà d'una icona *ad hoc* i

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

acompanyats per un breu text o si s'escau, per codis QR que hi donin accés per via telemàtica.

98. Crear una coca de recapte de la Sèquia i un plat del sequiaire com a productes icònics del Parc

- Establir un acord de col·laboració amb el **restaurant EmiVa'R**, per tal de crear una *coca de recapte de la Sèquia*, concebuda com a incentiu turístic, a través d'una proposta creativa que prengui com a base els elements de la cuina tradicional i els productes de proximitat.
- Amb les mateixes premisses indicades a l'apartat anterior, convocar un concurs, amb la col·laboració del **Gremi d'Hoteleria i Turisme del Bages**, per determinar el *plat del Sequiaire*, amb el propòsit de promoure els vincles entre el Parc de la Sèquia i el sector de l'hostaleria i la restauració.

99. A través del portal telemàtic de la Fundació, crear un arxiu col·laboratiu d'imatges dels diferents espais i instal·lacions que integren el Parc de la Sèquia

- Es proposa la creació d'una eina dinàmica destinada a **preservar, produir, compartir i difondre** imatges del Parc de la Sèquia per mitjà de la creació d'un **repositori** amb fitxers derivats de l'activitat de la mateixa Fundació i d'aportacions d'altres institucions, entitats, fotògrafs i particulars. Les imatges en qüestió serien ofertes sota llicència Creative Commons, en versions diferents segons la seva procedència. A la fitxa de cada fotografia caldria indicar la llicència i com citar la imatge.

- Es pretén, per mitjà d'aquest arxiu, disposar d'un instrument destinat a satisfer quatre finalitats en sintonia amb la filosofia de la Fundació:

- **sensibilitzar** a l'entorn del patrimoni del Parc;
- **crear comunitat** aprofitant els àmbits de reflexió que propicia la xarxa telemàtica;
- **compartir** els materials aportats a través del seu ús i circulació i fins i tot la creació d'imatges derivades per mitjà de la recontextualització i la reinterpretació;
- **catalogar i preservar** les imatges en tant que documents que puguin ser consultats per les properes generacions.

- Per tal de facilitar-hi la navegació, les imatges que formarien el repositori es podrien classificar en diferents galeries temàtiques: flora i fauna, paisatges, horta, Sèquia, elements d'arqueologia hidràulica, esdeveniments, persones, etc.
- Es recomana a l'efecte prendre com a model l'**Arxiu d'Imatges de l'Observatori del Paisatge de Catalunya** (vegeu apartat bones pràctiques).

100. Promoure i divulgar estudis històrics sobre el regadiu i el patrimoni tangible que hi està relacionat

- Prenent com a base la investigació *La Sèquia de Manresa. Estudi històric i documentació del patrimoni associat a un canal d'origen medieval*, efectuada per l'historiador Jordi

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Piñero l'any 2010, **publicar un inventari del patrimoni històric relacionat amb la Sèquia**, a partir de la informació continguda a l'esmentat treball, amb l'objectiu de contribuir a socialitzar els resultats obtinguts i a divulgar-ne el coneixement. El mateix podria fer-se amb la **cartografia històrica** recollida a l'estudi, per mitjà de la qual pot apreciar-se l'evolució del regadiu a la capital del Bages. L'edició que es proposa podria tenir com a derivada el muntatge d'una **exposició de caràcter temporal, a partir del material gràfic recollit a l'efecte**.

- En la mateixa línia de recuperació, preservació i difusió de la història i la memòria del regadiu, estimular des de la Fundació l'elaboració altres treballs dins el mateix àmbit. Es proposa, en aquest sentit, **confeccionar un pla de recerca que, amb l'assessorament del mateix Jordi Piñero, inclogui un ordre de prioritats que, degudament temporalitzat, permeti abordar diferents línies d'investigació**.
- Tant pel que fa a aquest apartat com a l'anterior, a efectes de finançament es recomana explorar possibilitats d'acollir-se a **ajuts** a través de plataformes com les següents:

- Fundació Carulla,
- Associació Catalana de l'Aigua (Premis de l'Aigua),
- Fundació del Món Rural (Generalitat de Catalunya),
- Fundación Aquae,
- Coordinadora de Centres d'Estudi de Parla Catalana (CCEPC),

- Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR),
- Centro Tecnológico del Agua (CETAQUA),
- International Water Association (IWA),
- Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació (FCRI).

101. Reelaborar la cartografia del regadiu històric de Manresa, per tal de visualitzar-ne l'evolució i promoure'n l'aprofitament didàctic

- Prenent com a base la recerca efectuada per Jordi Piñero, estudiar la possibilitat de **rendibilitzar la cartografia del regadiu històric, a través d'una aplicació digital** que en permeti l'aprofitament didàctic. Aquesta aplicació es podria incorporar a l'apartat de la Sèquia del Museu de la Tècnica, o fins i tot podria ser accessible a través de la mateixa pàgina web del Parc de la Sèquia.
- Pot servir en part de model la iniciativa Memola Project (Mediterranean Mountainous Landscapes), impulsada amb fons europeus per l'Asociación de Comunidades de Regantes Históricas y Tradicionales de Andalucía (*vegeu apartat bones pràctiques*).
- Es recomana, a l'efecte, explorar la possibilitat d'**establir un conveni amb l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya**.

102. Implementar una aplicació per mòbil i en versió web que permeti visualitzar com era i com és una part del territori vinculat a la Sèquia, com a instrument històric i lúdic alhora, que mostri la transformació del paisatge al llarg del temps

- L'aplicació hauria de presentar la imatge actual del territori i, en desplaçar-se el cursor per la pantalla, visualitzar una àrea circular on es mostraria com era en dates anteriors. En activar el posicionament, mostraria com era l'indret on es troba ubicat l'usuari, que d'aquesta manera podrà veure les transformacions que ha experimentat, amb la consegüent **experiència visual al servei de la comprensió de l'entorn i la seva posada en valor.**

- Es recomana prendre com a model l'aplicació "L'ull del temps", allotjada al web de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (*vegeu apartat bones pràctiques*), basada en els vols fotogramètrics efectuats els anys 1945 i 1956 per la força aèria dels Estats Units d'Amèrica, cedides expressament pel Centro Cartográfico y Fotográfico del Ejército del Aire (CECAF) i el Centro Geográfico del Ejército de Tierra (CEGET), dependents del Ministeri de Defensa.
- La proposta que es presenta es podria articular per mitjà d'un **conveni amb el mateix Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya**. A efectes de finançament, es podria estudiar la possibilitat d'acollir-se a les subvencions per a l'organització d'esdeveniments de contingut cultural digital (*vegeu apartat ajuts i subvencions*), convocades per l'Institut Català de les Empreses Culturals.

d) ESDEVENIMENTS

103. Convocar un concurs de fotografia digital o d'instagramers a l'entorn dels espais del Parc de la Sèquia, per fomentar-hi el turisme

ACCIÓ PRIORITÀRIA

Amb el propòsit de promoure el turisme actiu i el coneixement del Parc de la Sèquia a través de les xarxes socials, hom suggereix la convocatòria d'un concurs de fotografia digital que hauria de tenir com a referent els diferents espais del parc. L'esmentat concurs es podria portar a terme amb la col·laboració de Foto Art

Manresa i podria incorporar com a premis alguns productes relacionats amb l'oferta gastronòmica i de restauració del Parc. D'aquesta manera, contribuiria també a la promoció dels seus atractius per mitjà de la captació de possibles prescriptors.

104. Organitzar un programa participatiu de recollida de residus abandonats

- Sota l'empara de la Xarxa de Custòdia del Territori, la Xarxa de Voluntariat Ambiental, la Fundació Privada Catalana per a la Prevenció de Residus i el Consum Responsa-

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

ble i l'Agència de Residus de Catalunya, promoure un calendari d'**esdeveniments participatius de recollida de residus abandonats**, prenent com a model l'Ultra Clean Marathon, amb la participació de personalitats amb projecció mediàtica.

- L'esmentada proposta es podria vehicular en el marc de la **Setmana de la Natura de Catalunya**, inclosa al programa **Let's Clean Up Europe**, dins la **Setmana Europea de la Prevenció de Residus**. Dins l'estructura de la Fundació Aigües de Manresa, podria trobar el seu encaix amb el projecte Apadrinem la Sèquia i aplegar col·laboracions diverses: centres escolars, grups d'esplai, etc.

105. Organitzar un Memorial de l'Aigua destinat, en el decurs d'un any, a recuperar la memòria històrica dels municipis per on discorre la Sèquia

- Aprofitant el **Dia Mundial de l'Aigua**, elaborar un programa d'activitats que al llarg d'un any recuperi la memòria històrica dels municipis concernits relacionada amb l'aigua –tot posant en valor el patrimoni relacionat, l'evolució del subministrament, el sanejament i tot el cicle de l'aigua al llarg dels segles- i promogui una reflexió col·lectiva sobre la seva gestió com a recurs escàs.
- El programa hauria de consistir en diferents activitats, com les que tot seguin s'indiquen, a títol d'exemple:

- un col·loqui amb gent gran ("memòries d'aigua"), sobre diferents aspectes relacionats amb l'ús quotidià de l'aigua: sistemes de distribució, fons públiques i safareigs, la higiene tradicional, etc.;

- una exposició fotogràfica, fruit d'una convocatòria popular, destinada a recollir imatges del municipi relacionades amb l'aigua, a través de la qual es pot apreciar la transformació del paisatge;

- l'edició, si s'escau, d'una publicació especialitzada que reculli els resultats d'alguna recerca local sobre l'aigua o incorpori materials gràfics que puguin resultar d'interès;

- una xerrada o conferència a càrrec d'un estudiós sobre algun aspecte de la història local relacionat amb l'aigua.

106. Organitzar de manera regular visites a la xarxa de clavegueram de Manresa

- Incloure, dins el programa d'activitats regulars organitzades des de la Fundació, **visites guiades periòdiques a la xarxa de clavegueram, als col·lectors dels antics torrents de Sant Ignasi i dels Predicadors**. Es recomana incorporar en el relat de les visites un resum històric de l'evolució del clavegueram a la ciutat, l'evolució tecnològica experimentada fins a l'actualitat i les tasques de manteniment que actualment es porten a terme.
- Es pretén, d'aquesta manera, sensibilitzar la ciutadania sobre la importància del reciclatge i la recollida selectiva d'escombraries, sinó també divulgar alguns dels serveis menys visibles i menys valorats que l'empresa Aigües de Manresa subministra a la ciutat.

e) CAPTACIÓ DE PÚBLICS, AVALUACIÓ DE RESULTATS I D'ALTRES

107. Buscar connexions amb el projecte Manresa 2022 per mitjà de rutes *ad hoc*, promocions especials i convenis amb la Cova de Sant Ignasi i l'Ajuntament

ACCIÓ ESSENCIAL

- Tenint en compte les perspectives de creixement del turisme religiós amb motiu del cinc-cents aniversari de l'arribada d'Ignasi de Loiola a la capital del Bages -en el marc del projecte Manresa 2022-, negociar un acord amb els responsables de la Cova de Sant Ignasi per tractar d'**oferir avantatges especials als pelegrins allotjats al Centre d'Espiritualitat, per tal que puguin fer ús dels serveis de les Piscines Municipals.**
- En la mateixa línia, se suggereix acordar amb els responsables del projecte Manresa 2022 la **incorporació de continguts ignasians en algunes de les rutes vinculades al Parc de la Sèquia**, amb la corresponent senyalística física i virtual. Es recomana, en aquest sentit, prioritzar el camí que recorre el ramal de Viladordis i aquelles rutes urbanes que discorren per llocs turístics que conserven el record de l'estada del fundador de la Companyia de Jesús.
- Es proposa també estudiar la possibilitat de **cercar lligams entre alguns dels productes de benestar i *wellness* que hom proposa (itineraris terapèutics, ruta del**

silenci, etc.) amb la demanda de turisme espiritual generada a través de la Cova de Sant Ignasi i en el marc del projecte Manresa 2022.

108. Captar públics potencials a través d'esdeveniments amb capacitat d'impacte, com la Transèquia i la Fira de l'Aixada

Atesa la seva capacitat d'atracció de públics forans, aprofitar l'organització dels dos esdeveniments esmentats per emprendre **accions de caràcter promocional destinades a donar a conèixer l'oferta turística del Parc de la Sèquia**. Es recomana, en aquest sentit, portar a terme les intervencions següents:

- efectuar una promoció que, a través d'un sorteig o similar, incentivi el coneixement del Parc de la Sèquia per mitjà de l'al·licient d'un premi;
- instal·lar un estand del Parc de la Sèquia a l'Estació d'Autobusos de Manresa, que permeti la distribució de material promocional amb ofertes integrades concebudes *ad hoc*, d'acord amb diferents operadors locals (vals de descompte, obsequis, etc.);
- dissenyar o patrocinar alguna activitat específica gràcies a la qual el públic assistent tingui accés a la informació promocional que hom desitja transmetre.

109. Revisar i millorar la metodologia d'avaluació dels serveis del Parc de la Sèquia

- Analitzar i, si s'escau, renovar totalment o parcialment el sistema d'avaluació dels serveis del Parc de la Sèquia, per mitjà d'una metodologia que, a més dels paràmetres estrictament quantitius, pugui aportar **informació exhaustiva sobre la procedència i el perfil sociològic de les persones que han fet ús dels serveis (origen geogràfic, nivell d'estudis...), a més del grau de satisfacció obtingut.**
- **Vincular l'avaluació a uns objectius prèviament definits**, per tal de determinar el grau d'acompliment de les expectatives generades.
- Es pretén, d'aquesta manera, disposar d'un instrument que permeti efectuar prospectiva des d'una visió estratègica i partint de l'anàlisi de dades recollides de manera sistemàtica.

110. Prioritzar i temporalitzar diferents propostes contingudes al document *Estratègia de comunicació*, elaborat per l'empresa Edosessa

D'acord amb l'esmentat document, prioritzar les accions que tot seguit s'enumeren:

- disseny com a **productes llançadora**, amb capacitat d'impacte mediàtic, a partir de les propostes següents, incloses als apartats corresponents:

- diversificació dels relats de visita al Museu i al Parc (*visites de segona capa*, d'acord amb la terminologia d'Edosessa);
- promoció d'una oferta de turisme industrial d'àmbit bagenc;
- recuperació de la memòria industrial i pagesa;
- club de ciència i plataforma de ciència ciutadana;
- oferta de paquets turístics a través de Turistren;
- *anella blava* Llobregat-Cardener-Sèquia-Llobregat;
- oferta de turisme experiencial agroenogastronòmic;
- oferta de turisme de salut i *wellness* (recorreguts terapèutics, etc.);
- conversió d'InfoSèquia en centre de turisme actiu;
- arxiu virtual interactiu en xarxa;
- esdeveniment participatiu de recollida de residus abandonats;
- Memorial de l'Aigua;
- projecte d'hortos urbans;
- visites periòdiques a la xarxa de clavegueram.

- **promoció en grans esdeveniments**: Transèquia, Fira Mediterrània...
- **aprofitament de superfícies verticals amb finalitats promocionals**: InfoSèquia;
- **renovació de la pàgina web** amb la inclusió d'un dispositiu de reserva d'entrades;
- generació de **dues grans notícies anuals**, susceptibles de provocar ressò mediàtic; se suggereix, en aquest sentit, potenciar alguna de les propostes següents:

- ✓ tallers de memòria pagesa i industrial i consegüent creació d'un banc de memòria i edició a través del portal telemàtic;
- ✓ creació d'un arxiu col·laboratiu d'imatges;
- ✓ creació d'una plataforma de ciència ciutadana.

111. Endegar un projecte de *terrats vius-cobertes verdes* i *murs verds*

- Per mitjà d'un concurs, i en col·laboració amb l'Ajuntament de Manresa i la Delegació Bages-Berguedà del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, promoure la implantació de terrats verds i murs verds a la ciutat. Prenent com a referència l'experiència portada a terme per l'Ajuntament de Barcelona (*vegeu apartat sobre bones pràctiques*), les bases de la convocatòria haurien de preveure la concessió d'alguns al·licients de caràcter fiscal per part de l'Administració Local i algun tipus d'assessorament tècnic per part del Col·legi d'Arquitectes i la Fundació. Es podria, a tal efecte, **en el marc de l'oferta de serveis de la Fundació, crear una aula ambiental que servís de punt de partida i canalitzés la formació i assessorament per dur a terme els projectes.**
- D'acord amb el document *Parc de la Sèquia. Estratègia de comunicació*, elaborat per l'empresa Edosessa, es pretén, d'aquesta manera, **reforçar el posicionament del parc com a marca de referència vinculada amb la defensa d'uns valors relacionats amb la sostenibilitat i la qualitat ambiental.**

112. Organitzar activitats de promoció i difusió en diferents municipis on Aigües de Manresa presta servei

En la mesura del possible, implicar els diversos municipis amb els quals Aigües de Manresa manté relació amb les iniciatives destinades a donar a conèixer el Parc de la Sèquia, principalment per mitjà de visites guiades i jornades de portes obertes.

113. A efectes de comunicació, integrar el Parc de l'Agulla a l'oferta d'activitats que es porten a terme a Manresa en àmbits coincidents amb els interessos dels visitants (esport, salut, naturalisme, Anella Verda, MBici...)

Potenciar, sempre que sigui possible, la centralitat ciutadana del Parc de l'Agulla tot incardinant-lo en les activitats que es porten a terme a la capital del Bages, amb la finalitat d'incrementar-ne el nivell de freqüentació i, d'aquesta manera, potenciar-ne el grau de coneixement i les possibilitats de prescripció turística.

COMUNICACIÓ I PROMOCIÓ (I): RESUM PROPOSTES

RELAT	Vincular el Parc de la Sèquia a marques turístiques potents: Montserrat, <u>Geoparc</u> , vies <i>blaves</i> , Parc Fluvial del Llobregat...
	Pàgina web banc de memòria i museu virtual
	Línia pròpia de productes de marxandatge
	Rutes temàtiques sobre el rastre de l'aigua a Manresa
	Vincular el Parc a la promoció de productes de proximitat
MATERIALS	Garantir punts de venda de guies d'itineraris de la Sèquia i materials similars
	Publicació sobre flora i fauna al Parc de la Sèquia
	Habilitar murs exteriors d' <u>InfoSèquia</u> com a suport informatiu i promocional
VISUALITZACIÓ	Coca de recapte i <i>Plat del Sequaire</i>
	Arxiu <u>col·laboratiu</u> d'imatges
	Aplicació per visualitzar xarxa de ramals urbans de Manresa
	Estudis històrics sobre el regadiu i patrimoni relacionat
	<u>Reelaborar</u> cartografia històrica del regadiu històric per mitjà d'aplicació digital
	Aplicació tecnològica per visualitzar la transformació del paisatge vinculat a la Sèquia

Les propostes prioritàries apareixen en vermell; les essencials, en verd

COMUNICACIÓ I PROMOCIÓ (II): RESUM PROPOSTES

ESDEVENIMENTS

Concurs de fotografia digital o d'instagramers

Programa participatiu de recollida de residus abandonats

Memorial de l'Aigua

Visites regulars a la xarxa de clavegueram de Manresa

D'ALTRES

Connexions amb projecte Manresa 2022 per mitjà de rutes *ad hoc*, promocions i convenis

Captar públics a través d'esdeveniments com la Transèquia i la Fira de l'Aixada

Revisar i millorar metodologia d'avaluació de serveis

Prioritzar i temporalitzar propostes Edosessa

Projecte *terrats vius* i *murs verds*

Activitats de promoció i difusió en municipis on Aigües de Manresa presta servei

Integrar el Parc de l'Agulla en l'oferta d'activitats d'àmbits coincidents amb els interessos dels visitants

Les propostes prioritàries apareixen en vermell; les essencials, en verd

K. VINCLES AMB EL GEOPARC DE LA CATALUNYA CENTRAL

Els continguts recollits en aquest apartat són el resultat de l'anàlisi del *Pla director del Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central*, elaborat l'any 2018 per l'empresa Quaderna, per encàrrec del Consell Comarcal del Bages i la Diputació de Barcelona. A la llum de l'esmentat document, tracten d'identificar i avaluar tant les referències que s'hi troben relatives al Parc de la Sèquia, com de proposar objectius i estratègies que caldria assumir mancomunadament.

114. Posar en valor la Sèquia com a connector de les dues valls del "mar interior" del Geoparc

ACCIÓ ESSENCIAL

- El pla director del Geoparc desenvolupa el concepte simbòlic de *mar interior* com a relat que dona sentit al conjunt. Tal com s'hi pot llegir (p. 59), el mar interior "*evoca i aboca aigua i sal, els dos elements que articulen el territori del GPCC [Geoparc], de nord a sud i d'est a oest, a partir de les valls del Llobregat i el Cardener i de la conca salina*". El fet que la Sèquia actuï *de facto* com a eix connector de les dues valls que configuren el *mar interior* planteja la necessitat de buscar elements en comú entre els dos projectes, que intersecten dins el mateix àmbit territorial i, per tant, poden confluïr i compartir relat.

- Es proposa, per tant, negociar amb els responsables del Geoparc la inclusió de la Sèquia en l'esmentat relat simbòlic, amb el propòsit de sumar punts d'atractivitat.

115. Impulsar el Parc de l'Agulla com a nucli del turisme actiu, des de l'oferta del Geoparc

ACCIÓ ESSENCIAL

A les propostes destinades a impulsar un programa de turisme geològic, el pla director del Geoparc esmenta (p. 62) la necessitat de tenir en compte les **activitats esportives associades al medi geològic**. Aquest aspecte conflueix clarament amb una de les propostes de la present revisió del pla del Parc de la Sèquia: convertir InfoSèquia en un punt neuràlgic de la gestió del turisme actiu al Pla de Bages (*vegeu apartat Conjunt Sèquia-Parc de l'Agulla*).

116. Plantejar que la Sèquia actuï com un node del Geoparc, atesa la localització de punts d'interès geològic dins el seu àmbit territorial

ACCIÓ ESSENCIAL

- Tal com recullen els mapes de recursos geològics i miners situats al territori del Geoparc, un nombre gens negligible de punts es troben ubicats a l'àrea del Parc de la Sèquia. És el cas, entre d'altres, de la Falla del Guix, el Mirador del Serrat, el Plec de Santpedor, la Bòbila, el Puigberreguer i les Balmes de la Seu.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

- No obstant això, el Parc de la Sèquia no figura al pla director com a possible node principal del Geoparc, al costat d'elements com Montserrat, Cardona, Súria i Sallent, Collbató i Moià. El repte de bastir ponts entre les dues estructures recomana, per tant, plantejar la necessitat de revisar aquest aspecte.

117. Incorporar el Parc de la Sèquia al sistema de partenariat previst al pla director del Geoparc

ACCIÓ PRIORITÀRIA

El pla director proposa un sistema de partenariat que inclogui els diferents nodes i agents del Geoparc, a més dels corresponents Ajuntaments. Incorpora, per tant, el Patronat de la Muntanya de Montserrat, Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya (FGC) i la Diputació de Barcelona (p. 133). Caldria que el Parc de la Sèquia no restés al marge d'aquesta estructura, fos per la via de la seva participació en un consorci, fos per altres vies, amb el propòsit de garantir que els recursos obtinguts a través del partenariat siguin esmerçats de manera racional i inclusiva.

118. Contribuir, des del Parc de la Sèquia, als requisits que recull el pla director del Geoparc, d'acord amb els criteris establerts per la UNESCO.

ACCIÓ PRIORITÀRIA

- D'entre els deu eixos temàtics (*top 10 topics*) que la UNESCO identifica com a requisits per esdevenir geoparc, el Parc de la Sèquia encaixa amb els que s'enumeren a continuació, els quals poden contribuir

a enriquir l'atractivitat del Geoparc de la Catalunya Central:

- **educació:** per mitjà de l'àmplia oferta d'activitats didàctiques canalitzada a través del Centre de l'Aigua de Can Font i la Casa de la Culla;
- **ciència:** a través de l'esmentada oferta educativa, que inclou continguts de caràcter científic, i del patrimoni material del parc, relacionat amb l'enginyeria hidràulica;
- **cultura:** a través del relat vinculat al Parc de la Sèquia, que inclou continguts històrics;
- **desenvolupament sostenible:** la gestió de l'aigua defineix un cicle tancat i, per tant, sostenible;
- **coneixements locals i autòctons:** a través dels costums i pràctiques relacionats amb l'ús de l'aigua en l'àmbit de la pagesia i el regadiu.

- D'acord amb l'informe d'avaluació de la UNESCO, **algunes de les recomanacions que ha de complir el Geoparc encaixen també amb l'estructura del Parc de la Sèquia**, fet avalaria la recerca de sinergies entre ambdós. Les esmentades recomanacions fan referència a aspectes com **l'existència d'un centre de visitants, una estratègia de partenariat, la formació de guies i el desenvolupament de programes educatius.**

119. Elaborar una guia d'indrets d'aigua del Geoparc

ACCIÓ PRIORITÀRIA

- De manera conjunta, encarregar la producció d'una guia de descoberta turística a l'entorn dels diferents indrets d'aigua que conflueixen en l'àmbit territorial compartit del Geoparc i del Parc de la Sèquia.
- Proposar diferents rutes que connectin els esmentats punts d'aigua, a través d'un relat que prengui com a base la combinació d'elements naturals i culturals.

120. Constituir un organisme que integri en una mateixa estructura la Sèquia, la UPC, el Geoparc i la DO Pla de Bages

ACCIÓ PRIORITÀRIA

El pla director del Geoparc incorpora un diagrama on mostra els nodes en xarxa que formen part del sistema del Geoparc (p. 79). Des d'aquesta mateixa perspectiva sistèmica, amb l'objectiu d'evitar disfuncions i garantir una adequada confluència d'interessos, caldria valorar l'oportunitat de constituir un organisme que integrés en una mateixa estructura el Parc de la Sèquia, el Geoparc i la DO Pla de Bages. **Aquest instrument hauria de canalitzar la cooperació entre els tres actors que operen sobre un mateix territori i que, per tant, necessiten buscar fórmules destinades a assolir una oferta turística coherent i integrada.**

121. Conveniar una oferta d'activitats amb el Geoparc de la Catalunya Central

- Negociar amb el Geoparc de la Catalunya Central la inclusió, dins l'oferta d'activitats educatives del Centre de l'Aigua de Can Font, de **tallers relacionats amb l'àmbit de la geologia, la mineralogia, l'edafologia i ciències afins**, com a estratègia destinada a reforçar l'aposta pel turisme geològic a escala comarcal.
- Incorporar dins el programa d'activitats qüestions com **el paper de l'aigua com a agent geològic extern, a través de fenòmens com l'erosió, el transport i la sedimentació; l'aigua com a recurs geològic; les aigües subterrànies i els aqüífers; l'aigua meteòrica; l'aigua termal; l'aigua volcànica; la formació dels al·luvions; les roques sedimentàries; la morfologia càrstica; la formació de cavitats per l'acció de l'aigua.**
- *Vegeu apartat Centre de l'Aigua de Can Font.*

122. Mancomunar línies d'acció entre el Geoparc i el Parc de la Sèquia en la recerca de vincles amb el projecte *vies blaves* de la Diputació de Barcelona

En relació a la *via blava* (p. 70), la sintonia del pla director amb el que proposa la present revisió és plena, ja que recomana vincular el territori del Geoparc al projecte impulsat per la Diputació de Barcelona, per mitjà de la senyalització de punts estratègics dels respectius cursos del Llobregat i el Cardener, per tal de posar-ne en valor els atractius. **Cal garantir, en tot cas, que el Parc de la Sèquia no resti al marge de cap decisió al respecte.**

123. Cercar punts de contacte entre el Parc de la Sèquia i el Geoparc de la Catalunya Central

- En el marc de l'oferta turística del Geoparc, incloure algunes **georutes tematitzades a l'entorn de la Sèquia** com a eix central de descoberta del territori.
- Negociar amb els responsables del Geoparc la possibilitat de definir com a **eixos promocionals els conceptes d'aigua i terra; aigua, terra i roques, o similars**, que garanteixin un lloc destacat per a la Sèquia en l'oferta del Geoparc.
- Vincular el Museu de la Tècnica i el Centre de l'Aigua de Can Font amb la futura *via blava*, prevista per la Diputació de Barcelona, que discorrerà pel mig del Geoparc.
- Assegurar la promoció del Geoparc en els diferents equipaments i espais gestionats per la Fundació Aigües de Manresa, i a l'inrevés.
- Dins l'oferta d'activitats de la Fundació, introduir un **eix temàtic relacionat amb la geologia i la mineralogia**.
- Identificar promocionalment i senyalísticament els elements de l'oferta turística del Parc de la Sèquia amb la marca Geoparc.

124. Efectuar un buidatge de l'*Inventari dels punts d'interès geològic i paleontològic del municipi de Manresa*, amb vistes al seu aprofitament turístic en el marc del Parc de la Sèquia

- Prenent com a base l'*Inventari dels punts d'interès geològic i paleontològic del municipi de Manresa*, inclòs com a annex al *Pla Especial Urbanístic de Protecció del Patrimoni Històric, Arquitectònic, Paleontològic, Geològic i Paisatgístic de Manresa*, determinar els punts a partir dels quals **bastir itineraris de contingut geològic dins l'àmbit territorial del Parc de la Sèquia**.
- La llista d'elements susceptibles de formar-ne part inclouria, entre d'altres, el Pont de les Arnaules, la falla Bufalvent-Viladordis i el conjunt Torrent de Sant Ignasi-balmes de la Seu.

125. Reforçar la col·laboració del Parc en esdeveniments com l'Olimpíada de Geologia i la Setmana Europea dels Geoparcs

Aprofitar l'avinentsa que representen aquests esdeveniments per endegar accions de promoció i de captació de públics, per mitjà de la recerca de prescriptors i l'impacte ciutadà i mediàtic que pot resultar-ne.

126. De la mà del Geoparc, buscar aliances en l'àmbit de la geologia per ampliar l'espectre de públics diana

Promoure **acords amb l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa (EPSEM), l'II·lustre Col·legi Oficial de Geòlegs, el**

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Grup Mineralògic Català i l'Asociación Española para la Enseñanza de las Ciencias de la Tierra (AEPECT), amb el propòsit de sumar esforçar per incrementar la capacitat de captació de públics.

127. Signar un conveni amb el Geoparc per consolidar i ampliar l'oferta educativa del Parc de la Sèquia

- El pla director del Geoparc recull també (p. 51) la necessitat d'elaborar una proposta educativa, que incorpori criteris com l'encaix amb el Camp d'Aprenentatge i la comunitat educativa del Bages, l'elaboració de material didàctic, la realització d'activitats itinerants per als centres escolars, la creació d'àmbits educatius *on line*, etc.
- Atesa la coincidència tant pel que fa a objectius, com pel que fa a mitjans, recursos i destinataris, es recomana explorar la possibilitat d'assolir un conveni entre el Geoparc i el Parc de la Sèquia per sumar esforços en aquest camp, a partir de criteris de racionalitat i sostenibilitat de l'oferta.

128. Assegurar la presència del Parc de la Sèquia en la proposta de promoció turística del Geoparc

El Parc de la Sèquia apareix contemplat -juntament amb la *via blava*- dins el mapa conceptual de promoció del territori del Geoparc (p. 58), com un dels principals actius turístics del Bages. Es parteix, per tant, de la base que l'estratègia que s'acabi dissenyant al respecte farà necessària la recerca de punts de trobada arran de la coincidència d'interessos.

129. Unificar les estratègies de promoció referides als productes de proximitat

El pla director del Geoparc fa referència a la necessitat d'**aportar valor turístic a través d'elements com els productes sorgits de la terra**, per mitjà d'una oferta enogastronòmica que tingui en compte els diferents productors i agents locals. Atesos els lligams entre la Sèquia, el regadiu i l'horta -i tenint en compte les propostes efectuades en la present revisió del pla estratègic encarregada per la Fundació-, ens sembla també evident en aquest punt que és aconsellable la recerca d'objectius en comú.

130. Idear estratègies conjuntes pel que fa a la promoció del turisme científic i acadèmic

El pla director es refereix també a l'impuls del turisme científic i acadèmic (p. 64) per al conjunt del Bages i la Catalunya central. Es tracta d'una proposta que presenta múltiples connexions no tan sols amb l'actual oferta del Parc de la Sèquia -que a través del Centre de l'Aigua de Can Font i la Casa de la Culla atorga un paper rellevant a les activitats de divulgació científica-, sinó també amb l'aposta pel turisme científic que recomana la present revisió del pla estratègic encarregada per la Fundació. Es recomana, per tant, **compartir línies de treball en aquest àmbit, per tal d'evitar duplicitats**.

131. Tenir en compte la Sèquia en les propostes que vinculen Turistren amb el Geoparc

El pla director del Geoparc proposa (pp. 66-69), a partir de l'existència del paquet integrat Turistren-Enotren, de Ferrocarrils de la

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Generalitat (FGC), fer un pas més, que desembocaria en la creació d'un nou producte, consistent a **connectar tres nodes d'interès geològic i turístic a través del ferrocarril: Montserrat, Manresa i Sallent**. La proposta, que vincula els dipòsits salins, el massís de Montserrat, el discurs de la DO Pla de Bages i les instal·lacions mineres de Sallent, obvia qualsevol referència a la Sèquia, fet que considerem que hauria de ser corregit atès el valor de la Sèquia com a element d'atractivitat del territori.

132. Assegurar la presència del Parc de la Sèquia en la "geografia turística" del pla director del Geoparc

Dins l'apartat de promoció del territori del pla director del Geoparc, els tres mapes conceptuals que, de manera esquemàtica, resumeixen *la geografia turística* i *la geologia turística* dels territoris del Bages, la Catalunya central i el Geoparc (pp. 71-73) no inclouen cap referència clara al Parc de la Sèquia, fet que, òbviament, no hauria de ser obstacle per a la recerca de punts de contacte. Caldria, tanmateix, evitar omissions en aquest sentit.

133. Adoptar un segell de prestigi compartit entre el Parc de la Sèquia i el Geoparc

Pel que fa a l'oportunitat d'adoptar el segell de prestigi de la UNESCO per part dels agents públics i privats que assumeixin el relat del Geoparc (p. 74), com a mitjà per promoure i relançar l'oferta turística a partir de premisses de qualitat, és evident que es tracta d'una avinentesa que hauria de ser tinguda en compte pel Parc de la Sèquia i que en el pla director apareix plantejada de manera coherent.

134. Tenir presents les diferents "seus territorials" relacionades amb la Sèquia, incloses dins el pla director del Geoparc

Les interseccions entre el Geoparc i el Parc de la Sèquia tornen a quedar reflectides en el pla director (pp. 85-87) a través de l'exposició de les diferents *seus territorials* del sistema del Geoparc, on apareixen esmentats elements relacionats amb el Parc de la Sèquia. És el cas, per exemple, de Sallent, el Cogulló i el Pont de les Arnaules. Caldria, des de la Fundació, tenir-ho present a efectes de promoció i coordinació.

VINCLES AMB EL GEOPARC: RESUM PROPOSTES

Les propostes prioritàries apareixen en vermell; les essencials, en verd

Posar en valor la Sèquia com a connector de les dues valls del *mar interior* del Geoparc

Impulsar el Parc de l'Agulla com a nucli de turisme actiu des del Geoparc

Cercar amb el Geoparc vincles amb el projecte *vies blaves* de la Diputació

Convertir la Sèquia en node del Geoparc

Incorporar el Parc de la Sèquia al sistema de partenariat del Geoparc

Contribuir als requisits del pla director del Geoparc

Integrar en un mateix organisme Parc de la Sèquia, UPC, Geoparc i DO Pla de Bages

Convenir oferta d'activitats amb el Geoparc

Cercar punts de contacte entre el Parc de la Sèquia i el Geoparc (georutes tematitzades, eixos promocionals, *via blava*...)

Buidatge *Inventari punts d'interès geològic i paleontològic del municipi de Manresa*

Col·laboració en esdeveniments com Olimpíada de Geologia i Setmana Europea dels Geoparcs

Buscar aliances en l'àmbit de la geologia per ampliar espectre de públics diana

Signar un conveni amb el Geoparc per ampliar l'oferta educativa del Parc de la Sèquia

Assegurar la presència del Parc de la Sèquia en la promoció turística del Geoparc

Unificar estratègies de promoció referides a productes de proximitat

Estratègies conjuntes per a la promoció del turisme científic i acadèmic

Assegurar paper del Parc de la Sèquia en la vinculació entre Turistren i Geoparc

Segell de prestigi compartit amb el Geoparc

Unificar estratègies de promoció referides a productes de proximitat

Estratègies conjuntes per a la promoció del turisme científic i acadèmic

L. VINCLES AMB EL PROJECTE MANRESA 2022

Els darrers anys el Parc de la Sèquia ha establert *de facto* vincles amb el projecte a l'entorn de la commemoració del 500 aniversari de l'arribada d'Ignasi de Loiola a Manresa. Aquests vincles s'han concretat en les accions següents:

- L'adequació del conjunt format per la Vall del Paradís i la Font de Fans com a node de la xarxa d'espais ignasians de Manresa.
- L'elaboració de l'estudi *Els ramals manresans de la Sèquia. Projecte executiu de valoració ciutadana i turística*, realitzat per l'empresa CatEmocions, SL.
- La publicació de la guia *Manresa: on l'aigua és el camí. 10 rutes i històries pageses i ignasianes*, editada per Cossetània, amb la col·laboració de CatEmocions, SL.

Es proposa mantenir aquesta línia de treball per mitjà de la recerca de vincles amb el projecte Manresa 2022, i especialment a través de l'acció següent, recollida dins l'apartat relatiu al conjunt Sèquia-Parc de l'Agulla, i que es reproduïx novament a tall de recordatori:

48. Adequar turísticament els camins de Viladordis a Santa Clara i de Sant Pau a la Font dels Llops, inclòs l'aqüeducte de la Balconada

ACCIÓ PRIORITÀRIA

- D'acord amb l'esmentat estudi *Els ramals manresans de la Sèquia. Projecte executiu de valoració ciutadana i turística*, es proposa l'adequació i la posada en valor dels esmentats espais, amb el propòsit de dignificar-los per al seu aprofitament turístic.
- S'indiquen, a l'efecte, de tres tipus d'accions:
 - Agençament de l'entorn.
 - Instal·lació de senyalística direccional.
 - Instal·lació de senyalística informativa.

M. LLISTA COMPLETA D'ACCIONS PROPOSADES

Es relacionen tot seguit les diferents propostes contingudes al present estudi, amb la corresponent numeració i agrupades en els mateixos apartats en què apareixen a l'índex. En verd apareixen les accions essencials (de major rellevància) i en vermell les prioritàries (de menor rellevància).

Museu de la Tècnica de Manresa	
Núm.	Acció
1	Renovar suports i dispositius museogràfics
2	Instal·lar llums <i>led</i> i climatitzar espais
3	Habilitar la sala <i>office</i> com a espai polivalent
4	Suprimir barreres arquitectòniques
5	Reutilitzar l'aula de la planta superior
6	Renovar continguts de l'àrea dedicada a la Sèquia
7	Liderar l'oferta de turisme industrial del Bages
8	Diversificar els relats de visita
9	Revisar continguts de l'àrea dedicada a la cinteria
10	Pla d'inventari i documentació del fons museístic
11	Tallers de memòria industrial i pagesa per mitjà de borsa de voluntariat
12	Programació d'espectacles i projeccions de contingut tecnicocientífic
13	Rendibilitzar fons de reserva amb exposicions temporals i altres accions
14	Estrènyer vincles amb el cicle formatiu de l'institut Guillem Catà
15	Pla de recerca d'ajuts i subvencions
16	Inscripció Registre de Museus de Catalunya

Centre de l'Aigua de Can Font	
Núm.	Acció
17	Millorar accessos a Can Font
18	Major aprofitament d'elements materials de Can Font

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

19	Remodelar exposicions
20	Incorporar personal eventual extern
21	Ampliar franja horària
22	Crear productes compartits
23	Major interconnexió amb Camp d'Aprenentatge
24	Agenda d'activitats familiars
25	Programa estiuenc
26	Diversificació d'activitats
27	Programa Magnet
28	Activitats gent gran
29	Club de ciència infantil i juvenil
30	Programa <i>maker</i> d'innovació oberta
31	Programa de ciència ciutadana
32	Dinamització arxiu-centre de documentació

Casa de la Culla	
Núm.	Acció
33	Adequar espais de la Casa a l'oferta didàctica del Camp d'Aprenentatge (2019)
34	Cobert exterior a la Casa de la Culla (2021).
35	Agençar entorn de la Creu de la Culla
36	Habilitar <i>jardí saludable</i> amb la col·laboració d'Althaia
37	Rendibilitzar estació meteorològica (2020)
38	Garantir activitats públic adult (2019)
39	Tallers d'agricultura en col·laboració amb DO Pla de Bages (2019)
40	Projecte horts socials (2019)
41	Ingressos per lloguer d'espais (2019)
42	Involucrar l'Ajuntament en despeses i definir responsabilitats de gestió (2019)
43	Llicència d'activitats (2020)
44	Millora accessibilitat (2021)
45	Fòrum anual sobre l'aigua
46	Concurs de dibuix infantil

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Conjunt Sèquia-Parc de l'Agulla	
Núm.	Acció
47	Millora qualitativa de la visita al Parc de la Sèquia
48	Adequar turísticament els camins de Viladordis a Santa Clara i de Sant Pau a la Font dels Llops
49	Millores en l'accessibilitat al canal
50	Recuperar Casa del Sequiaire de Santpedore i Can València (Sallent)
51	Minimitzar <i>punts negres</i> al llarg del canal
52	Equipaments d'observació de la natura
53	Senyalística de perill per a cicloturistes i passejades a cavall
54	Tematització senyalística física i virtual de la Sèquia
55	Millorar senyalística direccional
56	Habilitar <i>llocs de memòria</i>
57	Eix temàtic relacionat amb la geologia
58	Convertir InfoSèquia en centre de turisme actiu i de natura
59	Pla de protecció patrimonial de la Sèquia
60	Ampliar i consolidar oferta lúdico-esportiva del Parc
61	Consolidar agenda d'activitats familiars i estiquenques infantils i juvenils
62	Recorreguts terapèutics
63	Ampliar programa <i>Apadrinem la Sèquia</i>
64	Promoure la lectura al Parc de la Sèquia
65	<i>Via blava i anella blava</i>
66	Millorar connexió física del Parc de l'Agulla amb ramals de Viladordis i el Poal i accessos a Pineda de Bages
67	Optimitzar oportunitats futures parades bus urbà i ferrocarril
68	Servei de furgoneta per traslladar persones i bicicletes

Piscines Municipals	
Núm.	Acció
69	Millorar base de dades de les Piscines i integrar-la a la Fundació
70	Reciprocitat d'informació entre les Piscines i el conjunt del Parc de la Sèquia
71	Integrar els usuaris en els abonaments dels equipaments de la Fundació

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

72	Adaptar horaris a usuaris no habituals
73	Fomentar el turisme actiu a través dels <i>camins de l'aigua</i>
74	Dispensar atenció específica al turisme ignasià
75	Activitats puntuals conjuntes entre les Piscines i el Parc
76	<i>Packs</i> turístics multiesport
77	Triatló anual pel Centre Històric

Altres instal·lacions

Núm.	Acció
78	Incorporar els municipis on Aigües de Manresa presta servei als òrgans de participació i consulta de la Fundació
79	Tallers i visites periòdiques a altres equipaments
80	Habilitar l'accés a la Depuradora a peu des de Manresa o des de la parada de bus més propera

El regadiu i l'horta

Núm.	Acció
81	Banc de memòria sobre la pagesia i el regadiu
82	Estudis sobre conreus i biodiversitat
83	Paquet de turisme experiencial model <i>Benvinguts a pagès</i>
84	Canviar el format del catàleg de productors de l'horta
85	Potenciar la participació en la Festa del Tomàquet del Bages

Aliances i partenariat

Núm.	Acció
86	Pla d'aliances i partenariat
87	Plataforma de canals històrics de Catalunya

Patrocini

Núm.	Acció
88	Pla de patrocini empresarial

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Comunicació i promoció	
Núm.	Acció
89	Vincular l'oferta turística del Parc a marques com Montserrat, Geoparc, <i>vies blaves</i> , etc.
90	Pàgina web banc de memòria
91	Línia pròpia productes marxandatge
92	Rutes temàtiques sobre els rastres de l'aigua a Manresa
93	Vincular el Parc de la Sèquia a la promoció de productes de proximitat
94	Garantir punts de distribució guies de la Sèquia
95	Llibre sobre flora i fauna al Parc de la Sèquia
96	Habilitar murs exteriors d'InfoSèquia com a suport informatiu i promocional
97	Visualitzar xarxa de ramals urbans de Manresa
98	Coca de recapte de la Sèquia i <i>plat del Sequiaire</i>
99	Arxiu col·laboratiu d'imatges
100	Estudis històrics sobre el regadiu i patrimoni associat
101	Reelaborar la cartografia del regadiu històric
102	Aplicació tecnològica sobre la transformació del paisatge vinculat a la Sèquia
103	Concurs de fotografia digital o d' <i>instagramers</i>
104	Programa participatiu de recollida de residus abandonats
105	Memorial de l'Aigua
106	Visites regulars a la xarxa de clavegueram de Manresa
107	Connexions amb el projecte Manresa 2022: rutes <i>ad hoc</i> , promocions i convenis
108	Captar públics potencials a través de la Transèquia i la Fira de l'Aixada
109	Revisar i millorar metodologia d'avaluació de serveis del Parc de l'Agulla
110	Temporalitzar i prioritzar propostes d'Edosessa
111	Projecte <i>terrats vius-cobertes verdes i murs verds</i>
112	Promoció i difusió en municipis on Aigües de Manresa presta servei
113	Integrar el Parc de l'Agulla a l'oferta d'activitats que es fan a Manresa en àmbits coincidents

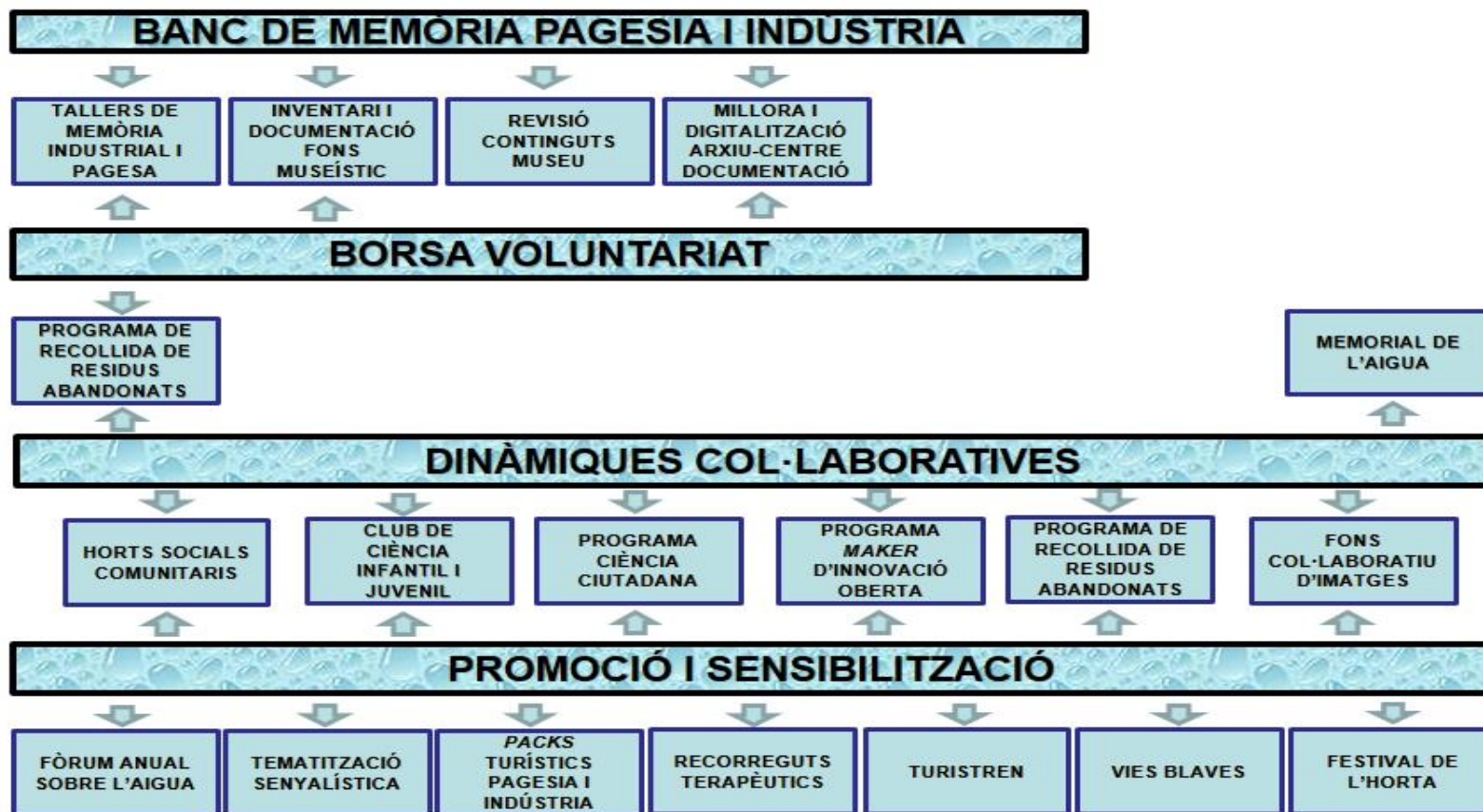
REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Geoparc de la Catalunya Central	
Núm.	Acció
114	Posar en valor la Sèquia com a connector de les dues valls del Geoparc
115	Impulsar el Parc de l'Agulla com a nucli de turisme actiu dins el Geoparc
116	Convertir la Sèquia en node del Geoparc
117	Incorporar el Parc de la Sèquia en el sistema de partenariat del Geoparc
118	Contribuir als requisits del pla director del Geoparc
119	Guia sobre els indrets d'aigua del Geoparc
120	Integrar en un mateix organisme Parc de la Sèquia, UPC, Geoparc i DO Pla de Bages
121	Convenir oferta d'activitats amb el Geoparc
122	Mancomunar amb el Geoparc línies d'acció en el marc de les <i>vies blaves</i>
123	Cercar punts de contacte entre el Parc de la Sèquia i el Geoparc
124	Buidatge de l' <i>Inventari dels punts d'interès geològic i paleontològic del municipi de Manresa</i>
125	Reforçar col·laboració amb Olimpíada de Geologia i Setmana Europea dels Geoparcs
126	Buscar aliances en l'àmbit de la geologia, per ampliar l'espectre de públics diana
127	Conveni amb el Geoparc per ampliar l'oferta educativa del Parc de la Sèquia
128	Assegurar la presència del Parc de la Sèquia en la "geografia turística" del Geoparc
129	Unificar estratègies de promoció de productes de proximitat
130	Estratègies conjuntes en la promoció del turisme científic i acadèmic
131	Tenir en compte la Sèquia en la vinculació entre Geoparc i Turistren
132	Assegurar la presència del Parc de la Sèquia en la "geografia turística" del Geoparc
133	Adoptar un segell de prestigi compartit amb el Geoparc
134	Tenir presents, des del Parc de la Sèquia, les "seus territorials" del Geoparc

Projecte Manresa 2022	
Núm.	Acció
48	Adequar turísticament els camins de Viladordis a Santa Clara i de Sant Pau a la Font dels Llops (<i>vid supra</i>)
107	Connexions amb el projecte Manresa 2022: rutes <i>ad hoc</i> , promocions i convenis (<i>vid supra</i>)

N. DIAGRAMA D'EIXOS TRANSVERSALS

Es mostren, per mitjà del següent diagrama, els fluxos entre els principals eixos transversals que donen sentit al conjunt de les propostes, enteses com a vasos comunicants que es realitzen entre si.

O. DIAGRAMA DE CONSTEL·LACIONS

Es mostren, per mitjà del següent diagrama, els diferents àmbits temàtics i cercles d'interessos que conflueixen en el conjunt de propostes contingudes al present treball.

P. FINANÇAMENT I ESTIMACIÓ COST/IMPACTE

Es presenta tot seguit les fonts de finançament i, quan s'escau, el

ACCIONS AMB COSTOS D'INFRAESTRUCTURA

Museu de la Tècnica

Núm	Acció	Finançament/ estimació de costos
2	Instal·lar llums led al Museu i climatitzar-ne els espais	Demandar pressupost
6	Renovar continguts de l'àrea del Museu dedicada a la Sèquia	-Pla bàsic museogràfic, 9.000,00 € -Pla executiu i execució depenent de l'abast dels canvis finalment introduïts

Casa de la Culla

Núm	Acció	Finançament/ estimació de costos
33	Adequar espais de la Casa a oferta Camp d'Aprenentatge	Demandar pressupost

Conjunt Sèquia-Parc de l'Agulla

Núm	Acció	Finançament/ estimació de costos
48	Adequar camins de Viladordis a Santa Clara i de Sant Pau a la Font dels Llops	Possible finançament a càrrec d'Ajuntament i Diputació
53	Senyalística de perill per a cicloturistes i passejades a cavall	Possible finançament a càrrec d'Ajuntaments i Diputació

Piscines Municipals

Núm	Acció	Finançament/ estimació de costos
69	Millora base de dades i integrar-la a la Fundació	Cost internalitzat
70	Reciprocitat d'informació entre les Piscines i el conjunt del Parc de la Sèquia	Producció plafoneria: 2.500,00 €

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

ACCIONS AMB COSTOS EN DESPESA CORRENT

Centre de l'Aigua de Can Font

Núm	Acció	Finançament/ estimació de costos
20	Incorporar personal eventual extern	Autofinançament màxim dependent de les visites
22	Crear productes compartits	Cost internalitzat

Casa de la Culla

Núm	Acció	Finançament/ estimació de costos
38	Garantir activitats públic adult	Autofinançament màxim dependent de les visites
39	Tallers agricultura en col·laboració amb DO Pla de Bages	Autofinançament màxim dependent de les visites

Conjunt Sèquia-Parc de l'Agulla

Núm	Acció	Finançament/ estimació de costos
58	Convertir InfoSèquia en centre de turisme actiu i de natura	Cofinançament per part de les empreses
59	Pla de protecció patrimonial de la Sèquia	3.000,00 € + suport personal del Parc

Piscines Municipals

Núm	Acció	Finançament/ estimació de costos
75	Activitats puntuals conjuntes amb el Parc	Cost internalitzat

Regadiu i horta

Núm	Acció	Finançament/ estimació de costos
83	Paquet turisme experiencial model <i>Benvinguts a pagès</i>	Cost internalitzat
84	Canviar el format del catàleg de productors de l'horta	Demandar pressupost
85	Potenciar la participació en la Festa del Tomàquet del Bages	Cost internalitzat

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

ACCIONS AMB CANVIS EN LA GESTIÓ (COST INTERNALITZAT)

Aliances i partenariat

Núm	Acció
78	Incorporar municipis on AM presta serveis a òrgans participació i consulta Fundació
86	Pla d'aliances i partenariat

Patrocini

Núm	Acció
88	Pla de patrocini empresarial

Comunicació i promoció

Núm	Acció
89	Vincular l'oferta turística del Parc a marques com Montserrat, Geoparc, vies blaves, etc.
94	Garantir punts de distribució guies de la Sèquia
96	Habilitar murs exteriors InfoSèquia (4 plafons x 2.000,00 €, aprox.; demanar pressupost)

Geoparc

Núm	Acció
114	Posar en valor la Sèquia com a connector de les dues valls del Geoparc
115	Impulsar Parc de l'Agulla com a nucli del turisme actiu del Geoparc
116	Convertir la Sèquia en node del Geoparc

Projecte Manresa 2022

Núm	Acció
48	Adequar turísticament els camins de Viladordis a Santa Clara i de Sant Pau a la Font dels Llops
107	Rutes <i>ad hoc</i> , promocions i convenis amb Manresa 2022

ANNEX 1: CASOS DE BONES PRÀCTIQUES

Diverses de les propostes contingudes en aquest document han pres com a referència experiències de bones pràctiques, identificades a partir d'un treball d'avaluació comparativa (*benchmarking*). Es mostren tot seguit alguns d'aquests casos, l'anàlisi dels quals ha resultat d'utilitat i pot servir

de model a l'hora de posar en pràctica algunes de les propostes aportades.

ACTIVITATS PARTICIPATIVES-COL-LABORATIVES-COMUNITÀRIES

Acció de neteja del riu Daró (la Bisbal d'Empordà), com a model d'activitat de caire participatiu:

<http://rezero.cat/dm/desembruta/261-nota-de-premsa-la-bisbal-desembruta-netja-al-riu-daro/file>

Jornada de neteja i sembra a la llera del Cardener:

<http://sostenible.cat/noticia/una-cinquantena-de-persones-participa-en-la-jornada-de-neteja-i-sembra-a-la-llera-del-riu>

Let's Clean Up Europe (acció comuna d'abast europeu de sensibilització sobre els residus):

http://residus.gencat.cat/ca/ambits_dactuacio/prevencio/setmana_europea/lets_clean_up_europe/

Projecte de bancs de terres abandonades (Universitat Rovira i Virgili, Tarragona):

https://ruralcat.gencat.cat/c/document_library/get_file?uuid=f0e0bd4e-2743-4789-8090-cdc30e3de3b4&groupId=20181

Ultra Clean Marató (esdeveniment participatiu de recollida de residus abandonats):

<http://sostenible.cat/article/ultra-clean-marato-un-gran-repte-pel-medi-ambient>

<http://ultracleanmarathon.cat/>

Projecte de banc de terres per explotar finques abandonades (Calvià, Mallorca):

<http://sostenible.cat/article/calvia-vol-crear-un-banc-de-terres-per-explotar-les-fincas-abandonades>

Programes d'horts socials comunitaris a Barberà del Vallès, Premià de Mar, la Mina (Sant Adrià de Besòs), Montblanc, Sabadell, Sant Boi de Llobregat i Cervera:

<http://sostenible.cat/article/horts-socials-comunitaris-a-barbera-del-valles>

<http://sostenible.cat/article/el-projecte-horts-socials-de-premia-de-mar-tanca-el-seu-segon-any-amb-36-participants-i-20>

<http://sostenible.cat/article/el-projecte-dhorts-urbans-a-la-mina>

<http://sostenible.cat/article/els-horts-socials-de-montblanc-fan-balanc-i-obren-una-convocatoria-per-a-nous-hortolans>

<http://sostenible.cat/article/els-horts-socials-de-can-bages-a-sabadell-obtenen-la-primera-collita>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

<http://sostenible.cat/article/sant-boi-impulsa-un-hort-comunitari-per-a-la-inclusio-de-collectius-vulnerables>

<http://sostenible.cat/article/tercera-temporada-del-projecte-dhorts-socials-i-inclusius-a-cervera>

Projecte “L’hort al terrat”, per a persones amb diversitat funcional (districte Sants-Montjuïc, Barcelona):

<http://sostenible.cat/article/lhort-al-terrat>

Campanya “Jo soc donant ambiental” (Obrador del Tercer Sector Ambiental de Catalunya):

<http://sostenible.cat/article/jo-soc-donant-ambiental-una-campanya-per-ajudar-les-entitats-ambientals>

<https://donantambiental.cat/>

Retirada de brossa fluvial a càrrec d’alumnes d’ESO (Sabadell):

<http://sostenible.cat/noticia/alumnes-de-secundaria-retiren-15-tones-de-brossa-de-la-llera-del-riu-ripoll>

TURISME DE SALUT I WELLNESS

Bany de bosc/ Xarxa de Boscos Terapèutics de Catalunya, com a exemple d’activitat en l’àmbit del turisme de salut i *wellness*:

<https://banysdebosc.cat/>

Projecte “Boscos sans per a una societat saludable”:

<http://www.salutiboscos.com/ca/>

Itinerari de benestar i silenci (Sant Antoni de Vilamajor):

<http://sostenible.cat/article/sinaugura-el-primer-itinerari-de-benestar-i-silenci-a-sant-antoni-de-vilamajor>

Projecte Rius (Associació Hàbitats), de voluntariat ambiental i ciència ciutadana:

www.projecterius.cat

TURISME CIENTÍFIC

Activitats de ciència en família:

<https://castechdefels.upc.edu/ca/activitats/ciencia-en-familia/ciencia-en-familia>

<http://ajuntament.barcelona.cat/ccivics/guinardo/p/16988/ciencia-en-familia>

<http://www.mnactec.cat/ca/activitat-detall/ciencia-en-familia-vine-a-fer-ciencia>

<https://www.agendamenua.es/hoy/eventodetalle/14484/-/talleres-ciencia-en-familia>

<https://www.valls.cat/oac/83-centre-civic/activitats-del-centre-civic/escola-de-pares/4050-ciencia-en-familia>

Clubs de ciència:

https://www.planagropecuario.org.uy/publicaciones/revista/R94/R94_52.htm

<http://www.clubesciencia.org/>

Colònies de ciència:

<https://danijimenezsciencecamps.com/estades/>

Festival Internacional de Ciència d’Edimburg:

<https://www.sciencefestival.co.uk/>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Projectes de ciència ciutadana:

<https://www.barcelona.cat/barcelonaciencia/ca/ciencia-ciudadana>
<http://www.ub.edu/opensystems/ca/projectes/oficina-de-ciencia-ciudadana/>
<http://www.ub.edu/fem/index.php/ca/ciencia-ciudadana>
<http://xarxanet.org/ambiental/noticies/20-projectes-de-ciencia-ciudadana>
<http://lab.cccb.org/ca/ciencia-ciudadana-coneixement-al-poder/>
http://territori.gencat.cat/ca/01_departament/documentacio/xarxa_de_biblioteques/centre_de_documentacio_de_medi_ambient/recursos/aparador_virtual/ciencia-ciudadana/projectes/
<https://parcs.diba.cat/web/conservacio-de-la-biodiversitat/ciencia-ciudadana>

Projecte Natusfera (ciència ciutadana):

<http://blog.creaf.cat/noticies/neix-natusfera-una-plataforma-virtual-que-connectara-els-amants-de-la-natura-de-tot-europa/>
<https://natusfera.gbif.es/>

Projecte Ornitho.cat (ciència ciutadana):

www.ornitho.cat

Projecte RiuNet (ciència ciutadana):

<http://www.ub.edu/fem/index.php/ca/com-funciona>

Projecte 1.000 punts d'aigua (ciència ciutadana):

www.1000punts.cat

Fundació Privada Ciència en Societat:

www.cienciaensocietat.org

Empresa CreaCiència:

www.creaciencia.com

TURISME FLUVIAL I DE CANALS

Ecoturisme als canals de reg d'Isabela:

<https://construccionelnuevodia.com/noticia/ecoturismo-en-los-canales-de-riego-de-isabela/>

Turisme fluvial al Canal de Midi:

https://www.hosteltur.com/comunidad/003011_turismo-fluvial-en-el-canal-del-midi-ejemplo-exitoso-de-modelo.html

Programa "Viu els rius" / Consorci Besòs-Tordera:

<http://sostenible.cat/article/viu-els-rius-descobreix-el-besos-i-el-tordera>

Parc del Riu Llobregat (Àrea Metropolitana de Barcelona):

<http://sostenible.cat/article/parc-del-riu-llobregat-del-mar-a-la-muntanya>
<http://www.amb.cat/web/territori/espai-public/espais-fluvials/parc-riu-llobregat>

Projecte Camí del Riu (Subirats, Diputació de Barcelona, etc.):

<http://sostenible.cat/article/el-cami-del-riu-la-unio-de-laigua-la-historia-i-les-persones>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

TURISME ESCOLAR

Unitat didàctica “Entre canals i conreus” (Baix Llobregat):

<http://turisme.elbaixllobregat.cat/activitats-educatives/activitats-la-natura/entre-canals-i-conreus>

Programa educatiu “Viu el Besòs”:

<http://sostenible.cat/article/el-programa-educatiu-viu-el-besos-tanca-el-curs-2016-2017-amb-la-participacio-de-prop-de>

Projecte d’innovació educativa amb l’aigua com a eix central (Montcada i Reixac):

<http://sostenible.cat/noticia/linstitut-la-ribera-de-montcada-inicia-un-projecte-dinnovacio-educativa-amb-laigua-com-a-eix>

ACTIVITATS PARTICIPATIVES RELACIONADES AMB LA GESTIÓ DE L’AIGUA

Memorial de l’Aigua (Ajuntament de Barcelona):

<http://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/serveis/la-ciutat-funciona/manteniment-de-l-espai-public/gestio-integral-de-l-aigua/gestio-publica-aigua/memorial-aigua>

<http://sostenible.cat/noticia/sengega-el-memorial-de-laigua-2018-2019-a-barcelona>

<http://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/serveis/la-ciutat-funciona/manteniment-de-l-espai-public/gestio-integral-de-l-aigua/gestio-publica-aigua/memorial-aigua>

Sant Feliu Maker League (Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat-Aigües de Barcelona):

<http://sostenible.cat/article/lajuntament-de-sant-feliu-i-aigues-de-barcelona-organitzen-la-sant-feliu-maker-league>

<http://punttic.gencat.cat/article/sant-feliu-maker-league-busca-solucions-dos-reptes>

Fòrum sobre l’aigua (Lleida):

<http://sostenible.cat/noticia/lleida-impulsa-el-i-forum-sobre-laigua>

Procés de participació de l’aigua a Ripollet:

<http://sostenible.cat/noticia/el-proces-de-participacio-de-laigua-reuneix-un-centenar-daportacions-a-ripollet>

ACTIVITATS DE SENSIBILITZACIÓ, CONCURSOS, ETC,

Concurs digital de dibuix infantil:

http://www.aiguaperagrifus.cat/images/dma_hoja_cat.pdf

Concurs de fotografia del Parc de la Serralada Litoral:

<http://sostenible.cat/article/convocat-el-10e-concurs-de-fotografia-del-parc-de-la-serralada-litoral>

Taller “Treure-ne l’aigua clara”:

<http://ajuntament.barcelona.cat/lafabricadelsol/inscripcions/com-funciona-barcelona-grups/el-cicle-de-laigua-la-ciutat/treu-ne-laigua-clara>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

TURISME GEOLÒGIC

Olimpiada Espanyola de Geologia:

<http://www.aepect.org/actividades-geologicas/olimpiada-geologia/olimpiada-2019/>

<https://www.regio7.cat/manresa/2018/02/21/olimpiades-geologia-porten-86-estudiants/461247.html>

Geoparque de Sobrarbe Pirineos:

<http://www.geoparquepirineos.com/contenidos.php?niv=1&cla= 20A1CD0KM&cla2= 3RH0XPOD7&cla3&tip=2&pla=0&idi=1>

TURISME INDUSTRIAL

Fàbrica Roca Umbert (Granollers):

<http://rocaumbert.com/tecnologiaipatrimoni/>

BonÀrea (Guissona):

<https://www.bonarea.com/ca/default/industrialtourism>

Saló B-Travel (edició sobre turisme industrial):

<https://www.aldia.cat/espanya/noticia-salo-travel-aposta-pel-turisme-industrial-20180221144148.html>

<http://b-industrial.elgenerador.cat/ca>

Asociación de Operadores de Turismo Industrial (AOTI): selecció d'experiències d'àmbit espanyol:

<http://aoti.es/experiencias/>

Industrial Travel (portal de turisme industrial d'Espanya):

<http://industrial.travel/>

Museu del Ter:

www.museudelter.cat

Turisme industrial a França:

<http://www.lefigaro.fr/societes/2013/02/25/20005-20130225ART-FIG00641-5000-entreprises-a-visiter-en-france.php>

<https://www.usinenouvelle.com/article/carte-de-france-interactive-des-usines-a-visiter-cet-ete-grand-est-hauts-de-france-et-ile-de-france.N402867>

<https://www.entrepriseetdecouverte.fr/>

<https://www.entreprises.gouv.fr/semaine-industrie/activites-industrielles-france>

ACTIVITATS DE DESCOBERTA DEL MEDI NATURAL I URBÀ

Itinerari sobre aigua i biodiversitat al Delta del Llobregat:

<http://sostenible.cat/article/itinerari-remolar-filipines-aigua-i-biodiversitat>

Activitat "Les clavegueres" (La Fàbrica del Sol):

<http://sostenible.cat/acte/les-clavegueres>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Gimcana per descobrir el Rec Comtal:

<http://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/serveis/la-ciutat-funciona/manteniment-de-l-espai-public/gestio-integral-de-l-aigua/gestio-publica-aigua/memorial-aigua/rec-comtal>

Itineraris que ressegueixen la petjada de l'aigua a Barcelona, des de diferents perspectives (geocerca de camins, font cibernètica de Can Fabra, aiguamolls urbans, el cicle de l'aigua...):

<http://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/serveis/la-ciutat-funciona/manteniment-de-l-espai-public/gestio-integral-de-l-aigua/gestio-publica-aigua/memorial-aigua/itineraris>

<http://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/serveis/la-ciutat-funciona/manteniment-de-l-espai-public/gestio-integral-de-l-aigua/gestio-publica-aigua/memorial-aigua/camins-aigua>

Visites al túnel subterrani de les Cases de l'Aigua de Barcelona:

<http://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/serveis/la-ciutat-funciona/manteniment-de-l-espai-public/gestio-integral-de-l-aigua/gestio-publica-aigua/memorial-aigua/visites-al-tunel>

Descobreix el clavegueram (Ajuntament de Barcelona):

<http://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/serveis/la-ciutat-funciona/manteniment-de-l-espai-public/gestio-integral-de-l-aigua/gestio-publica-aigua/memorial-aigua/descobreix-el-clavegueram>

Visita sobre el funcionament de la Font Màgica de Montjuïc:

<http://ajuntament.barcelona.cat/lafabricadelsol/inscripcions/com-funciona-barcelona-grups/el-cicle-de-laigua-la-ciutat/els-engranatges-magics-de-musica-llum-i-color-la-font-magica-de-montjuic>

INTERVENCIIONS SOBRE EL MEDI URBÀ

Coberta verda al Museu de Ciències Naturals de Barcelona:

<http://sostenible.cat/article/el-museu-de-ciencies-naturals-tindra-una-coberta-verda>

Dipòsit de reg amb aigua freàtica (Igualada)

<http://sostenible.cat/article/igualada-projecta-un-diposit-de-reg-amb-aigua-freatica-al-parc-central>

Programa Escoles + Sostenibles (Ajuntament de Barcelona):

<http://lameva.barcelona.cat/barcelonasostenible/ca/escoles-sostenibles>
<http://sostenible.cat/article/352-centres-educatius-de-barcelona-impulsen-projectes-ambientals-des-del-programa>

Cobertes verdes i murs verds (Barcelona):

<http://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/concurs-cobertes-verdes>
<https://media-edg.barcelona.cat/wp-content/uploads/2016/02/Guia-terrats-CAT-baixa.pdf>
<http://www.eixverd.cat/ca/solucions/cobertes-verdes-2/>
<http://www.bcnsostenible.cat/web/noticia/concurs-cobertes-verdes>
http://bcnecologia.net/sites/default/files/proyectos/doc_cobertes_i_murs_verds_01m2010_0.pdf

Actuacions d'eficiència energètica a les piscines municipals de Badalona:

<http://sostenible.cat/article/es-posen-en-marxa-actuacions-deficiencia-energetica-a-la-piscina-municipal-del-centre-de>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

RECERCA, GESTIÓ DEL CONEIXEMENT, DIVULGACIÓ, ETC.

Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis (Museu del Ter):

<http://sostenible.cat/article/centre-destudis-dels-rius-mediterranis-educacio-custodia-i-restauracio>

Aula d'Educació Ambiental del Parc Litoral de Sant Adrià de Besòs (turisme familiar):

<http://sostenible.cat/article/aula-deducacio-ambiental-del-parc-del-litoral-a-sant-adria-de-besos-natura-en-familia>

Exposició "La vida de l'aigua" (Diputació de Barcelona):

<https://www.diba.cat/web/mediambient/la-vida-de-l-aigua>
<http://sostenible.cat/acte/exposicio-la-vida-de-laigua-a-barcelona>

Exposició fotogràfica Parc Fluvial del Besòs:

<http://sostenible.cat/article/besos-2017-un-aixecament-fotografic-una-mostra-fotografica-al-parc-fluvial-del-riu>

ESDEVENIMENTS, ACTIVITATS CULTURALS, GASTRONÒMIQUES, ETC.

Aiguart: cicle d'activitats amb motiu del Dia Mundial de l'Aigua (Barcelona): pintura, fotografia, cinema, dansa...

<http://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/serveis/la-ciutat-funciona/manteniment-de-l-espai-public/gestio-integral-de-l-aigua/gestio-publica-aigua/memorial-aigua/aiguart>

Concerts de música clàssica als parcs, en el marc del Memorial de l'Aigua (Barcelona):

<http://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/serveis/la-ciutat-funciona/manteniment-de-l-espai-public/gestio-integral-de-l-aigua/gestio-publica-aigua/memorial-aigua/musica-als-parcs>

Festival de l'Horta Túria (Benifaió, País Valencià):

<https://hortaturia.es/festival-de-lhorta-turia>
<https://www.lovevalencia.com/evento/festival-de-horta-turia>
<https://www.youtube.com/watch?v=bDrYdWZdQ2I>
<https://www.youtube.com/watch?v=wFY5P4i9Zvk>
<https://www.youtube.com/watch?v=B1rade4jGDc>

Fira Rec.0 (Igualada):

www.rec0.com

EQUIPAMENTS AMB PROGRAMACIÓ D'INTERÈS

Escola de la Natura de Parets del Vallès:

<http://escolanatura.parets.cat/>
<http://sostenible.cat/article/escola-de-la-natura-de-parets-centre-dactivitats-ambientals-des-del-1983>

Can Julià-Centre d'interpretació del riu Llobregat:

<http://sostenible.cat/article/can-julia-centre-dinterpretacio-del-riu-llobregat-laigua-flueix-transforma-i-acull>
<http://turisme.elbaixllobregat.cat/punt-dinter%C3%A8s-natural-visites/can-juli%C3%A0-centre-dinterpretaci%C3%B3-del-riu>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Centre d'interpretació del pantà de la Baells:

<http://sostenible.cat/article/centre-dinterpretacio-del-panta-de-la-baells-aigua-enginyeria-i-historia>

<http://www.mmcercs.cat/recursos/presa-baells>

Centre d'Interpretació de l'Aigua de Torrelavit:

<http://sostenible.cat/article/centre-dinterpretacio-de-laigua-de-torrelavit>

Casa de les Aigües de Montcada i Reixac/ Rec Comtal:

<http://sostenible.cat/article/casa-de-les-aigues-de-montcada-i-reixac-i-el-rec-comtal-un-viatge-al-passat>

<https://www.montcada.cat/el-municipi/guia-del-municipi/equipaments/casa-de-les-aigues.html>

PUBLICACIONS, PORTALS TELEMÀTICS, ARXIVS VIRTUALS, ETC.

Llibre *El Patrimonio Hidráulico Histórico en el Ámbito Territorial de la Confederación Hidrográfica del Júcar*:

https://www.chj.es/Descargas/ProyectosOPH/Consulta%20publica/PHC-2015-2021/ReferenciasBibliograficas/UsosdelAgua/CHJ-UV,2011.PA-TRIM_HID_HISTORICO.pdf

Llibre *Atles dels ocells nidificants de Barcelona*:

<http://sostenible.cat/article/latles-dels-ocells-nidificants-de-barcelona-rep-el-premi-critica-serra-dor-de-recerca-2018>

Llibre *El Rec Comtal. 1.000 anys d'història*:

<http://ajuntament.barcelona.cat/barcelonallibres/ca/noticia/el-rec-comtal-1000-anys-dhistoria#.XBDbyWhKjIU>

Llibre *El Canal de la Infanta. La recuperació d'un patrimoni*:

<https://www.cecbll.cat/index.php/2016/03/16/el-canal-de-la-infanta-la-recuperacio-dun-patrimoni/>

<https://www.fetasantfeliu.cat/noticia/79814/un-llibre-recupera-la-memoria-historica-del-canal-de->

Web Proyecto Aguas (biblioteca digital sobre l'aigua a Andalusia)

<https://proyectoaguas.es/>

Web sobre la Séquia de Montcada (País Valencià):

<http://www.paisatgesculturals-rsm.org/>

MEMÒRIA HISTÒRICA I REGADIU

Projecte Artxivi (Fundació Assut, País Valencià):

<http://fundacioassut.org/proyectos/artxiviu-de-lhorta/www.artxiviu.org>

Documental *Savis de l'horta* (País Valencià):

<https://www.youtube.com/watch?v=5GL1P-KUCDQ>
<https://www.youtube.com/watch?v=qEdtPdnkui8>

Memola Project (Mediterranean Mountainous Landscapes):

www.memolaproject.eu

Asociación de Comunidades de Regantes Históricas y Tradicionales de Andalucía:

www.regadiohistorico.es

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

ECONOMIA CIRCULAR EN L'ÀMBIT DE LA GESTIÓ DE L'AIGUA

Reutilització d'aigua per a usos industrials (Tarragona):

<http://mediambient.gencat.cat/ca/detalls/Articles/aitasa>

DemAEUmed (Terrassa):

<http://mediambient.gencat.cat/ca/detalls/Articles/demeaumed>

Sinergies entre els actors territorials de Sant Feliu de Llobregat i Gavà en base als fluxos d'aigua, energia i residus:

<http://mediambient.gencat.cat/ca/detalls/Articles/cetaqua>

D'ALTRES

Hotels d'insectes (Sant Andreu de la Barca):

<http://sostenible.cat/article/sant-andreu-de-la-barca-collocara-hotels-dinsectes-als-horts-urbans-de-la-ciutat>

Setmana de la Natura:

<http://setmananatura.cat/2018/#!/llistat>

Embotellament d'aigua de l'aixeta a Tarragona:

<http://sostenible.cat/noticia/lajuntament-de-tarragona-embotella-laigua-de-laixeta>

Responsabilitat social corporativa en l'àmbit ambiental:

<http://sostenible.cat/article/responsabilitat-social-corporativa-en-lambit-ambiental-a-la-diputacio-de-barcelona>

Acreditació Carta Europea de Turisme Sostenible al Delta de l'Ebre:

<http://sostenible.cat/article/nou-empreses-vinculades-al-turisme-al-delta-de-lebre-acreditades-amb-la-carta-europea-de>

ANNEX 2: AJUTS, SUBVENCIONS I PREMIS

AJUTS I SUBVENCIONS

Generalitat de Catalunya

Projectes de recerca i investigació en la gestió de l'aigua (Agència Catalana de l'Aigua):

http://aca.gencat.cat/web/.content/10_ACA/F1_Subvencions/subvencions_2018/RES_TES_1549_2018_RDI.pdf

Recuperació de riberes i millora de l'estat ecològic en zones humides amb acords de custòdia (Agència Catalana de l'Aigua):

http://aca.gencat.cat/web/.content/10_ACA/F1_Subvencions/subvencions_2018/10_RES_TES_90_2018_SUBV_RIBERES_BASES.pdf

Convenis i subvencions de custòdia fluvial (Agència Catalana de l'Aigua):

<http://sostenible.cat/acte/sessio-informativa-convenis-i-subvencions-de-custodia-fluvial>

<http://sostenible.cat/noticia/lagencia-catalana-de-laigua-destina-16-milions-deuros-per-actuacions-de-custodia-fluvial>

Subvencions per a l'inventari i documentació dels béns culturals que integren els museus catalans (Departament de Cultura):

<http://cultura.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Subvencions-per-a-linventari-i-documentacio-dels-bens-culturals-que-integren-els-museus-catalans>

Subvencions per a la implementació de programes estratègics i projectes específics dels museus:

<http://cultura.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Subvencions-per-a-la-implementacio-de-programes-estrategics-i-projectes-especifics-dels-museus?category=740838e6-a82c-11e3-a972-000c29052e2c>

Subvencions per a la conservació i la restauració de béns culturals mobles i d'elements històrics i artístics del patrimoni immoble (Departament de Cultura):

<http://cultura.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Subvencions-per-a-la-conservacio-preventiva-i-la-conservacio-restauracio-dels-bens-culturals-mobles-del-patrimoni-cultural-catala>

Subvencions per al funcionament i activitats dels museus de Catalunya (Departament de Cultura):

<http://cultura.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Subvencions-per-al-funcionament-i-activitats-dels-museus-de-Catalunya>

Subvencions per a l'elaboració i la millora d'instruments de descripció i la digitalització de fons del patrimoni documental de Catalunya custodiats en arxius:

<http://cultura.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Subvencions-per-a-lelaboracio-i-millora-dinstruments-de-descripcio-de-fons-del-patrimoni-documental-de-Catalunya-custodiats-en-arxius>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Subvencions per elaborar i millorar instruments de descripció i digitalització de fons del patrimoni documental en arxius d'entitats privades sense finalitat de lucre i universitats públiques:

<http://cultura.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Subvencions-per-a-lelaboracio-i-la-millora-dinstruments-de-descripcio-i-la-digitalitzacio-de-fons-del-patrimoni-documental-de-Catalunya-custodiats-en-arxius-dentitats-privades-sense-finalitat-de-lucre-i-universitats-publiques?category=73a99e16-a82c-11e3-a972-000c29052e2c>

Beques per fer pràctiques en el tractament de documentació, inventari i catalogació de fons, en l'àmbit del patrimoni cultural:

http://cultura.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/CLT070_Beques_practiques_tractament_documentacio_inventari_catalogacio_fons?category=73a99e16-a82c-11e3-a972-000c29052e2c

Beques per fer processos de conservació-restauració dels béns culturals mobles:

<http://cultura.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Beques-per-fer-practiques-en-els-processos-de-conservacio-restauracio-dels-bens-culturals-mobles?category=740af80a-a82c-11e3-a972-000c29052e2c>

Subvencions a l'organització a Catalunya d'esdeveniments de contingut cultural digital:

<http://cultura.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Subvencions-a-la-organitzacio-desdeveniments-de-contingut-cultural-digital?category=230652bb-0738-11e8-ac82-005056924a59>

Subvencions per a la realització de consultories per a empreses o entitats culturals:

<http://cultura.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Subvencions-per-a-la-realitzacio-de-consultories-per-a-empreses-o-entitats-culturals?category=230652bb-0738-11e8-ac82-005056924a59>

Subvencions per a programacions estables d'activitats culturals de caràcter professional en l'àmbit de les arts visuals:

<http://cultura.gencat.cat/ca/tramits/tramits-temes/Subvencions-per-a-programacions-estables-dactivitats-culturals-de-caracter-professional-en-lambit-de-les-arts-visuals?category=7381f1d4-a82c-11e3-a972-000c29052e2c>

Diputació de Barcelona

Programa Va d'Aigua (Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental [OTEPA]):

<https://www.diba.cat/web/mediambient/va-d-aigua>

Subvencions a entitats de medi ambient:

<https://www.diba.cat/web/mediambient/subvencionsentitats>

Subvencions d'entitats representatives dels sectors culturals:

<https://www.diba.cat/documents/429356/189912710/Convocat%C3%B2ria+i+Bases+Entitats+representatives+del+sector+2018/df0dc18f-f1b2-4a55-9132-045acf9428d3>
<https://www.diba.cat/web/cultura/subvencions>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Subvencions de fires, mostres, mercats i festivals artístics de referència organitzats per ens locals i entitats privades:

<https://www.diba.cat/documents/429356/127575196/Convo-cat%C3%B2ria+i+Bases+Festivals+de+refer%C3%A8ncia+2017/50d619bf-898c-4829-ba00-dce49aabd8bb>

<https://www.diba.cat/web/cultura/subvencions>

Subvencions de cicles i festivals artístics organitzats pe entitats privades:

<https://www.diba.cat/documents/429356/185007475/Convo-cat%C3%B2ria+i+Bases+Cicles+i+Festivals+entitats+2018/9e49de8b-78c8-482b-a131-7f5885b43d37>

<https://www.diba.cat/web/cultura/subvencions>

Estat Espanyol

Ayudas para la Acción y la Promoción Cultural (Ministerio de Educación y Formación Profesional):

<http://www.educacionyfp.gob.es/servicios-al-ciudadano-mecd/catalogo/cultura/becas-ayudas-y-subvenciones/ayudas-y-subvenciones/industrias/accion-promocion-cultural.html>

Ayudas para la modernización e innovación de las industrias culturales y creativas mediante proyectos digitales y tecnológicos (Ministerio de Educación y Formación Profesional i Ministerio de Cultura y Deporte):

<http://www.culturaydeporte.gob.es/servicios-al-ciudadano-mecd/catalogo/cultura/becas-ayudas-y-subvenciones/ayudas-y-subvenciones/industrias/modernizacion-innovacion-industrias-culturales.html>

Unió Europea

Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER)

Subvencions per a fomentar l'execució d'actuacions de vies ciclistes:

<http://www.pap.hacienda.gob.es/bdnstrans/GE/es/convocatoria/410257>

Subvencions per a la creació de destinacions turístiques intel·ligents (actuacions de transformació digital de l'activitat turística així com a la millora de l'eficiència energètica de l'activitat turística, mitjançant l'ús de les TIC:

<http://www.boe.es/boe/dias/2017/11/30/pdfs/BOE-B-2017-70593.pdf>

Projectes singulars d'entitats locals que afavoreixin el pas a una economia baixa en carboni (eixos: eficiència energètica en l'edificació, infraestructures i serveis públics; mobilitat urbana sostenible: transport urbà net, transport col·lectiu, connexió urbana-rural, millores de la xarxa viària, transport ciclista i desenvolupament de sistemes de subministrament d'energies netes; augment de l'ús de les energies renovables per a la producció d'electricitat i usos tèrmics en edificació i infraestructures públiques, en particular que afavoreixin la generació a petita escala en punts propers al consum):

<http://www.boe.es/boe/dias/2017/06/17/pdfs/BOE-A-2017-6897.pdf>

Subvenció d'estratègies de Desenvolupament Urbà Sostenible i Integrat (contingut: reptes econòmics, ambientals, climàtics, demogràfics i socials que afavoreixin el desenvolupament integral):

<https://www.boe.es/boe/dias/2015/11/17/pdfs/BOE-A-2015-12423.pdf>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Interreg

Programa Destimed (Desenvolupament de l'Ecoturisme en Zones Protegides):

<https://destimed.interreg-med.eu/>

Programa Medcycletour (Ruta Ciclista del Mediterrani per a un Turisme Sostenible):

<https://medcycletour.interreg-med.eu/>

Programa Sudoe (cooperació internacional; implica la Península Ibèrica i el sud de França):

<https://www.interreg-sudoe.eu/inicio>

Programa Urbact III (cooperació entre ciutats i altres nivells de govern local per a la promoció del desenvolupament urbà sostenible a través de l'intercanvi de coneixements i bones pràctiques; inclou com a àmbits: cultura i patrimoni, planificació estratègica, urbà-rural, eficiència energètica, etc.):

<http://urbact.eu/>

Programa Interreg Europe (cooperació entre autoritats regionals i locals dels 28 països de la UE, Noruega i Suïssa, per desenvolupar polítiques regionals que aportin eficiència i modernització de l'economia; inclou com a àmbits: recerca i innovació, eficiència mediambiental i de recursos, competitivitat de les PIME, etc.):

<https://www.interregeurope.eu/>

Programa POCTEFA (orientat a reforçar la integració econòmica i social del territori fronterer d'Espanya, França i Andorra; inclou com a eixos: promoure la protecció, la valoració i l'ús sostenible dels recursos locals):

<https://www.poctefa.eu/#>

Programa ENI CBC MED (té per objectiu desenvolupar una àrea de pau, estabilitat, prosperitat i bon veïnatge entre els països mediterranis de la UE i altres països mediterranis no pertanyents; finançat conjuntament per l'Instrument Europeu de Veïnatge (ENI) i pel FEDER; inclou com a àmbits: la indústria agroalimentària, el turisme sostenible, la gestió de l'aigua, etc.):

<http://www.enpicbmed.eu/enicbmed-2014-2020>

Programa Interreg Med (permet la cooperació entre tots els països de l'àrea mediterrània europea amb la finalitat de reduir les diverses disparitats entre regions; inclou com a àmbits: el turisme sostenible, els edificis eficients, les energies renovables, etc.):

<https://interreg-med.eu/>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Comissió Europea

Programa Europeu per a la Competitivitat de les Petites i Mitjanes Empreses (COSME)

Sinergies creatives amb les indústries culturals i turístiques (eixos:

desenvolupar solucions innovadores o eines de gestió per a atraccions i destinacions turístiques; explorar noves formes de captació de visitants; crear partenariats públic-privats sòlids en l'àrea del turisme):

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/cosme/topics/cos-2018-3-01.html>

Projecte pilot Erasmus Global per a Joves Emprenedors (estendre el programa Joves Emprenedors als EEUU, Israel i països d'Àsia seleccionant joves emprenedors que facin estades en empreses acollidores en aquests països; l'objectiu de la convocatòria és seleccionar una organització o consorci que gestioni el programa):

<http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/25061/attachments/2/translations/>

Suport a la promoció i desenvolupament de productes turístics temàtics i transnacionals vinculats a les indústries cultural i creativa (donar suport a associacions que promoguin productes de turisme transnacional vinculats a les indústries cultural i creativa; les accions finançables corresponen als àmbits següents: desenvolupar un producte de turisme transnacional relacionat amb patrimoni cultural europeu, promoure i millorar la visibilitat d'un producte de turisme transnacional relacionat amb el patrimoni

cultural europeu, facilitar els partenariats públic-privats i millorar les capacitats i oportunitats de petites i mitjanes empreses en cooperació transnacional):

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/cosme/topics/cos-2017-3-03.html>

Recolzant el creixement sostenible i competitiu del sector turístic (objectiu: fomentar accions per a incrementar el turisme en temporada baixa o mitjana enfocat sobretot a gent gran i joves, diversificar l'oferta i els productes turístics de la UE promovent productes temàtics de caràcter transnacional i finalment, millorar l'accessibilitat turística incrementant les instal·lacions i els serveis encarats als turistes amb necessitats especials:

https://ec.europa.eu/easme/sites/easme-site/files/documents/cos-tour-2015-3-04_call_description.pdf

Facilitant el flux del turisme europeu transnacional de persones grans i joves durant les temporades baixa o mitjana (objectiu: enfortir la competitivitat del sector turístic europeu encoratjant l'allargament de la temporada turística a través d'augmentar la mobilitat de persones grans i dels joves. Les propostes que es poden presentar han de tenir com a objectiu aquests grups de població i dissenyar o desenvolupar productes turístics que després puguin ser subjecte d'una prova pilot):

<https://ec.europa.eu/easme/en/cos-tflows-2014-3-15>

Programa Horizon 2020-Repte Social 5: Acció pel Clima, el Medi Ambient, l'Eficiència dels Recursos i les Primeres Matèries

Enfortiment de la cooperació internacional en urbanització sostenible:

solucions naturals per a la restauració i rehabilitació d'ecosistemes urbans

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

(objectiu: finançar accions per desenvolupar models, eines, sistemes de suport a la presa de decisions, metodologies, estratègies, directrius, estàndards i enfocaments per al disseny, construcció, implementació i monitoratge de solucions i restauració naturals, prevenció de noves mesures de degradació, rehabilitació i manteniment per a ecosistemes urbans i periurbans, i la coherència ecològica i la integritat de les ciutats:

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/sc5-13-2018-2019.html>

Connexió de guanys econòmics i ambientals: economia circular (objectiu: finançar accions de recerca i innovació que demostrin com les ciutats poden ser transformades en centres d'innovació circular i estimular pràctiques regeneratives tant en zones urbanes com periurbanes, incloent-hi àrees industrials i ports comercials:

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/ce-sc5-03-2018.html>

Per una més eficaç restauració dels ecosistemes a la UE (objectiu: finançar projectes que desenvolupin diferents eines, aproximacions, metodologies i mètodes vinculats a ecosistemes concrets amb l'objectiu de predir l'eficàcia relativa de les mesures de restauració ambiental):

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/sc5-07-2015.html>

PREMIS

Compromís per la Sostenibilitat Biosphere (Diputació de Barcelona i Cambra de Comerç de Barcelona):

<http://sostenible.cat/article/compromis-per-la-sostenibilitat-biosphere>

Premis Cátedra Aquae:

<https://www.fundacionaquae.org/participa/premios-catedra-aquae/>

Premi Stockholm International Water Institute:

<https://www.fundacionaquae.org/proyectos/stockholm-junior-water-prize/>

Premis Observatorio del Agua (Fundación Botín):

<https://www.fundacionbotin.org/observatorio-contenidos/mision-y-objetivos-del-observatorio-del-agua.html>

http://www.colgeocat.org/ca/Noticies/16/1799/PREMIS_AL_TALENTO_JOVE_PER_LA_GESTIO_SOSTENIBLE_DE_LAIGUA/

<https://www.fundacionbotin.org/observatorio-contenidos/premios-al-talento-joven.html>

Premis Gestió Mediambiental Generalitat de Catalunya:

<https://www.fundacionbotin.org/observatorio-contenidos/premios-al-talento-joven.html>

Premis Ciutat Sostenible de la Fundació Fòrum Ambiental i el Saló Eco-city:

<http://www.ccma.cat/324/els-premis-ciutat-sostenible-reconeixen-la-gestio-de-laigua-del-prat-de-llobregat-i-el-foment-denergies-renovables-a-sabadell/noticia/176851/>

<https://diba.cat/web/mediambient/lletatubutlletins/-/newsletter/53612548/80/70272728/s-obre-el-termini-de-presentacio-de-candidatures-per-a-la-14a-edicio-dels-premis-ciutat-sostenible>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Premi “Aigua, Usos i Coneixement” (Universitat de Vic i Fundació Agbar):

<http://www.ccma.cat/324/els-premis-ciutat-sostenible-reconeixen-la-gestio-de-laigua-del-prat-de-llobregat-i-el-foment-denergies-renovables-a-sabadell/noticia/176851/>

<http://mon.uvic.cat/ust/en/premi-aigua-usos-i-coneixement-2a-edicio/>

Premi de periodisme Aqualia:

<http://www.aqualia.com/ca/web/aqualia-global/-/aqualia-convoca-la-segunda-edicion-de-su-premio-de-periodismo-la-gestion-integral-del-agua-en-los-municipios->

Premis de l’Aigua (Associació Catalana d’Amics de l’Aigua):

<http://www.selva.cat/selwa/aigua/linstitut-catala-de-recerca-de-laigua-guardonat-en-els-premis-de-laigua-2010-de-l%E2%80%99associacio-catalana-d%E2%80%99amics-de-l%E2%80%99aigua/>

Premi European Green Leaf (Comissió Europea):

<https://www.lapremisadelbaix.es/noticies/medi-ambient/20123-cornella-guanya-el-premi-european-green-leaf-pel-seu-compromis-mediambiental.html>

Premis de Turisme Responsable de Catalunya:

https://elblocterritori.fundaciocatalunya-lapedrera.com/2014/10/03/monnatura-pirineus-rep-el-guardo-de-turisme-responsable/?_ga=2.122791563.1283854142.1535710577-1595645226.1535710577

Premis Respon.cat (Associació Respon.cat): bones pràctiques en matèries laborals, socials, ambientals, etc.

<https://www.respon.cat/2016/05/24/premis-respon-cat/>

Premis Nacionals de Recerca:

http://fundaciocatalunya-lapedrera.com/ca/noticies/la-fundacio-catalunya-la-pedrera-i-la-fundacio-alicia-reben-els-premis-nacionals-de-recerca?_ga=2.135817905.1283854142.1535710577-1595645226.1535710577

Premi Lluís Carulla d’Emprenedoria Cultural (Fundació Carulla):

<http://www.fundaciocarulla.cat/ca/premis-lluis-carulla/bases>

Premi de Recerca en l’àmbit de la Informació i la Documentació (Universitat de Barcelona: Facultat de Biblioteconomia i Documentació):

www.ub.edu/biblio/premiderecerca

Premis AMC (Associació de Museòlegs de Catalunya):

www.museologia.cat/premis.php

Premis Bonaplata (Associació del Museu de la Ciència i de la Tècnica i d’Arqueologia Industrial de Catalunya):

http://www.amctaic.org/?page_id=20&language=cat

Premis FAD (Foment de les Arts Decoratives):

<http://arquinfad.org/premisfad/>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Premis Recercat (Institut Ramon Muntaner-Fundació Privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana):

<https://www.irmu.org/news/2123>

<https://www.irmu.org/irmu/calls>

Premis d'Actuació Cívica (Fundació Carulla):

<http://www.fundaciocarulla.cat/ca/premis-d-actuacio-civica/bases>

Premis d'Educació en el Lleure (Fundació Carulla):

<http://www.fundaciocarulla.cat/ca/premis-d-educacio-en-el-lleure/bases>

Premis Talent (Welcome Talent Society):

<http://sostenible.cat/article/ramon-folch-rep-el-premi-talent-de-medi-ambient-en-reconeixement-a-la-seva-trajectoria>

<https://premistalent.barcelona/>

Premis Nacionals de Recerca (Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació): categories: Premi Nacional de Recerca, Premi Nacional de Recerca al Talent Jove, Premi Nacional de Mecenatge Científic, Premi Nacional de Partenariat Publicoprivat en R+I i Premi Nacional de Comunicació Científica.

https://premisnacionalsrecerca.fundacioerca.cat/frontend/index.asp?accio=&idioma=ca&id_mensaje=&id=&mail=#pre

Premis Mayordomo de Oro (Fundación Economía Circular): reconeixen la consecució d'un bé comú en l'àmbit de la gestió ambiental:

www.economicircular.org

AGRAÏMENTS

Nom i cognoms	Càrrec/ responsabilitat
Josep Alabern i Valentí	Vicepresident de la Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia
Laia Muns i Serra	Directora de la Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia
Alba Subirana i López	Responsable del Museu de la Tècnica de Manresa (Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia)
Pilar Alonso Mallo	Conservadora del Museu de la Tècnica de Manresa (Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia)
Aura Planell i Comallonga	Responsable d'InfoSèquia
Albert Marsiñach i Sangrà	Exresponsable d'InfoSèquia
Clara Aguilera i Ribera	Responsable de la Casa de la Culla (Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia)
Cèlia Serra i Comaposada	Responsable del Camp d'Aprenentatge del Bages
Alba Alsina i Serra	Tècnica de Medi Ambient de l'Ajuntament de Manresa
Pol Huguet i Estrada	Regidor de Participació i d'Entorn Natural de l'Ajuntament de Manresa
Jordi Vidal i Moncunill	Coordinador de les Piscines Municipals (Fundació Aigües de Manresa-Junta de la Sèquia)

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA CONSULTADA

- ALABERN I VALENTÍ, Josep (1985): “La gestió integral de l’aigua a Manresa”, *Dovella*, núm. 16, Manresa, Centre d’Estudis del Bages.
- (2001): “La gestió de l’aigua al Bages”, *Dovella*, núm. 73, Manresa, Centre d’Estudis del Bages.
- (2007): *De l’artesanía al coneixement: Aigües de Manresa. 25 anys*, Manresa-Aigües de Manresa.
- (2017): “Aigua: govern i gestió. És la municipalització la gestió?”, *Recursos i territori: perspectiva històrica i nous equilibris. Actes del X Congrés de la CEPC (Manresa, 21, 22 i 23 d’octubre de 2016)*, Valls, Coordinadora de Centres d’Estudis de Parla Catalana-Institut Ramon Muntaner-Centre d’Estudis del Bages-Cossetània Edicions.
- , VIRÓS PUJULÀ, Lluís (2002): *Al voltant de la construcció de la Sèquia de Manresa*, Sant Vicenç de Castellet, Farell Editors.
- ALBERCH I FUGUERAS, Ramon, BOIX LLONCH, Lurdes, NAVARRO SASTRE, Natàlia, VELA PALOMARES, Susanna (2001): *Archivos y cultura: manual de dinamización*, Gijón, Ediciones Trea.
- ALBERCH I FUGUERAS, Ramon (2002): *Els arxius, entre la memòria històrica i la societat del coneixement*, Barcelona, Pòrtic-Editorial UOC.
- ALDOMÀ BUIXADÉ, Ignasi (dir.) et al. (2010): *Estat, ús i dinamització del regadiu de Manresa. Desenvolupament de l’Anella Verda i Agrària*, Lleida, Universitat de Lleida: < https://www.manresa.cat/docs/docsArticle/4229/56_o.pdf >
- ALERT, Josep, HUGUET, Pol (2014): *La Sèquia de Manresa. 10 camins a l’entorn d’un canal medieval*, Valls, Cossetània Edicions.
- ALERT, Josep, CODINA, Mercè, HUGUET, Josep (2018): *Manresa: on l’aigua és el camí. 10 rutes i històries pageses i ignasianes*, Valls, Cossetània Edicions.
- ALONSO FERNÁNDEZ, Luis, GARCÍA FERNÁNDEZ, Isabel (2010¹²): *Diseño de exposiciones. Concepto, instalación y montaje*, Madrid, Alianza Editorial.
- ARES, Félix (2002): “Función de los museos de ciencia en nuestra Sociedad”, *Revista internacional de estudios vascos*, Donostia-San Sebastián, pp. 497-508: <<https://core.ac.uk/download/pdf/11498931.pdf>>
- ARROJO AGUDO, Pedro (2006): *El reto ético de la nueva cultura del agua*, Barcelona, Paidós.
- BALL, Philip (2007): *H₂O: una biografía del agua*, Madrid, Turner.
- BALLART, Josep (1997): *El patrimonio histórico y arqueológico: valor y uso*, Barcelona, Ariel.
- (2007): *Manual de museos*, Madrid, Editorial Síntesis.
- , JUAN TRESERRAS, Jordi (2001): *Gestión del patrimonio cultural*, Barcelona, Ariel.
- Biodiversitat a Catalunya. El repte de la conservació*, Barcelona, Generalitat de Catalunya-Departament de Territori i Sostenibilitat (2012): <http://www.gencat.cat/mediamb/publicacions/monografies/bd_conservacio/bd_catalunya_ca_basic.pdf>
- CAPEL, Horacio (1999): “El Rec Comtal de Barcelona y otros canales mediterráneos”, *Biblio3W*, núm. 157: < http://www.ub.edu/geocrit/b3w-157.htm#N_1 >
- CARRERAS MONFORT, Cèsar, MUNILLA CABRILLANA, Glòria (2001): *Gestió del patrimoni històric*, Barcelona, Universitat Oberta de Catalunya.
- et al. (2004): *Interpretació ambiental i del patrimoni: comunicar, participar, gaudir. Fonaments i marc conceptual de la interpretació*, Barcelona, Universitat Oberta de Catalunya-Universitat de les Illes Balears.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

CLIMENT, Ferran (2010): *Inventari dels punts d'interès geològic i paleontològic del municipi de Manresa*, Manresa, Ajuntament.

COMAS, Francesc, SALADA, Lluís, SOLÀ, Irene, SOLER, Maria Antònia, TERRADELLAS, Mercè (1991): *La ciutat i l'aigua*, Manresa, Ajuntament de Manresa-Aigües de Manresa.

DD. AA. (2006): *L'aigua a Catalunya: una perspectiva per als ciutadans*, Barcelona, Agbar.

DD. AA. (2006): *El agua, una responsabilidad compartida. 2º Informe de las Naciones Unidas sobre el Desarrollo de los Recursos Hídricos en el Mundo*, Saragossa, Sociedad Estatal Expoagua 2008, SA.

DD. AA. (2007⁰⁸): *Mapa nacional dels recursos turístics intangibles de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament d'Innovació, Universitats i Empresa.

DD. AA. (2009): *Directrius per l'articulació d'una oferta turística integral vinculada al riu Llobregat (comarques del Berguedà, Bages i Baix Llobregat)*, Barcelona, Grup d'Anàlisi Territorial i Desenvolupament Regional-Universitat de Barcelona.

DD. AA. (2010): *116 icones turístiques de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya.

DD. AA. (sd): *Plan de Espacios Turísticos de la Comunitat Valenciana. Directrices particulares. Orla interior del Área Metropolitana de València*, València, Generalitat Valenciana-Universitat d'Alacant.

DD. AA. (2017): *Inventer des musées pour demain. Rapport de la Mission Musées XXI siècle*, París, La Documentation Française.

DONAIRE, José Antonio (2008): *Turisme cultural. Entre l'experiència i el ritual*, Girona, Edicions Vitel·la.

Guia local de valoració turística. Orientacions per a la identificació i la creació de productes turístics a escala local (2011), Barcelona, Departament d'Empresa i Ocupació-Generalitat de Catalunya.

ESTANYOL I CASALS, Elisenda (2012): "Pop-up', un nou concepte de botigues i restaurants", *COMeIN. Revista dels Estudis de Ciències de la Informació i de la Comunicació*, núm. 14, Barcelona, Universitat Oberta de Catalunya: <<http://comein.uoc.edu/divulgacio/comein/ca/numero14/articulos/Article-Elisenda-Estanyol.html>>

FOLCH, Ramon, BRU, Josepa (2017): *Ambient, territori i paisatge. Valors i valoracions*, Barcelona, Fundació Carulla-ESADE-Editorial Barcino.

FONT-ALTABA, M., SAN MIGUEL ARRIBAS, A. (1996): *Atlas temático. Geología*, Barcelona, Idea Books.

FRANQUESA, Teresa, RECASENS, Josefina (1983⁸⁴): *Coneguem la Sèquia*, Manresa, Caixa d'Estalvis de Manresa.

GONZÁLEZ FERRAIRÓ, Miguel Ángel, et al. (2011): *El Patrimonio Hidráulico en el Ámbito Territorial de la Confederación Hidrográfica del Júcar*, Universitat de València-Confederación Hidrográfica del Júcar.

GRAU TORRENT, Sergi, ALONSO MALLO, Pilar (2017): "Mòdul hidromètric de la Sèquia de Manresa", *Recursos i territori: perspectiva històrica i nous equilibris. Actes del X Congrés de la CEPC (Manresa, 21, 22 i 23 d'octubre de 2016)*, Valls, Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana-Institut Ramon Muntaner-Centre d'Estudis del Bages-Cossetània Edicions.

GUTIÉRREZ-CORTINES CORRAL, Cristina, ed. (2002): *Desarrollo sostenible y patrimonio histórico y natural: una nueva mirada hacia la renovación del pasado*, Santander, Fundación Marcelino Botín.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

GUZMÁN ÁLVAREZ, José Ramón, NAVARRO CERRILLO, Rafael M. (2010): *El agua domesticada. Los paisajes de los regadíos de montaña en Andalucía*, Sevilla, Agencia Andaluza del Agua, Consejería de Medio Ambiente, Junta de Andalucía

LÓPEZ PALOMEQUE, Francesc, ed. (2009): *Directrius per a l'articulació d'una oferta turística integral vinculada al riu Llobregat (comarques del Berguedà, Bages i Baix Llobregat)*, Barcelona, Universitat de Barcelona.

MANRESA 2022. *Pla Director* (2014), Manresa, CatEmocions, SL. *Manual para activar el turismo industrial en la PYME* (s.d.), Osca, Fundación para el Desarrollo Socioeconómico del Alto Aragón (FUNDESA)-Cámara de Comercio e Industria de Huesca: <<http://www.fundesa.org/wp-content/uploads/2013/03/Manual-para-activar-el-turismo-industrial-en-la-pyme.pdf>>

MARCH, Enric H. (2016): *El Rec Comtal. 1.000 anys d'història*, Barcelona, Ajuntament de Barcelona-Viena Edicions.

MARTÍN PASCUAL, Manel, SEDA MARINÉ, Jaume (2016): "El Rec Comtal. Estat de la qüestió a inicis del segle XXI", *Recs històrics: pagesia, història, patrimoni, IX Congrés sobre Sistemes Agraris, Organització Social i Poder Local*: Alguaire, Universitat de Lleida-Ajuntament d'Alguaire:

<http://www.sistemesagraris.udl.cat/IX-Recs%20historics_fitxers/Treballs%20pdf/S3-%20Manel%20Martin%20i%20Jaume%20Seda.pdf>

MATEOS FUERTES, Daniel, LLAMAZARES TORICES, José M^a (2006): "Turismo fluvial: actividad lúdica y económica", *Congreso Homenaje al Douro/ Duero y sus ríos: memoria, cultura y porvenir*, Zamora, Fundación Nueva Cultura del Agua.

MORENTE, José Julián (2010): *La participación ciudadana en la gestión del ciclo del agua*, Barcelona, Hydor.

PACHECO MUÑOZ, Miguel Fernando (2007): "Los museos de ciencia y la divulgación", *Redes*, vol. 12, núm. 25, pp. 181-200, Buenos Aires, Universidad Nacional de Quilmes:

<<https://www.redalyc.org/html/907/90702507/>>

Pla executiu per a la posada en valor dels llocs rellevants de la ruta ignasiana de Manresa (2015), Manresa, CatEmocions, SL. *Parc de la Sèquia. Estratègia de comunicació*, Cardona-Barcelona, Edosessa, sd.

Pla director del Geoparc Mundial de la UNESCO de la Catalunya Central (2018), Manresa, Quaderna.

Pla industrial del Bages (2017), EureCat, Ajuntament de Manresa, Consell Comarcal del Bages:

<<http://www.estudislocals.cat/wp-content/uploads/2018/02/Pla-Industrial-del-Bages-2017.pdf>>

POZO RODRÍGUEZ, Manuel, GONZÁLEZ YÉLAMOS, Javier, GINER ROBLES, Jorge (2004): *Geología Práctica. Introducción al Reconocimiento de Materiales y Análisis de Mapas*, Madrid, Pearson-Prentice Hall.

A Practical Guide to Tourism Destination Management (2007), Madrid, United Nations World Tourism Organisation.

PARDO ABAD, Carlos J. (2010): "El patrimonio industrial en España: análisis turístico y significado territorial de algunos proyectos de recuperación", *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, núm. 53, pp. 239-264, Madrid, Asociación de Geógrafos Españoles.

PEÑARROYA, Montserrat (2010): *Màrqueting electrònic per al turisme cultural*, Girona, Edicions Vitel·la.

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

PIÑERO I SUBIRANA, Jordi (2010): *La Sèquia de Manresa. Estudi històric i documentació del patrimoni associat a un canal d'origen medieval*, Manresa, Ajuntament (inèdit).

Pla d'implementació dels recursos turístics intangibles de Catalunya (2010), Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament d'Innovació, Universitats i Empresa.

Projecte estratègic per a la posada en valor de les potencialitats turístiques del Parc de la Sèquia de Manresa, Manresa, CatEmocions, SL.

Els ramals manresans de la Sèquia. Projecte executiu de valoració ciutadana i turística (2016), Manresa, CatEmocions, SL.

REINOSO HAYNES, Elaine (2007): "Museos de ciencia y sociedad", a *Museología de la Ciencia*, Universidad Nacional Autónoma de México, Mèxic, pp. 13-37:

<<http://www.simuseo.net/assets/sim26.pdf>>

REVUELTA, Gema, SALADIÉ, Núria, CEBRIÁN, Mari Carmen, RODRÍGUEZ, Héctor (2016): "Efectos a largo plazo de los museos y ferias de la ciencia en España", Universitat Pompeu Fabra-Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología:

<<http://ccs.upf.edu/wp-content/uploads/El-impacto-local-de-los-museos-y-ferias-de-ciencia-en-Espa%C3%B1a1.pdf>>

ROSARIO RABADÁN, Vicente Del, ROSSIS ALFONSO, Raquel (2018): *La geología en 100 preguntas*, Madrid, Ediciones Nowtilus.

ROSELLÓ CERZUELA, David (2004): *Diseño y evaluación de proyectos culturales*, Barcelona, Ariel.

SANTACANA I MESTRE, Joan, MARTÍN PIÑOL, Carolina, et al. (2010): *Manual de museografía interactiva*, Gijón, Ediciones Trea.

SARRET I ARBÓS, Joaquim (1906): *La cèquia de Manresa. Monografia*, Manresa, Estampa Catòlica de Domingo Vives.

STOA. Patrimoni, Turisme, Museografia (2010): *Pla de desenvolupament i gestió del conjunt de productes turístics al Bages i al Baix Llobregat. Orientacions relatives al projecte de desenvolupament turístic del riu Llobregat*, Barcelona, Consell Comarcal del Bages-Departament d'Innovació, Universitats i Empresa (Generalitat de Catalunya).

ZUBIAUR CARREÑO, Francisco Javier (2004): *Curso de mueología*, Gijón, Ediciones Trea.

Webgrafia

Acció Natura (Xarxa de Boscos Terapèutics de Catalunya):

<http://www.accionatura.org/explora/projectes/boscos/selvans-boscos-terapeutics/>

Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR):

www.agaur.gencat.cat/ca/inici

Agrupació d'Arquitectes per a la Defensa i la Intervenció en el Patrimoni Arquitectònic-Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (AADIPA-COAC):

<https://www.arquitectes.cat/ca/aadipa>

Agrupació d'Aules de Formació Permanent per a la Gent Gran de Catalunya (AFOPA):

www.afopa.info

Aigües de Barcelona:

www.aiguesdebarcelona.cat

Aigües de Manresa:

www.aiguesmanresa.cat

Arxiu d'imatges de l'Observatori del Paisatge de Catalunya:

<http://arxiu.catpaisatge.net/>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Asociación de Comunidades de Regantes Históricas y Tradicionales de Andalucía:

www.regadiohistorico.es

Asociación Española para la Enseñanza de las Ciencias de la Tierra (AEPECT):

www.aepect.org

Associació Catalana d'Amics de l'Aigua:

www.amicsaigua.com

Associació Catalana d'Observadors Meteorològics (ACOM):

www.acom.cat

Associació Catalana de Comunicació Científica:

www.accc.cat

Associació Hàbitats: Projecte Rius (ciència ciutadana):

www.projecterius.cat

Associació de Museòlegs de Catalunya:

www.museologia.cat

Associació Respon.cat:

www.respon.cat

Atles gestió urbana de l'aigua a Europa:

https://ec.europa.eu/spain/barcelona/content/170427_ca

Atles de Sostenibilitat Urbana (Diputació de Barcelona):

<http://sostenible.cat/reportatge/un-atles-per-a-prendre-decisiones>

Aula d'Extensió Universitària de Manresa:

<https://www.upc.edu/aulesgentgran/ca/intranet/aeu-manresa>

Bages Turisme:

www.bagesturisme.cat

Barcelona és molt més (portal turístic de les comarques de Barcelona):

www.barcelonaesmoltmes.cat

Catalan Partner Watership:

www.cwp.cat

Catalunya.com (web turístic):

www.catalunya.com

Càtedra UNESCO de Sostenibilitat (Universitat Politècnica de Catalunya):

<https://www.unescosost.org/copia-de-about-us-2>

Comunitat RIS3Cat Aigua:

<https://www.lavanguardia.com/local/bages/20180504/443242134381/una-cinquantena-dentitats-catalanes-volen-convertir-el-sector-de-laigua-en-un-pol-internacional-en-recerca-i-innovacio.html>

https://www.ctm.com.es/noticia-328_la-comunitat-ris3cat-aigua-comptara-amb-12-milions-deuros-per-a-fer-de-catalunya-un-pol-internacional-en-innovacio-del-sector.php

Bages Impuls!:

www.bagesimpuls.org

Bages Turisme:

www.bagesturisme.cat

Banc de dades de la biodiversitat de Catalunya:

<http://biodiver.bio.ub.es/biocat/>

Boscòs Sans per a una Societat Saludable:

<http://www.salutiboscòs.com/ca/>

Camp d'Aprenentatge del Bages:

<http://blocs.xtec.cat/cdabages/>

Campus Euromediterrani del Turisme i l'Aigua:

www.e-mta.eu/ca/h2o-water-line/

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Carnet Jove:

www.carnetjove.cat

Catalunya Circular (observatori d'economia circular de la Generalitat):

http://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/empresa_i_produccio_sostenible/economia_verda/catalunya_circular/index.html

Càtedra Aquae sobre economia de l'aigua:

<https://www.fundacionaquae.org/proyectos/catedra-aquae-economia-del-agua/>

Càtedra de l'Aigua de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya:

<https://www.uvic.cat/aqua>

Centre de l'Aigua de Can Font:

<http://www.xtec.cat/cda-bages/activitats/activitatscanfont/activitacanfont.htm>

Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals: projecte Natusfera (ciència ciutadana):

<https://natusfera.gbif.es/>

Centro Tecnológico del Agua (CETAQUA):

www.cetaqua.com

Club de Turisme Gastronòmic:

<http://act.gencat.cat/wp-content/uploads/2013/05/Gastronomia-CAT-def.pdf>

Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya

www.coamb.cat

Concurs Ciencia en Acción:

www.cienciaenaccion.org

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA): programa de patrocini i mecenatge:

<http://conca.gencat.cat/ca/ambits-dactuacio/patrocini-i-mecenatge/>

Consorci del Bages per a la Gestió de Residus:

www.consorcidelbages.cat

Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya (Generalitat de Catalunya):

www.ccam.gencat.cat

Entrevista a Pau Ortínez, enginyer, impulsor de la plataforma ciutadana Aigua és Vida:

<http://ajuntament.barcelona.cat/lafabricadelsol/ca/content/pau-ortinez>

Entrevista a Gerald H. Pollack, enginyer biomèdic, sobre aigua i salut:

https://www.cuerpomente.com/salud-natural/tratamientos/entrevista-gerald-h-pollack-agua_2376

Entrevista a Jaume Hidalgo, responsable del projecte Selvans (Xarxa de Boscos Terapèutics de Catalunya):

<http://sostenible.cat/entrevista/la-xarxa-de-boscos-terapeutics-de-catalunya-sera-un-nou-servei-de-salut-i-una>

Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Manresa-Universitat Politècnica de Catalunya (EPSEM-UPC):

www.epsem.upc.edu

Escuela del Agua (Grup Suez):

www.laescueladelagua.com

EureCat-Centre Tecnològic de Manresa (CTM):

www.ctm.com.es

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Festa del Tomàquet del Bages:

www.festadeltomaquet.cat

Fira Rec.0 (Igualada):

www.rec0.com

Fogons Gastronòmics del Bages:

www.elsfogonsdelbages.cat

Foment de les Arts Decoratives (FAD):

www.fad.cat

Fòrum Gastronòmic:

www.forumgastronomic.com

Fundació Catalunya Cultura:

www.fundaciocatalunyacultura.cat

Fundació Fòrum Ambiental:

<http://www.forumambiental.org/>

Fundació Lacetània:

www.fundaciolacetania.org

Fundación Aquae:

www.fundacionaquae.org

Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació: línia de treball de captació d'ajuts de la Unió Europea:

<https://www.fundaciorecerca.cat/ca/ciencia-i-societat/projectes-europeus>

Fundació Jaume Bofill: projecte Educació Demà:

www.educaciodemà.cat

Fundación Economía Circular:

www.economiacircular.org

Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología:

www.fecyt.es/

Fundació Privada Ciència en Societat:

www.cienciaensocietat.org

Gastroteca.cat (portal de gastronomia i productes agroalimentaris locals):

www.gastroteca.cat

Geoparc de la Catalunya Central:

www.geoparc.cat

Grup Mineralògic Català:

www.minercat.com

Grup de Recerca en Aigua, Territori i Sostenibilitat (Universitat Autònoma de Barcelona):

<http://geografia.uab.cat/grats/>

Il·lustre Col·legi Oficial de Geòlegs-Delegació de Catalunya (COLGEOCAT):

www.colgeocat.org

Institució de Centres de Recerca de Catalunya (CERCA):

www.cerca.cat

Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA):

www.icrea.cat

Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC):

www.icgc.cat

Institut Català d'Estadística (IdesCat):

www.idescat.cat

Institut Català de Recerca de l'Aigua (ICRA):

www.icra.cat

Institut Ramon Muntaner (IRMU)-Fundació Privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana:

www.irmu.org

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya:

http://mediambient.gencat.cat/ca/05_ambits_dactuacio/patrimoni_natural/sistemes_dinformacio/inventari_despais_dinteres_geologic/

Iwater: Saló Internacional del Cicle Integral de l'Aigua:

www.iwaterbarcelona.com

Laboratori de Turisme (Diputació de Barcelona):

www.diba.cat/web/dturisme/labturisme

Manresa Turisme:

www.manresaturisme.cat

Memola Project (Mediterranean Mountainous Landscapes):

www.memolaproject.eu

MengemBages:

www.mengembages.coop

Mercat de la terra (Slow Food):

<https://slowfood.barcelona/index.php/mercat-de-la-terra/que-es>

Museu de Ciències Naturals de Granollers: programa de monitoratge de micromamífers (ciència ciutadana):

www.semice.org

Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (MNACTEC):

www.mnactec.cat

Obrador del Tercer Sector Ambiental de Catalunya:

<http://entitatsambientals.cat/location/paisatges-vius/>

Observatori del Paisatge de Catalunya:

www.catpaisatge.net

Oficina de Suport a la Iniciativa Cultural (Generalitat de Catalunya):

<http://cultura.gencat.cat/ca/tramits/>

Paisajes del Agua:

<https://paisajesdelagua.es/>

Parc de la Sèquia:

www.parcdelasequia.cat

Pèndulum. Associació per a la Difusió del Coneixement Científic:

www.pendulum.es/

Producte de proximitat:

www.productedeproxitat.cat

Programa Espaiència (Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació):

<http://espaiciencia.fundaciorecerca.cat/>

Programa "Cafès amb la Recerca" (Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació):

<https://www.fundaciorecerca.cat/ca/ciencia-i-empresa/cafes-amb-la-recerca>

Programa Fenodato (Universitat Autònoma de Barcelona i Centre de Recerca Ecològica i d'Aplicacions Forestals; ciència ciutadana):

www.fenodato.net

Programa "Parlament científic jove" (Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació):

<http://parlamentjove.fundaciorecerca.cat/>

Programa "Recerca en acció" (Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació):

Programa "Setmana de la Ciència" (Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació):

<https://setmanaciencia.fundaciorecerca.cat/frontend/>

REVISIÓ/ACTUALITZACIÓ PROJECTE ESTRATÈGIC DE LES POTENCIALITATS TURÍSTIQUES DEL PARC DE LA SÈQUIA

Programa Surt de Recerca per Catalunya (Fundació Catalana per a la Recerca i la Innovació):

www.surtderecercapercatalunya.cat

Propostes.com (web turístic):

www.propostes.com

Proyecto Aguas:

www.proyectoaguas.es

El Rebot del Bages:

www.rebotdelbages.cat

Revista de Letras (Fundación Aquae):

<https://www.fundacionaquae.org/revista-de-letras/>

Revista *Sostenible* (Diputació de Barcelona):

www.sostenible.cat

Serveis Educatius del Bages: Premis a treballs de recerca:

<https://serveiseducatiu.xtec.cat/bages/treballs-de-recerca/premis-a-treballs-de-recerca/>

Societat Catalana de ciència-ficció i Fantasia:

www.sccff.cat/

Societat Catalana d'Herpetologia: programa de seguiment d'amfibis i rèptils (ciència ciutadana):

www.soccathep.com

Slow Food Catalunya KM0:

www.km0slowfood.com

TR3SC Club de Cultura:

www.tresc.cat

Turistren (Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya):

www.turistren.cat/

"L'ull del temps" (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya):

<http://betaserver.icgc.cat/ulldeltemps/#15/41.4121/2.2201>

Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya:

www.umanresa.cat/ca/umanresa-uvic-ucc

Venda de proximitat (Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació):

<http://agricultura.gencat.cat/ca/ambits/alimentacio/venda-proximitat/>

Xarxa Productes de la Terra (Diputació de Barcelona):

www.xarxaproductesdelaterra.diba.cat

Xarxa de Turisme Industrial de Catalunya (Xatic):

www.xatic.cat

